

ఆంధ్రపత్రిక

దసరా సంచిక
1951

ANDHRA PATRIKA ILLUSTRATED WEEK

అందులో మెల్లకన్నయితే ఎలా వుంటుంది...అబ్బ, చాలా ఘోరంగా వుంటుంది. పోనీ అందుకు సొట్ట ముక్కుబామ్మ ఏమనింది? (బాధతో)

రా: సొట్టముక్కు బామ్మ ఏం చెప్పిందనికదూ నీవడగటం? "వాళ్లి ద్దరూ మమ్మల్ని ఎగతాళిచెయ్యక పోతే చాలు. మేము ఒకరినొకరు వెక్కిరించుకోము. మనుష్యుల్లో వున్న ఆ హేళనచేసే దురభ్యాసం మాకులేదు" అన్నది.

సు: ఎంత తెలివిగా మాట్లాడింది రాధా ఆ బామ్మ!

మా: } (ఇద్దరూ విచారంగా
ల: } నిలుచు నుంటారు)

సు: రాధా! సొట్ట ముక్కు బామ్మకు మెల్లకన్నూ, మెల్లకన్ను బామ్మకు సొట్టముక్కు చేయడం కన్నూ, రెండిటిని అందంగా తీర్చే యత్నం చెయ్యకూడదూ?

రా: ఆ విషయమే చెప్ప వచ్చాను. అప్పుడు ముద్దులతల ముందుకువచ్చి "మీరు ఒకరంటా రని వికారాలు చేసుకోవడం దేనికి. ముగ్గురం అందంగావుండడానికి ప్రయత్నించకూడదా?బుద్ధి అన్నిటి కయినా ముఖ్యమయినది. అది సొట్టయితే అందరూ అసహ్యించు కుంటారని తెలుసుకోండి. ఎవరి కోసమో మనం రూపాలు మార్పు కోడం దేనికి" అన్నది.

సు: ఆ రెండుతలలకూ అందాలు కూర్చావా?

రా: ఆ ముద్దులతల ఆమాటలు చెప్పేసరికి మేము ఎప్పటిలాగే వుంటాము. మాకేం అందం అక్కర లేదు. తెలియకుండా వాళ్ళకోసం

ఆవేశపడి మేము మరింత వికార మవడానికి సిద్ధమయ్యాము" అన్నాయి.

ల: పోనీలే! సొట్టముక్కు తలకు మెల్లకన్నూ...

మా: మెల్లకన్ను బామ్మకు సొట్ట ముక్కు చేసేయ లేదు కదా? (నిట్టూర్పు విడిచింది)

రా: ఉండండి! నేనేంచేశానో చూపుతా.

(లోపలికి వెళ్ళింది)

ల: } (వీరింతగా ఆవైచే
మా: } చూస్తూవుంటారు)
సు: }

రా: (ప్రవేశించి) చూశారా?

ల: అదేమిటి దేనికి సొట్టముక్కు లేదు.

మా: ఏ బామ్మకూ మెల్లకన్ను లేదు.

సు: మూడుతలలూ ముద్దుగా వున్నాయే!

ల: మంచిపని చేశావే రాధా.

రా: ఇప్పుడు మూడుతలలూ ముద్దుగొలుపుతూ వున్నాయికదూ!

మా: అవునే.

రా: మా నాన్నకు నిన్న ఈ సంగతి చెప్పాను. ఆయన నేర్పుగా యీ మూడు తలలూ తీర్చి యిచ్చారు. వీటిని మీరు తీసుక పోయి, తల లలికించి, శేపు తెచ్చి యివ్వండి. వెళ్ళిరండి!

(లలిత; మాలతి; సుమతి; వెళ్ళ బోతుంటే—)

రా: మాలతీ! ఇలారా! ఏమీ అనుకోవద్దు నీ బామ్మది మెల్ల కన్నుతలకదూ!

మా: ఔను. ఇకనుంచి ఎవరినీ వెక్కిరించనులేవే.

రా: మరి; లలితా!

ల: అడగడ మెందుకులేవే బుద్ధి లేక సొట్టముక్కుబామ్మ నాది కా దన్నాను. ఇప్పుడు బుద్ధివచ్చింది.

సు: రాధా! నీబెలా తెలుసుకు న్నావే యిదంతా. నిజంగా ఆ బామ్మలు మాట్లాడాయా.

రా: ఇదేం బ్రహ్మవిద్యా? వాళ్ళ మాటలుబట్టి గ్రహించాను. ఆబామ్మలు నాతో మాట్లాడలేదు. నిజంగా ఏ బామ్మది ఏ తలో నిర్ణ యించడానికి మా నాన్న ఇదంతా కల్పించి చెప్పారు. అది మనం ప్రయోగంచేసి చూశాం. ఫలిం చింది.

సు: మీ నాన్న కల్పనకు నీవు ప్రాణంపోసి, గొప్పచిక్కు తీర్చావు!

మా: పెడతాం. మంచి గుణ పాతం నేర్చుకున్నాం. నమస్తే!

రా: నమస్తే! వెళ్ళిరండి.

(రాధ నిలుచునుండగా అందరూ వెళ్లుతారు.)

మణీన్ 3 జెమ్యు!

- (1) How to speak & write correctly Rs. 2 0
 - (2) Model letter & Business Correspondence Rs. 1 8
 - (3) Guide to spelling Rs. 0 8
- పోస్టేజీ అరవం; ఇంగ్లీషు పుస్తకాలు
A. S. మణీ & కంపెనీ (A. P)
14, హింద్యూర్ పేరి, ప.చాక్ - 1.

పంచతంత్రం
బొమ్మల కథల పుస్తకం
మొదటి భాగం
(మిత్రభేదం, మిత్రలాభం)
కర్త: కీ. శే.
విశ్వాత్మల ఐరసింహుమూర్తి
వెల: రూ. 1-8-0
ఆంధ్ర గంధమాల ముద్రాశు.

దశరా పండుగలు—	8	విషయానుక్రమణిక		కథాగేయ సుధానిధి—	86
తలా తోకా ఉన్న కథ—	8	దశరా విధూరాలు—	22	మార్టిన్ రాట్లర్— (సీరియల్)	88
సింహావలోకనం—	9	హిందూ స్త్రీల వారసత్వాధి	30	పాత - చంద్రుడు	48
చా ప్రసామద్రికం—	12	కారము	80	తలలు లేని బొమ్మలు—	46
బొమ్మల కొలుపు—	20	బాలసాహితి—	85	సినిమా—	50

BY. 1784

మీ పిల్లల దుస్తులకు ప్రఖ్యాతి గాంచిన డ్రాప్స్ వాల్ కానండి

శ్రద్ధితైత్తగా, సౌఖ్యముగా ఉండి, దేహమునకు గారి అదేలా ఉంచుతుంది

త్యూపారి మీ పిల్లలకు క్రొత్త బట్టలు కొనుగోలు అక్కరలేదు. కాద్యవార్ ఎన్నకొనండి. కాద్యవార్ తేరికగా ఉండే బట్ట. ఇది తీయ నుడియ నూయ నరియైన మిశ్రమములో వయ్యారైవది.

కాద్యవార్ దేహమునకు గారి అదేలా ఉంచుతుంది కనుక మీ పిల్లలకు కలిగించేటంత వేడిగా ఎన్నకొనండి. ఈ అక్కరలేదు. కాద్యవార్ దేహ కాంతు ముప్పుకుంది. నుడియ క్రుంగుండా ఉంటుంది పోమీ కుంది. ఇది క్రుంగుతే దీనికి బదులుగా బట్టలు వున్నాయి.

కాద్యవార్ అనేక దివ్యమైన అర్థకములు మరియు రంగులలో వుంటుంది— మీ బట్టల సర్దుకుని వర్తకు వెళ్లి వేడే చూడండి!

జీంకా వెచ్చని దుస్తులకు—

బట్ట అంగ్లోలా కానండి

ఈ వాణ్యమైన తీయ, నూయ కలిపి దట్టముగా నేసిన బట్ట చల్లని శీతోష్ణస్థితిగల ప్రదేశములు, వర్షత ఆశ్రయములకు తగినది. బొక్కలకు, ప్రిం దుస్తులకు మరియు ఇతరులకు అందమైన రకములలో ఏక రంగులో దొరకుతుంది..

ఏక రంగు రకములు 28/30"	ఒక గజమునకు రూ. 8/10
జిజ్జా రకములు 28/30"	ఒక గజమునకు రూ. 8/10
ఏక రంగు రకములు 35/38"	ఒక గజమునకు రూ. 4/5
అర్థకములు 28/30"	ఒక గజమునకు రూ. 4/1
రెడ్డి గడ్డలు 28/30"	ఒక గజమునకు రూ. 4/1
అత్యుత్తమ వస్త్ర అదనము	

బెంగుళూర్ వులెన్, కాటన్ & సిర్క్ మిల్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్
 (విజెడ్స్, పెకలర్స్ & బ్రెజర్స్: ఖిన్నీ అండ్ కంపెనీ (మద్రాసు) లిమిటెడ్)

ద స రా ప ం డు గ లు ★ వావిలాల సోమయాజులు

భౌతికముల పండుగ లన్నీ వారి విజ్ఞాన విశేషాలనూ, సామాజిక జీవితాన్నీ నిరూపించే దర్పణాలనటం నిస్సంశయం. అట్టి విజ్ఞాన విశేషాన్ని, సామాజిక జీవితాన్నీ వ్యక్తంచేసే పండుగల్లో 'దసరాలు' అతి ప్రముఖమైనవి.

ఆశ్వయుజ శుద్ధపాడ్యమి మొదలు, ఏకాదశి వరకూ ఉన్న పది దినాలకూ 'దసరా' అని పేరు. ఇంగుళా పదోనాటిని 'నిజయ దశిమి' అని వ్యవహరిస్తారు. పాడ్యమి మొదలు నవమి వరకూ ఉన్న తొమ్మిది దినాలనూ 'నవరాత్రు' అంటారు. ఈ నవరాత్రుల్లో ప్రధానంగా ఆదికేశి అయిన దేవీపూజలు జరగటంవల్ల వీటికి 'దేవీ నవరాత్రు' అని కూడా వ్యవహారం. ఆశ్వయుజ కౌరీకమాసాలు శరద్ధాపు. శరదారంభంలో దేవీ నవరాత్రులు ఆరంభించటం వల్ల వీటిని 'శరన్నవరాత్రు' అని అంగులు పిలుస్తున్నారు. ఈ పండుగ దినాలలో పూర్వ రాజన్యలు 'ఆయున పూజలు' చేయటం వల్ల 'ఆయున పూజ' అని కూడా ఈ పండుగలో కొంత భాగానికి పేరైంది.

మహాద్భుతమైన మన పూర్వులు ఈ దసరా ఉత్సవాలను సాంకేతికంగా ఒక లయాన్నీ సృష్టించి నిరూపించే ఉత్సవాలుగా ఉత్తేజించినట్లు కనిపిస్తున్నది. భౌద్ధపద మాసంలో కృష్ణపక్షమంతా పితృదినాలు. ఆ అమావాస్య మహాలయామావాస్య. పితరులు ఏ తిథినాడు మృతినొందినా ఈ మహాలయామావాస్యనాడు విడిచిన తర్పణాలు పెట్టిన క్రాద్ధాలు వారిని చెందుతవని విజ్ఞుల భావన. ఈ మహాలయామావాస్య ఒక లయానికి సాంకేతిక చిహ్నం. ఈ అమావాస్యలో అంతమొందిన సృష్టి ఆశ్వయుజ శుద్ధ ప్రథమలో తిరిగి సృజిత మాతుంది. తేవి జన్మించేటంతవరకూ మార్త్యగర్భంలో వసించే కాలం నవమాసాలు. నవరాత్రులు నవమాసాలకు సాంకేతికచిహ్నాలు. తేవి రుద్రమాసంలో జన్మిస్తాడు. అంటే విజయం టాండుతాడన్నమాట. ఆ విజయ చిహ్నమే నవరాత్రుల పిమ్మట వచ్చే విజయదశిమి. ఈ సృష్టిశక్తి (Creative energy) ప్రతీక దేవి. ఈ సృష్టిశక్తి పూజనే మనవారు దేవీ పూజగా భావించారు.

తేవుడు మార్త్యగర్భంలో ఉన్న తొమ్మిది

నెలల్లో ప్రతి మూడు మాసాలకూ ఒక ఆవస్థను అధిగమిస్తాడు. మొదటి మూడు నెలల్లో ఉన్న జలరూపాన్ని గడిచి తరువాతి ఆవస్థలో ఘనీభావాన్ని పొందుతాడు. ఆరు మాసాలు గడిచిన తరువాత ఆవయవముల్ని ఏర్పడి చెరిగివ్వడం ప్రవేశిస్తుంది. గర్భనరకాన్ని విడిచి ఆవిర్భవించటమే తేవుని విజయం. తేవి తోటివాళ్ళ అధిపతులను తొలగివేసుకుని సుఖం గా ప్రతీకటం ఆరంభించడమనే ఆనందాన్ని భౌతికముగా ఆశ్వయుజ మాసాంతంలో జగత్తుకునే దీపావళి మహోత్సవాలతో తెలియజేస్తున్నారు.

దసరా ఉత్సవాలలో భారతీయుల భావలను అంగుకునే శతత శబ్ద, ఆదికేశి, పరాశక్తి, అంబ. దేవీభావతంత్రంలో ఆ శేవిని కవియిలా కీర్తించాడు.

"జగములు సృజింప గాజి శక్తియగును, జగములు భరింప సాధిశక్తి యగును, జగము లభింప తాననే శక్తి యగును, నిష్కలమగు నానందని నానైవలంబ" సత్వ రజ తమోగుణాత్మక వివ శబ్ద వివిధ మూర్తులతో విరాజిల్లుచున్నది. దసరా ఉత్సవాలలో ఆ శేవిని మహాకాళి (తమోరూపిణి) మహాలక్ష్మి (సత్వమూర్తి) మహానరస్వతి (రజోమూర్తి) రూపాలతో భావించి భారతీయులు పూజిస్తారు.

దసరా ఉత్సవాలూ, దేవీ పూజ భారత శత్రులలో ఏనాడు ప్రారంభమైందో నిర్ణయించటం సుసాధ్యం కాదు. దేవీ పూజా విధానాన్ని నిరూపించే కల్పగంధాలు, దేవీ మహాత్మ్యనిశేషాలను వర్ణించేరచనలూ అనంతంగాఉన్నవి. అయితే మార్కంజేయ పురాణాంతర్గత మని చెప్పబడుతున్న 'దేవీ మహాత్మ్యం'మీద ఆందోళి ప్రమాణబుద్ధి ఉంది. అందులో దేవీ మహాత్మ్యం మూడు చరిత్రలుగా ఉంది. యోగనిద్రలో ఉన్న మహావిష్ణువు కర్ణమలంబించి పుట్టిన మధురైటధులను దేవి మహామాయ (మహాకాళి) గా సహరించటం మొదటి చరిత్ర. రాక్షసమూత అయిన దిలి తం కుమార్తె అపజగగానికి చింతించి 'మహిషీరూపంతో' బ్రహ్మను సురించి తనకున్న చేసింది. ఆమెకు మాయావి, కూడుడు అయిన మహిషాసురుడు జన్మించాడు. దుర్నిరీక్షుడై వాడు శతతల నంద దేవీ కాధిస్తుంటే వాడు ఒక్కొక్కటిగా

విష్ణుసందర్శనం చేశాడు. శతతలందరూ విష్ణు సన్నిధానంలో మహిషాసుర నంహా రావ్వి సురించి సమలోచిస్తుంటే వారి శరీరాలల్లోనుంచి తేజోరూపాన వారి అంశాలు బయటపడి ఒక సుందరరూపంతో సర్వాభరణభూషిత వివ 'మహాదేవి' అవతరించి బ్రహ్మదిశవత లిచ్చిన వారివారి ఆయుధాలను ధరించి మహిషాసురుణ్ణి సహరించటం రెండో చరిత్ర. 'సరస్వతీ రూపంతో' శంఖ, నిశుంధుల సహరించటం మూడో చరిత్ర.

పూర్వం రుద్రుని కుమారుడు దుర్గుడు ముల్లోకాలనూ జయించాడు. అతని శక్తికి తాళజాలక శతతలు శివుని శరణాజ్ఞాపారు. శివుడు మహాదేవిని దుర్గుని సహరించవలసిందిని ఆజ్ఞాపించాడు. ఆమె తన అంశా మూర్తి అయిన కాళరాత్రిని దుర్గునిమీదికి పంపించింది. కాళరాత్రి గుర్గుని నైవాగ్నిని వాళనం చేసింది. దుర్గుడు కాళరాత్రితో పోరాడుతూ వింప్య పర్వతం వరకూ వచ్చి అక్కడ శేవిని దూచి మోహించి తిన్న భర్తగా స్వీకరింపుమని కోరాడు. అప్పుడు దేవీ హరిద్రుష్టలతో అతని నైవాగ్నిని వాళనంచేస్తే వాడు గజరూపాన్ని ధరించి పోరాడాడు. గజరూపాన్ని సహరిస్తే మహిష రూపాన్ని ధరించి పోరాడుతుంటే దేవి సహస్ర భాహువులతో సహస్రాయుధాలను గ్రహించి మహిషరూప దుర్గుణ్ణి

ర వి టా య్ లె ట్స్

అందమునకు,
ముఖవర్చస్సుకు

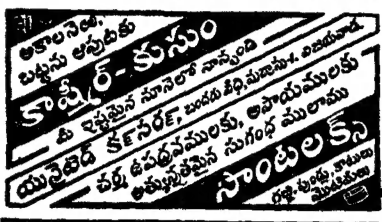

రోడ్ ఎ కంట్ల —
డి హ్యూస్టన్ & కో., మద్రాసు 21.

శ్రీ బ్రహ్మ జప విధి కల్పానుష్ఠానం.

(1) నవమ్యుధి కల్పము (2) ప్రతిపదాది కల్పము (3) చక్షుర్ధి కల్పము (4) సప్తమ్యుధి కల్పము (5) అష్టమ్యుధి కల్పము (6) అష్టమి కల్పము (7) నవమి కల్పము. ఈ కల్పాలలో ఏదో ఒక కల్పాన్ని

‘శేషా మ్రాజ’ సందర్భంలో తూర్పు రాజన్యలు ‘శేషా శేషుయతే హేతం శేషా కేత్రువినాశే, అర్జునస్య ధనుర్ధారి, రాజుస్య ప్రియదర్శినీ’ అని సుతిస్తారు. తాము ప్రతిష్ఠించిన జమ్మి పాదులో నీరు పోసి తిరిగివచ్చేటప్పుడు అందున్న మృత్తిక పూజాత్మకమని శిరస్సుమీద గరించి తిరిగి వస్తారు. తరువాత పాలిమేర చాళులంత వరకూ నైస్కాల్యతో నెల్లీ అక్కడ కంఖ ధ్యానాదికొలుతేసి, బాణప్రయోగ కాశ లాన్ని ప్రదర్శించి వస్తారు. దీనికే నీమో

బింఘున మని పేరు. పూర్వం శత్రువుల మీదికి యుద్ధానికి వెళ్ళటం శరత్తులో జరిగేది. ఇందుకు మన సాహిత్యంలో ఎన్నో విదర్భవాలు కనిపిస్తున్నవి. శరత్తులో ముఖ్యంగా విజయదశమినాడే సీమోల్లం ఘనం చేసి దండయాత్రకు వెళ్ళితే విజయం తిథ్యమున్న అభిప్రాయం పూర్వక్షత్రియు లకు గాఢంగా ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది.

దురాదేవి చాముండి రూపంతో మహిషాసురదత్తీ విజయదశమినాడు సంహరించి విజయం పొందింది. శ్రీరామచంద్రుడు రావణుని విజయదశమినాడు సంహరించాడు. ఈ విజయదశమినాడే అర్జునుడు ఉత్తర గోగ్రహణ సందర్భంలో ఎక్కటి వీరుడై కారవ నైవ్యాలను జయించాడు. నవ మాసాలు తల్లి గర్భంలో ఉండి పదివ మాసంలో జన్మించటంవల్ల (విజయం పొందటంవల్ల) ఆ పదో మాసానికి సాంకేతిక చిహ్నమైన దశమి విజయదశమి ఐంది. అందువల్ల విజయభిక్షువులు జగీషులు ఐన పూర్వరాజన్యాలకు 'విజయదశమి' ప్రధానోత్సవ దినమైంది.

విజయనగరరాజుల కాలంలో నవరాత్రుత్సవాలు మహావైభవంగా జరిగేవిట! అక్కడికి ఆ కాలంలో వచ్చిన విదేశీయాత్రికులు పియాజ్, మ్యానిజ్, మొదలైనవారు వాటిని తమ యాత్రాగ్రంథాలలో విపులంగా వర్ణించారు. ఆ ఉత్సవాల అంతరార్థం వారికి తెలియకపోయినా ఆనాడు రాజులు ఆచరించిన బాహ్యచారాలను తెలుసుకోవడానికి వారి రచనలు మనకెంతో తోడ్పడుతున్నవి. ఆనాడు దసరా ఉత్సవాల నాటికి సామంతురాజులు వారి కప్పాలను తీసికొని ముఖ్యవగరానికి వచ్చేవారట. వెంట తమ తమ నైవ్యాలను, ఇతర వస్తు విశేషాలూ తెచ్చేవారట!

మహామృదు ఘన జనీ పెంట భారత జేతానికి వచ్చిన ఆల్ఫ్రెడుని ఉత్తరదేశంలో నవరాత్రుత్సవాలను చూచిఉంటాడు. ఆతనికి పండుగలు ఏమీ అర్థమైనట్లు కన్పించదు. తన గ్రంథంలో నవరాత్రినిగురించి "ఆశ్చర్యకరమైన అవ్వమినాడు చంద్రుడు పండ్లొమ్మిదవ నక్షత్రంతో ఖాసిఉన్నప్పుడు వెటమిరన పానకపు పండుగ వస్తుంది. ఆ పండుగ మహాదేవుని చెల్లెలైన మహావతికి చాలా ప్రీతి కరమైంది. అప్పుడు భగవతికి వారు (భారతీయులు) ఇఖిరసాన్ని తోలుత అర్పిస్తారు. అంతభూపూర్వం అనేక కావాల చేస్తారు; గొట్టెల్లలను బలిఇస్తారు. తన దగ్గర ఏమీ దేవుకి అర్పించటానికి లేని దరిద్రుడు భగవతి విగ్రహం ప్రక్కన నిలవబడి చూచిచూచి ఎదట ఉన్నవాడిమాదపడి శతజ్ఞిచంపిదేవికి బలిఇస్తాడు" అని వాచాడు.

[పుట 180 అల్ఫ్రెడునీస్ ఇండియా. వాల్యూం 11]. విజయనగర రాజుల కాలంలో విజయదశమినాటి ఉత్సవాలు 'మహర్నవమి డిబ్బ' ముందుజరిగేవి. మహావతిమినాడు చక్ర

వర్తితనకనకసింహాసనాన్ని ఆవేదికమీదనిల్పి, సామంతులు తెచ్చి ఇచ్చిన ధనరాసులను, తన సమస్తకోలాన్ని రాసులుపోసి పూజించేవాడు. విజయనగర చక్రవర్తి అచ్యుతరాయ

పండుగలు,
పర్వదినాలు
ఇతర అన్ని వేళల

తుషార్
విటమిన్లుగల
పనసపత్తి

తుంగభద్ర ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్., కర్నూలు
పరిశుభ్రంచేయబడిన తుషార్ నూనెకూడా లభ్యం కాగలదు

బాండ్లు పరిశ్రమల ఫెయిర్ లోపి స్టార్ నెం. B 71 వద్ద మంచి
విల్ల పరిశ్రమల ప్రదర్శనశాలలో మమ్ము పందర్పించండి.

★ దసరా పండుగలు ★

లకాలంలో (కీ. కీ. 1580-1542) వచ్చిన న్యూనిజ్ అనే పోర్చుగీస్ యాత్రికుడు దసరా ఉత్సవాలను రమ్యంగా చిత్రించాడు. అతని వర్ణన యీ విధంగా ఉంది:

“ఈ ఉత్సవం (మహానవమి) సవరాశ్రయ ఉత్సవాలలో పెద్దవిగా ఉంది. ఈ ప్రకృతిపాత తన గర్భంలో తన కుమారుణ్ణి నవమసాలు మోసినదానికి నూ చ కం గా మే మిపండుగలు జరుపుకుంటామని కొంద రంటారు. ఈ కాలంలో సామంతులంతా కప్పులు ధరించిటానికి వస్తారు. నుక మేము ఈ ఉత్సవాలు చెసుకుంటాం అని కొంద రంటారు... మొదటిరోజు తొమ్మిది నాయం కరాల నాయకులు (మాండలికులు) చక్ర వర్తి సాధనముందు తొమ్మిది సాధాలను రమణీయంగా నిర్మిస్తారు. విలువైన వస్త్రాలు వేలాడదీస్తారు. వాటిలో అంద గ తెల్ల న నాట్యకత్తెలు ఇతర రమణీయ వస్తువులేవీ ఉంటవి. వీరేకాక ఇతర నాయకులూ కూడా ఈ ఉత్సవాలకు తమ సాధాలను నిర్మించి తీరాలి. వీటిని చక్రవర్తికి చూపించాలి. ఒక్కొక్క నాయకుడు తన సాధాన్ని ప్రతిదిన మూ నూ తిన (చిత్ర నాట్యాది) విశేషాలతో ప్రభువుకు చూపించాలి. సగరపాలకులు రాత్రిలో ప్రతివిత్త్యమా వచ్చి ఉత్సవదినాలు తొమ్మిదిరోజులూ తమ సాధాలలో విశేషాలు ప్రభువుకు చూపించాలి. తొమ్మిది దినాలు పనుల వింగలు జరిగించేవారు. మొదటిదినం తొమ్మిది గున్నలు, తొమ్మిది గొట్టెలు, తొమ్మిది మేకలను బలి ఇస్తారు. ఈరీతిగా తొమ్మిది దినాలు ఆ సంఖ్యలను

రండింకిలు చేస్తూ జంతుబలి జరిగేది. జంతుబలి అయిన తరువాతి తొమ్మిది అశ్వాసల తొమ్మిది గజాలను గుర్రుల తోనూ, మంచి వస్త్రాలతోనూ అలంకరించి చక్రవర్తిముందుకు తీసుకొస్తారు. వాటి ముందుగా అశ్వాసలకుండు, గజాస్థలకుండు వచ్చి ప్రభువుకు వందనం చేసి వెళ్లిపోతారు. తరువాతి పురోహితులు లోపల నుంచి వచ్చి అక్షతలు, అభూషణాలు, పవిత్రజలము, అన్నలతో వేదకనూద నిలవబడి ప్రార్థన చేసి గుర్రాలను, గజాలను అభిషేకిస్తారు. గుర్రాల్ని గుర్రులు వాటి శిరస్సులమీద ఉంచుతారు. ఇది జరుగుతున్నంతసేపూ చక్రవర్తి మనాలు పొడిగిన బంగారు సింహాసనమీద కూర్చుని మామంట్లాడు. చక్రవర్తి ఇప్పుడు తప్ప ఆ సింహాసనమీద సంతకీరం మొత్తం ఎప్పుడూ కూర్చోడు. ఆ సింహాసనమీదా కూర్చునే వ్యక్తి సత్యవంతుడగు ఉండాలి ఇప్పటి చక్రవర్తి ఎప్పుడూ కూర్చోడు. ఈ పూజ జరుగుతున్న సమయంలో సర్వాలంకార భూషితైన వేయిమంది వేళ్ళిలు గుండర మైన నాట్యభంగిమలతో పాదనాలనం చేస్తూ సాగిపోతుంటారు. ఇంకా అనేక కర్తవ్య గడిగిన తగునాత వస్త్రాలతో, బంగారు అభరణాలతో, వివిధ భోజనాల్లో, అలంకరింపబడిన గుట్టెలు, గజాలు, ఎగలు జతలు పెంట్లు) రాజసాగముంగునుంచీ కల్గిపోతాయి.

తరువాత చక్రవర్తి ముఖ్య భాగ్యంలో సుందగులైన ముచ్చడి ఆకునుండి శేవేలు చేసుకో బంగారు పాత్రలలో నీపాలను నలిగించుకొని వగసగా వస్తూ నారి వెంట ఇతర భార్యలు వాసినవము బంగారు సామ్యల వేతాలతో (బెటలు)నూ, నేత కాగడాల్తోనూ వస్తూ, శేవేలు శరీరాన్ని గుర్రులతో అలంకరిం బంగారు రంహో అలంకరిం గుకొని వస్తూ గుండకు అంతా చక్రవర్తి కలిసి రాజసాగంలోకి ఎక్కిమిస్తారు. అతని వెంట నడిచే ప్రాంతం వనవజాలవంతే దట్టంగా బంగారు రంహో రత్నాలతో అలంకరించుకుంటారు.

ఈ సవరాశ్రయ ఉత్సవాలు తొమ్మిది దినాలు గాజుగారికి ఆనంగాన్ని కలిగించే వస్తువులను విశ్వానిశేవలనూ వేదికి చూపించటంలో ప్రజలు, సామంతులు నిగుర్చుకొంటారు. ఈ ఉత్సవాలకు వేయిమందికి తక్కువ తేమండా ముల్లులు వచ్చి బలప్రసర్మనం చేసి చక్రవర్తికి సవ్యానాలను పొంగుతారు.”

న్యూనిజ్ వర్ణించినది విజయనగరరాజుల నాటి ఉత్సవాలలో ఒక భాగం మాత్రం.

వేదకాశ్రయకాది ప్రజానిశేవలు పరిక్షించి గౌరవించటం ఆనాడు మహాభవంగా జరిగి ఉంటుంది. ఆ రాజన్యలు పెట్టిన ఒకరడి ఆచారమై తరువాతి కాలంలో చిరస్థానా వాదీశ్వరులు కూడా సవరాశ్రయ ఉత్సవాలలో విద్యాగౌరవం సాగిస్తూ వచ్చారు. ఒకనాటి సీమాలంఘనము, ఆయుర్పూజ సేమస్థిలు పట్టే విలసంబులలో వాసనలు నిల్చుకున్నట్లే, ఆనాటి ఆచారాలు కొన్ని బొమ్మలకొలుపు లోనూ, దేవాలయాలలో కేవి వివిధ రూపాలను మట్టితో తీర్చి రంగులు దీటటంలోనూ, దీపాదికాలలోనూ, సామాన్య కుటుంబీకులు సంతోషాలు సత్కరించటంలోనూ, పోలక ప్రాణం నిలుపుకుంటూ వస్తున్నవి.

వేదాంత మొదలు పసిపిల్లలనూ ఈ పండుగల్లో సానం కల్పించి మన పూర్వులు దసరా పండుగలను తీర్చిదిద్ది సామాజిక జీవితాన్ని ప్రాచీనకాలంలో బహుముఖాలా వీనిలో కేంద్రీకరించారు. అయితే ప్రధానంగా దసరా ఉత్సవాలు ఒకలయానంతరం పుట్టి నూచించే సాంకేతికసంజ్ఞలనటం నిస్సంశయం ఈ భావం పూర్వం సామాన్య జనానికి కూడా అర్థమై ఉంటుందని న్యూనిజ్ వంటి విశేష యాత్రికుడు కూడా గమనింపకలిగి తన గ్రంథంలో “come say that they do this in honour of the nine months during which OUR MOTHER bore her SON in the womb” అని వ్రాసినాడు.

“సర్వ వైతన్య రూపాంతం, ఆద్యాం విద్యాంన ధీమహి, బుద్ధిం యావః ప్రచోదయతే.” ★

బహుమతి రు. 500

(గతవిజేతల పేర్లు)

తెల్ల వెండుకులను పోగొట్టిన రంగులమూడి మోసపోవద్దు. ఆది తాత్కలికము మానువాననగి “మన మోహిని హీర ఆయిర్” అనేకి వనమూలికంత ఆయిర్ల వద్దతిలో తయారైనది 80%ల వియస్సువరకు వెండుకులను నల్లగా పుంచును ఇదిగి మెదడుకు దర్దనము విచ్చును. ఉన్నాదము, తలనొప్పి ఎగ్గరా జబ్బుల సానియెడు “క్రామ 4 క్రి”ని కంటిమపును పుద్దిచేయును కొద్దిగా నెంపిపుంజే. ఒక నీనా గు. 3-8 0; 3 నీనా గు. 8-0-0 చగము నెంపిపుంజే ఒక నీనా గు. 5-0-0. 8 నీనా గు. 12/- పూర్తిగా నెంపిపుంజే ఒక నీనా గు. 7/-లు * నీనా గు. 18/- లు. ఇది విడియెడి వియవించన గు. 500/-

GENERAL LABORATORIES,
(H O F O Kaishanwar H Bagh)

సుగంధికా సర్వోత్తమము

మెరుకు, పల్లదనము, కన్ను, ముక్కు, చెవి, వ్యూధులకు, 32 సం. నుండి ప్రపంచముంతటా పొదుపు ఒకసారి పాడెంతెంతయును మీ పేర్లదెల్ల ఆందరి వర్ధ పొదుకును

ఈప్రస్ మెడికల్ వర్క్స్ కాకినాడ.

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు, సెలెరామ్ జనరల్ షోర్పు (విజ్ఞాన), విజయవాడ - 1.

ఆంధ్రపత్రిక

స చిత్ర వార పత్రిక

సంక్రాంతి సంచిక

కథానికల పోటీ

మొదటి బహుమతి రు. 75 రెండవ బహుమతి రు. 50.

రచనలు చేరవలసిన ఆఖరుతేది 10-12-55

ఆంధ్రపత్రిక - సచిత్ర వారపత్రిక 1956 సంక్రాంతి ప్రత్యేక సంచిక ప్రచురణ పురస్కరించుకుని కథానికా రచనకు ప్రోత్సాహమివ్వవలెననే ఉద్దేశంతో పోటీ జరపాలని నిశ్చయించాము.

పోటీకి వచ్చే కథానికలలో శ్రేష్ఠమైన రెండు రచనలకు రు. 75, రు. 50 బహుమతులివ్వబడతాయి.

సామాజిక ఇతివృత్తాలుగల స్వతంత్ర రచనలే పోటీకి స్వీకరించబడతాయి.

పోటీ కథానికలు మా కార్యాలయానికి 1956 డిసెంబరు 10 వ తేదీలోగా చేరాలి.

బహుమతుల గురించిన తుది నిర్ణయాధికారం సంపాదకులకే ఉంటుంది.

పోటీకి పంపే కథానికలకు రేపర్లపైనా, రచన మొదటి పుట పైనకూడా స్పష్టంగా "ఆంధ్రపత్రిక సచిత్ర వారపత్రిక సంక్రాంతి కథానికల పోటీకి" అని వ్రాయాలి.

రచనలు తెల్ల కాగితాలలో సిరాతో ఒకే వైపున వ్రాసి పంపాలి.

బహుమతి నిర్ణయం అనంతరం ప్రచురణకు స్వీకరించబడని రచనలను తిప్పి పంపగోరే రచయితలు తమ రచనలతో పాటే తిరుగు పోస్టుకు అవసరమైన స్థాంపులు జతపరిచి పంపాలి.

సంక్రాంతి సంచికకు గాను ఇతర వ్యాసాలు, కథానికలు, చిత్రాలు, ఫొటోలు పంపదలచిన వారు కూడా 1956 డిసెంబరు 10 వ తేదీలోగా మా కార్యాలయానికి అందేటట్లు పంపాలి. చిత్రాలు ఇండియన్ ఇంక్ లో వ్రాయాలి. ఫొటోలు గ్లాస్ ప్రీంప్ర మాత్రమే; కాడ్లు నైజాం తక్కువ కాకుండా ఉండాలి.

రచయితలు ఈ సదవకాశాన్ని వినియోగించుకుని మా సంకల్పాన్ని జయప్రదంగా నెరవేర్చగలరని ఆశిస్తున్నాము.
—సంపాదకుడు.

తల తో కా ఉన్న కథ

ఆరుద్ర

చదువులేని కత్తి
చమురులేని వత్తి
రెండూ పెండ్లాడిన వాక
ఎండ కాయు రాత్రి

“నా పేరు కత్తి
నా పేరు మిత్తి
నిన్ను ప్రేమించుతా
గుండెలకు హత్తి”

అంటేను కత్తి
విన్నాది వత్తి
అన్నాది వంచిన
తన తల ఎత్తి:

“నా తల నిమురు
నాకిప్పు చమురు
అప్పుడు పోతుంది
నాలోని కమురు”

చమురులేని వత్తి తన ప్రమిద వీడకున్నా
కాలుజారి చేయికాలి, కన్నీరుకాగ్గుకన్నె
చదువురాని కత్తిది సదమల ప్రేమని తెలిసి
చెరుదుమాపు మాస్తా అది కోరినిదామాదిరి.

కత్తి వత్తి
కన్ను లొత్తి
ఉరోజాలమీద పడిన
ఊరోజాల సాక్షిగా
ఎన్నటికీ ఎన్నటికీ ఎన్నటికీ
నిన్నే ప్రేమిస్తానన్నాడంతట.

నడిలేక వచ్చాడు
పిడి ఉన్న సుత్తి
వలచే వీడే తొల్లి
వలదంది వత్తి

[చిరంతన సమశ్లే నిరంశర తిభజం
కడలేని సంఖ్యలో కథల కిది భుజం.]

కత్తి ఇనుమే
సుత్తి ఇనుమే
వత్తి మట్టుకూ
వత్తి

(వీసెడు ఇనుమూ
వీసెడు దూదీ
రెండిటి పరువూ
ఒకటే బరువు)
కత్తి వీసెడు
సుత్తి వీసెడు
వత్తి మట్టుకూ
వీసె!

సుత్తి కత్తి
నెత్తి మొత్తి
నిలబడక కున్నీకై
కలబడక దాగుంటే
అత్తరి సుత్తిని చూసి
కత్తి పలికే నిట్లు

“నీ పేరు మురికి
నీ పేరు పిరికి
నిన్ను చంపేస్తా
నీ తల నరికి”

కమన్నడైన కత్తికీ
బలవంతుడు సుత్తికీ
హోరుగ జరిగే పోరు
ఘోరము తిలకిస్తూ

బిత్తరి చూపుల వత్తి
భోరున ఏడ్చింది
సుత్తిని నోరారా
చిత్తుగ తిట్టింది.

చేశావు తప్పు
తెచ్చావు ముప్పు
నీ వంటినిండా
పట్టా తుప్పు”

నడిచిన సమరంలోవల
పిడి ఊడెను సుత్తికీ
పిడి ఊడకముందే తా
దునుమాడెను కత్తిని.

సమరంలో సమసిన అమరవీరుడే కత్తి.
దిక్కులేని వితంతువు చమురులేని వత్తి
చదువులేని కత్తిపోయి చమురులేని వత్తిమిగిలి
ముసిరె ముసిరె ముసిరె ముసిరె ముగురు
ఇరులగుత్తి.

హ కల్ బెర్రి పిన్
వెల రూ. 2-0-0

పోస్టుఖర్చులు అదనము.

ఆంధ్ర గ్రంథమాల, మదరాసు-1,

మోట్రాస్టాడియో, ఏలూరు

ఆర్జిస్టు ఆ ఆఫీషియన్సు
సుప్రసిద్ధమైన కండ్ల అద్దాలకు
కళా సమన్వితమైన
ఫోటోలకు మెనోలాజ్ మెంట్రకు
నేడే మోటోరీ పరిచయం ఆకర్షక పంపుడు

మీ నిత్యవసరములకు కొవలసిన ఆము
దము, తేనె, పండ్లపాడి, ఫిసాయిలు
యూకలిప్టస్ ఆయిలు సప్లయిలకు :

శ్రీ వత్స, మద్రాసు-30.

సింహావలోకనం

గేటు దాటుతుండగానే అంతా అదొక రకంగా కొత్తగా కనిపించింది ఆయనకు. ఇంకా లోపలికి వెళ్లి అంతా పూర్తిగా చూస్తే ఎలాగంటుందో!... ఏ ఏ మార్పులు ఎక్కడ ఎక్కడ చేశారో, ఉద్యోగులలో ఏ మార్పులు వచ్చాయో, ఏమో తనకు తెలియదు. లోపలికి వెళ్లి అన్నీ చూస్తే నేగాని తెలియదు. లోపలికి వెళ్ళటం అంటే అంత త్వరగా అవుతుందా?... తనున్న మిరించాయో! పోయేతనున్నగాని వచ్చేదికాదు గదా!... చేతికర సహాయంతో, తీరికగా, అడుగులు లేక్క పెట్టుకుంటూ నడిచివెళ్లి అఫీసుభవనం చేరుకునేసరికి లేదంటే పావు గంట పడుతుంది. ఆలాగే ఓపికపట్టి ఆ పావు గంట వరకే అప్పుడు అఫీసు, అక్కడ గదులు, కుర్చీలు, గుమాస్తాలు, బంట్లో ట్యూలు, తను ఇదివరకు కూచున్న కుర్చీ, దాని పైన ఉగిసలాడుతూ తీరిగేసంకా, తనకింది పనిచేసే గుమాస్తాలు కూడా నేనోటూ... ఇవన్నీ కనిపిస్తాయి.... ఇదివరకయితే గేటు దగ్గరకుంచి అఫీసులోకి వెళ్లి తన కుర్చీలో కూచునేందుకు మూడు నిమిషాలుకూడా పూర్తిగా వచ్చేదికాదు. తను కారుమీద టేబులమీద దగ్గరకి వచ్చేసరికి బంట్లోతులు హాజరుగా ఉండేవారు. కారు భవనంమంగు ఆగేసరికి ఒక బంట్లోతువచ్చి కారు కలెక్టరు తరచి ప్రక్కగా నిలబడి పలుకుంటే తను ఎంతో జాగ్రత్తగా దిగేవాడు. అక్కడకుంచి గది తలుపులు తీసుకుని మరొక బంట్లోతు, కారులోఉన్న రికార్డు తెచ్చేందుకు మరొకడు... ఏళ్ళకాక తను భవనంలో అడుగు పెట్టేసరికిల్లా తన కటాక్ష విశ్లేషణాశోధన కనురెప్ప వాల్చుకుండా బాధలుతీర్చి కాసుకు నుంచున్న గుమాస్తాలు... ఎంత బైభవంగా ఉండేది?... అలాంటిది ఇవాళ అంటే రిటైరయిన తర్వాత-తను వస్తూంటే కాస్త పలకరించేందుకే నాగేటుదగ్గర ఎవరూ లేకపోయారు. ఉన్న ముసలి జనానయినా తనని బొత్తిగా గుర్తించనట్లు వాడి పని వాడు మానుకుంటున్నాడు. ఈ ముసలాడికి ఉద్యోగం ఇప్పించినది తను... గుమారు ఇరవై ఏళ్ళవాడు ఓకోజా రాత్రి వర్షంలో వచ్చి తన గుమ్మంమందు నోటమాట లేకుండా పడిపోతే అక్కడు తను చూసి

వాడికి కాస్త అన్నంపెట్టి, కట్టుకుందుకు పాతబట్టలిచ్చి వాడి వివరాలు అడిగితే ఎవరూ దిక్కులేరని, ఎవరేనా ఇంత అన్నం దొరికే మారం చూపిస్తే వాళ్ళ ఋణాన పడి ఉంటానని వాడు అన్నాడు. వాడి కళ్ళ విని జారికరిగి తనే వాడికి అఫీసులో పాతక రూపాయల జీతంమీద పని ఇప్పించాడు. ఆ ఉద్యోగమే వాడు ఇప్పటికీ చేసుకుంటున్నాడు... అయితే అంతలో మరిచిపోయాడా తనని?... ఏమో! తనూ ఈమధ్యన నాలుగేళ్ళయి ఉంటుంది ఇక్కడికి వచ్చి.. వాడా చాలా ముసలాడయిపోయాడు. అందుచేత గురుపట్టలేక పోవచ్చును.. అంటే గాని వాడు అలాంటివాడు కాదీ!... తను అఫీసులో పని చేస్తూ ఉన్నంత కాలం తనకి కావలసిన విషయాలు యావత్తూ వాడే చూసేవాడు. ప్రతిరోజూ అనేవాడు: “ఇదింతా అయ్యిగారు

మధిర భానుమూర్తి

పట్టినదే బాబూ” అని. వాడు అలాంటి తనకి అదొకలా ఉండీ, “ఛా! నేనే నీం నేముందిరా!... ఉద్యోగం నీకు దొరికి, నువ్వు ఇన్నాకు ఉన్నావు అంటే అది నీలో ఉంది!” అని. వాడు ఆ మాట వప్పుకునేవాడు కాదు. “ఆ త్రేలి మీరు ఆనరిం దకపోతే నాకు దిక్కుంటే బాబయ్యో!” అనేవాడు. ఆ కృతజ్ఞతతోనే వాడు తనకి సమస్త చాకిరి చేశాడు. నిజానికి వాడి ఋణం తను తీర్చుకోలేడు.

ఇంతలో వెనకనుంచి ఒక కారు జోరుగా లోపలికి వచ్చింది. తను త్రోవలోంచి కొంచెం ప్రక్కగా తప్పికున్నాడు. ముసలాడు లేచి నుంచుని కారో ఉన్నాయనకి సమస్యారం చేశాడు. కారు ముందుకు పోయింది. యదాలాధంగా లాత తల తన వేపు తిరిగింది. తనని చూశాడు వాడు. చూస్తూనే నమస్కారం చేసి “ప్రభువులు ఎంతసేపటి నుంచి ఇలా నుంచున్నారో!... మందమతోడే!... నూడలేదు.... మన్నించాలి...” అన్నాడు.

“ఫరవాలేదులే!... నీకు కులాసాగా ఉందా!... ఏమిటి ఇక్కడి నిశేషాలు...” అని కుమారులంగా ప్రశ్నించాడు తను.

వాడు తన కేతుసమాచారం అడిగాడు పిల్లలనందరినీ పేరేర అడిగాడు. వాటన్నిటికీ తను జవాబులిచ్చాక మళ్ళీ తనే అడిగాడు అఫీసు విశేషాలేమిటని... ముసలాడు చాలా తెలివైనవాడు... ఎలాంటివాళ్ళతో నయినా ఇంటే కాలక్షేపం చెయ్యగలడు. అందుకే “మీరు తెలియని విశేషాలేముంటాయండీ!... ఒక వేళ ఉన్నా నాకిం తెలుసుదీ!...” అన్నాడు కాస్తేపు పిచ్చాపాటి మాటలాడక వాడేమి వాణ్ణి చూసుకోమన్న చెప్పి తను ముందుకు బయలుదేరాడు.

ఆ కారులో వెళ్ళినది తను రిటైరయ్యాక ఆ పనిలోకి వచ్చిన రంగనాథం. తను మేనేజరుగా ఉన్నంతకాలం ఈ రంగనాథం తన ప్రావళ్యంకోసం ఎంత తంటాలు పడేవాడు! సుమారు పది పూసేళ్ళ పాటు తనకింది పనిచేశాడు. ఏ క్షణంలో ఏపని సరిగా చెయ్యకపోతే తనకి కోపం వస్తుందోనని భయపడి చాలా జాగ్రత్తగా పనిచేసుకునేవాడు. అతను చేసిన పనిని తను మెచ్చుకుంటే ఆనాడు ఎంతో సంతోషించేవాడు. చాలా నమ్మకంగా ఉండేవాడు. అఫీసు వ్యవహారాలన్నీ అతనికి తెలియనిచ్చినాకాని ఏ భయమూ ఉండేదికాదు. అతని సహాయం ఉండటంతో తను ఉద్యోగ కాలంలో అఫీసు ఆహాకి ఏమీ కూడా ఎవరికీ తెలియనిచ్చేవాడు కాదు. అందుచేతే అతనంటే తనకి అభిమానం. ఆ అభిమానంతోనే అతన్ని పైకి తీసుకురావటానికి తను అంతగా ప్రయత్నం చేశాడు. ఇవాళ అతను ఇంత అఫీసుకి మేనేజరయ్యాడంటే నిజంగా అతనికి పసంటే ఉన్న క్రద్ధ, వైఅధికారం అంటే వున్న భక్తి ఎంతి కౌంజాలో, తను అతని ప్రమాదను విషయంలో చేసిన సిఫారసులు కూడా అంతే కారణం. లేకపోతే జీరినవాడు చివ్వు గుమాస్తాగా ఉన్నవాడు ఇవాళే ఇంతవాడెవలం అంటే మాటలా?... అతను కూడా తను చేసిన సహాయాన్ని మరచిపోయేరకం కాదు తను రిటైరయినవాడు తన గౌరవార్థం ఏర్పాటుచేసిన ఫధలో ఎంతగా క్లాపించాడు తనని!... అయితే నుంచి గడసరి. ఆ మాటల్లో ఎక్కడా పైకి అనకూడని మాటలను ఆనలేదు. ఏది ఎప్పుడు ఎక్కడ చెప్పాలో, ఏది చెప్పకూడదో... అన్నీ తెలుసుకు.

మంచి కర్మకార జ్ఞానం పొందాడు. కాబట్టి ఇంతకాలంనంచీ—తను రిటైరయి నిష్క్రమించి—ఈ ఆఫీసులో ఉన్న ఆకాశ్మీయమేళించేట పనిచేయించ గలగుతున్నాడు...

ఇలా ఆలోచిస్తూ ఆయన ఆ రోడ్డువెంట ఆఫీసు భవనంకేసి వెళుతున్నాడు. ఆ ఆఫీసుకు వెళ్లటం ఉంది. ఆ స్థలం చూస్తూ ప్రవాహిగోడ కట్టిఉంది. ముందు వికాలమైన స్థలం వదిలి, భవనం లోపలగా కట్టాడు. ప్రవాహిగోడవించి ఆఫీసుభవనం దగ్గరకి వీళ్ళ పూనిక ఒక రోడ్డు ఉంది. ఆ రోడ్డు కిరుక్కులా ఉన్న వికాలమైన స్థలం లో పూలతోటవేసి క్రద్దగా వెంచుతున్నాడు. ఆయన ఆరోడ్డుమీదుగానే నడిచి ఆఫీసు భవనం చేరుతున్నాడు.

ఆయన భవనందగ్గరకి వచ్చేసరికి “నమస్కారం బాబూ!” అన్నాడు ఒక ఇద్దరవీళ్ళ కుర్రాడు. చిక్కరు, పొట్టిచేతుల చూక్కోతాడుకున్నాడు. అగంతి ఇది వరకు విన్నట్లుగా ఉండగాని వెంటనే గురువటలేకపోయాడు. “ఈ ఆబ్బాయి వరా?” అని ఆయన ఆలోచించుకుంటున్నగా “వేసింది!... అప్పున్నాని...” అన్నాడు ఆ ఆబ్బాయి. “ఓ! నవ్వుకోయ్! అప్పుడే ఎంతవాడయ్యావ్!...” అన్నాడు ఎగాదిగా మామూ. ఇదివరకు “ఒరే! ఉప్పిగా!...” అనే పిలిచేవాడు. ఇవాళ అప్రయత్నంగా “ఏమాయ్!” అన్నాడు. అలా అనినందుకు తనలో తనకే ఆశ్చర్యం వేసింది. అయితే నేనే? వయస్సునుబట్టి అప్పున్నాను పిలవటంలో ఆమాత్రం మార్పు తప్పకుండా రావాలని తనకుడా తీర్మానించుకున్నాడు. తను రిటైరయేనాటికి అప్పున్నా నది పోనేళ్ళయినా పూర్తిగా లేవు. బాగా కుర్రతనంగా ఉండేవాడు. తన ఇంట్లో పెరిచి అంతా చేసేసేట్టేవాడు. ఏదో మోగిలే వాచిచెలిలోకూడా కొత్త వాళ్ళ బాబు తన ఇంట్లో. అమాత్రానికి ఆకాశ్మీయమేళించే ఆపనిచేసేవాడు. ఏపని తనవ్వడు పిల్లలని ఎత్తుకుని అడ్డిస్తుండేవాడు. మంచి నిశ్చయంగా ఉండేవాడు. చిన్నప్పుడే, అందుకే తప్పనిసరిగా ప్రతి పండగకీ తన పిల్లలతో పాటు వాడికికూడా బట్టలు కుట్టిం చేసేవాడు. తను. అలాంటి అప్పున్నాలో ఎంత మోర్పు వచ్చింది!...నిలువెత్తు ముగ్ధయాడు. ముగ్ధిలో ఇదివరకటి కుర్రతనం మాయమయింది. ఇప్పుడు మంచి బాంబాడవచ్చింది. “కాని విషయం మాత్రం తిగ్గలేదు. వయస్సు పెరిగి సుగుణాలు పోయాయా?...” అని అప్పుడూ బావు.. అది మనిషినిబట్టిఉంటుంది.

“నీకు పెళ్ళయిందా!...” అని అనుకోకుండానే ప్రశ్నించాడు. వీధా ప్రతి అనేకాక “ఇలా ఎందుకు అడిగావా!” అని పించింది. కాని ఇంక వేసిదేయండి...

“లేసింది!...” అన్నాడు ముసిముసిగా నవ్వుతూ ఈపాటికి పెళ్లి అయిఉంటుందని తను ప్రశ్న వయ్యటంవల్ల అప్పున్నా బాబూ కొంచెం ఆశ్చర్యమై కలిగించింది.

“మరి మీ మామకూతురుంది అని అనేవాడు మీ నాన్న!...” ముఖంలోకి మామూ అడిగాడు తను.

“ఉంధినుకొండి!... దానికి నాలుగొందల రూపాయలు వెగలకమ్మంటున్నాడు మా మామ... అదే చూసుకున్నాం. అవి పోగవటంతో...” అని చిరునవ్వు నవ్వాడు.

“అయితే అప్రయత్నమీదే ఉన్నా వన్నమా!...” తను మళ్ళీ అడిగాడు.

“ఇంకొక ఏదైతూపాయలు కావాలి! మిగిలిన వెలగో సంపాదించాను...” అక్కొక్కరి ఆప్రాదు.

“అయితే అవికై నేను ఇస్తాను... పెళ్లి చేసుకో!...” అన్నాడు తను...

అప్పున్నా ముఖం సంతోషంతో ప్రకాశించింది. ప్రభువుల దయ...” అన్నాడు.

తనకి ఎంతకీ ఆశ్చర్యమైంది ఇదివరకన్నా అప్పున్నాలో ఆమామకొస్తే ఎవరితోనూ తను ఇలాంటి ప్రసంగం చేయలేదు. అంతేకాదు... ఇంత దనువుగా మాట్లాడలేదు. మరి ఇప్పుడేలాగ మాట్లాడటం ఎలా జరిగిందా! అని ఆశ్చర్యంగా ఉంది తనకే. అయితే ఇదివరకటికి ఇప్పటికి తన స్థితిలో మార్పు వచ్చింది. ఇదివరకు తను ఒక అధికారి. వీళ్ళంతా

తనకింద పనిచేసేవాడు. అందుచేత, భాగ్యిని కొంచెం అదుపుగా పెట్టాలని అభిప్రాయపడే వాళ్ళతో ముఖావంగా మాట్లాడేవాడు. కాని ఇప్పుడు ఆభాధలేకుండా తను వాళ్ళతో దనువుగా మాట్లాడితే తన నెలకొనకుండా తనకి భయంలేదు. అందుచేత ఇలాంటివిషయాలు వాళ్ళతో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడగలిగాడు. ఇదంతా తన ఆలోచించుకోకుండానే ఈ మాటలు ప్రతి అన్నాడు. అంటే ఈ ఆలోచన అంతా తనకు తెలియకుండా లోపలే జరిగిందన్నమాట. కొన్ని కొన్ని విషయాలు ఆలోచించుకుంటాయి. ఆ పని మనం చేస్తున్నామని మనకి తెలియనే తెలియదు. కాని చేసేస్తుంటాము.

ఇలా ఆలోచిస్తూ వెళగా “ఏమండోయ్!... చాల రోజులకి వచ్చారే ఇటుకేసి!...” అన్నాడు రంగనాథం.

“అరే... మరి... ఏమీ తోడక... పోక ఒకసారి మాచిబాదామని వచ్చాను” అన్నాడు.

“రండి! లోపలకి - కూచుందురుగాని...” అని అహ్వనించాడు రంగనాథం.

ఇండాకా కారులో వెళుతుంటే రంగనాథాన్ని సరిగా చూడలేదు. ఇప్పుడు దగ్గరగా చూస్తే రంగనాథానికీ చాలా మార్పు కనిపించింది ఇదివరకు తాను అధికారి, రంగనాథం తన క్రింది గుమాస్తా. అందుచేత ఎప్పుడూ కొంచెం దియంగానే ఉండేవాడు. తను పిలిచేసరికి హాజరయేవాడు. ఏమీ నచ్చే ఆపని వెంటనే చేసేవాడు. తనకి ఆఫీసులో అన్ని పనులలోను చేసేవాడు వాడొడుగా ఉండేవాడు అలాంటి ఇవాళ తనని లోపలికి ఆహ్వానించి ఇదివరకు ఎన్నో ఏళ్ళుగా తను కూచున్న బర్చీలో కూచునే తనని ఎదురుగానున్న

సిద్ధముగా ఉన్నది

టామెసాయర్ ప్రపంచయాత్ర

అనువాదం :

గుండూరి రామమోహనరావు

వెల రు 2-0-0

తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము

ఆంధ్రగ్రంథమాల - మద్రాసు 1.

పిల్లలో జూబ్ మని చెప్పాడు. ఆ చెప్పటలో ఒక విధమైన హుందా ఉంది. ఇది వరకటి నమ్రతి ఎక్కడా కనిపించలేదు... తనకి అలా అనిపిస్తోందిగాని ఇప్పుడు అలాగ ఎందుకుందా? అతను ఒక ఆఫీసుకు అధికారి. తన అంతటివాడు అయ్యాడు. స్వతంత్రుడు. ఆఫీసులోనున్న వాళ్ళందరినో సర్దుకు రావాలి. ఎందరిచేతో పని చేయించాలి. ఎన్నిరకాలవాళ్ళుంటారు? వాళ్ళందరినీ ఒక పద్ధతిలోకి తీసుకువచ్చి అందరిచేతా సరిగా పనిచేయించటం మాటలా? ... ఇదివరకు తను ఎరుగున్న మేళం కాదు - ఇది! అక్కడ ఉన్న వాళ్ళంతా యోధాన యోధులు రథాన రథికులు. ఎవ్వరూ తక్కువ తిన్నవాడు కాదు. అంతా ఘోర, పిల్లి, ఎలక, పాము, కప్ప అన్నట్లుంటారు. ఒకడికి మరొకడికి పడదు. శ్రుంగం నేపుకూడా కలిసి మెలిసి ఉండలేరు. ఎవరిమట్టుకు వాళ్ళే మిగిలినవాళ్ళకన్న ఎక్కువ ప్రాపకాన్ని అధికారులవగిరి సంపాదించటానికే ప్రయత్నించేసేవాడు. ఇది వాళ్ళకి పుర్రెన పుట్టిన గుణం. అందుచేత ఒకపట్టాన వదలదు. ఇప్పటికీ వాళ్ళు అలాగే ఉండి ఉంటారు. ఇలాంటి రకంకాల గుహస్తాలలో రంగనాథం ఎలా వేగుతున్నాడో గదా!...పాపం! ... ఆ గోపాలం వత్తిబద్ధ కస్తుడు. ఎందుకూ ఉపయోగపడడు. విగ్రహపుష్టి. నైవేద్యంపై ... అసలు సమయానికి ఆఫీసుకే రాదు. వస్తే అక్కడ ఉండడు. ఉంటే కబుర్లు చెప్పటమేగాని ఏపని చెయ్యడు. ఇలా ఉన్నావేమిటి అని అడిగితే జవాబు చెప్పడు. "నిన్ను నైకి రాయ్యినుసుమా!" అని చెదిరించినప్పటికీ ఏమీ తక్కుచేసేవాడుకాదు అంతగా!... సయానచెప్పినా భయానచెప్పినా కూడా ఏమీ లాభం ఉండేదికాదు. ఎన్నోసార్లు బాగా విసుగొచ్చి ఉద్యోగానికి పనికిరాదని వ్రాసేదామా అనుకునేవాడు. కాని మానూ మాస్తా కడుపుమీద కొట్టలేక అలా చెయ్యలేదు. నిజానికి గోపాలంమీద జాలిచేత కాదు. అతని అర్థనమీద ఆధారపడిఉన్న పెళ్ళాం పిల్లల ముఖంమానీ ఆగిపోయాడు చాలామాటలు. లేకపోతే గోపాలంఉద్యోగం ఎప్పుడో ఎగిరిపోయేది...అతను ఎంత నిరక్షయంగా ఉంటాడో భార్య అంత కుదురైన మనిషి. కాబట్టే ఈ తీరువనుషితో కొపురం చేస్తోంది. గంపెడు పిల్లల్ని చాకుకు వస్తోంది. వాళ్ళు తింటున్నారో, తింటుంలేదో...ఏం అవస్థలు పడుతున్నారో...ఏమీ బయటవాళ్ళకు తెలియనివ్వదు. అంతకట్టుగా కాలక్షేపం చేస్తోంది...కాని గోపాలానికి పిల్లలంటేమాత్రం చాలాఇష్టం. ఆఫీసులో పనిచేసేటప్పుడుకూడా పిల్లల

రంభే. అందుచేతే పనిచేసేవాడుకాదు సరిగా. దీనికితోడు ఎడపిలాడిని ఒకడిని తీసుకువచ్చేవాడు ఆఫీసుకి. ఏరోజుకాలోజే చాలా బాగా ఉండేది తనకి. ఎన్నోసార్లు అతనిమీద చెడుగా వ్రాద్దామని కొగితం, కలం తీసుకున్నవాడు అలాగ వ్రాయకుండా ఎల్లాగ ఆగగలిగాడా అని ఆశ్చర్యం వేస్తుంది తనకే! అలాంటి గోపాలంతో ఎలాగ వేగ గలుగుతున్నాడో రంగనాథం!

"ఇక్కడికి వచ్చే సరికి వెనకటివన్నీ జాపకం వస్తున్నాయి కాబో! మీరు!" అని రంగనాథం ప్రశ్న వేచాడు. ఆ ప్రశ్నతో ఉలిక్కిపడినట్లు అయి ఆలోచన ఆగి పోయింది.

"అ!...మరే! మరే!..." అని నవ్వి గాడు. రంగనాథం కాఫీ అందిచ్చాడు. "ఎందుకురే!" అంటూనే తను తీసుకున్నాడు. కొంచెం కొంచెమే త్రాగాడు.

"ఇదంతా మీదయ!... మీరు పెట్టిన భిక్షే!..." అన్నాడు రంగనాథం. కృతజ్ఞత అతని ముఖంనిండా ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తోంది.

"ఏమిటో నువ్వల్లా అంటావుగాని. నే చేసిందేమిటి?...నువ్వు ఒళ్ళువంచి పనిచేసుకున్నావు.... వచ్చింది... అన్నింటికన్నా అదృష్టం ప్రధానం. అదృష్టం నీ పక్షాన ఉంది. అందుచేత వచ్చిందిగాని..." అని తను కొంచెం నెమ్మదిగా అన్నాడు. నైకి మర్యాదగా అలా అన్నప్పటికీ లోపల రంగనాథం అన్నమాట తనకి సంతోషం కలిగించకపోలేదు. ఇంకా రంగనాథానికి తనుచేసిన ఉపకారం మరచిపోనందుకు సంతోషించాడు. ఒక్కొక్కడికి ఎంత చిన్న ఉపకారం చేసినా మరచిపోరు. కొందరికి ఎంతలేని ఉపకారాలు చేసినా ఇట్టే మరచిపోతారు. రంగనాథం అలాంటి వాడుకాదు. అందుకే తనకి రంగనాథం అంటే ఇష్టం. ఎవడైనా నెమ్మది ఉంటేనే నైకివచ్చేది. కుదురుకుంపటి లేకుండా ఎగిరి పడేవాడు ఇంకా నైకి వచ్చేదేముంటుంది? అందుకే నైకి వచ్చే వాళ్ళు చెప్పినమాటలు ఒకప్పుడు కాకపోతే ఒకప్పుడైనా, వినాలవలం. అలా విననివాళ్ళు తరువాత అనుభవిస్తారు... తనమట్టుకు తను ఎప్పుడూ ఎంతో బాగ్రత్తగా పనిచేసుకునేవాడు. కాబట్టే తనతో జీరినవాళ్ళు ఇంకా క్రింద ఉండగానే తను నైకివచ్చాడు. అందరికీ దురాభిమానాలు సంపాదించాడు. దీనికేనా కద్దపడటమే ప్రధానం...

ఇంతలో ఏదో ఫ్రెండ్లు పుచ్చుకుని శర్య రంగనాథం దగ్గరికి వచ్చాడు. వస్తూనే

"ఏం?...తాతగారు వచ్చారే!.. ఇలాగ" అని వెకలిగా నవ్వాడు. ఆ నవ్వు విశేషరికి వక్కు మండింది తనకి. ఈ శర్య తన ప్రాపకం కోసం చాలా తంటాలు పడేవాడు. కాని రంగనాథంఅంత పనివాడుకాదు. పైగా అహంభావం ఎక్కువ. అందుకని తను రంగనాథాన్నే నీశ్వరనుచేశాడు పై ఉద్యోగానికి. అదే అక్కసు వాడికి. అందుచేత సర్కారువాళ్ళు తను ఎంతకోరినా రిటైరయ్యాక ఒక్క సంతకత్వరమైనా ఉద్యోగం ఇవ్వకపోయేసరికి ఎంతో సంతోషించాడు. తను రిటైరయిన రోజున సరిగా ఇలాగే నవ్వి తనని ఎగతాళి చెయ్యబోయాడు. అయితే - తనకేం తెచ్చా!..." కాని నీడికి ఇంకా పొగరు తగ్గలేదు!..." అని అడిగాడు రంగనాథాన్ని.

"పొగరేమిటండీ!...ఎవరికి?..." అని భార్య లేపింది ఆయన్ను. అప్పటికి ఆయనకు మెలకువ వచ్చింది.

"ఏమిటండీ!...ఇంకా పొగరు తగ్గలేదా అంటున్నారేమిటి?" తిరిగి ప్రశ్నించింది భార్య.

"ఓ! అదా!...ఏమీలేదు... ఆఫీసుకు వెళ్ళినట్లు కలవచ్చింది. ఆ కలలో విశ్రాంతి నవ్వు నవ్వుతూ శర్యగాడు కనిపించాడు. వాడిని గురించి రంగనాథాన్ని అడుగుతున్నాను. ఇంతలోకీ నువ్వు లేచావు." అన్నా డాయన.

"ఏం అడగడమా! ఏం లోకమా?... మీరు పెట్టిన కేకి నిద్రలోంచి ఉలిక్కిపడి లేచాను...అదికాదు కాని రిటైరయి అయిదేళ్ళవుతున్నా మీరు ఆఫీసు రంధి వదిలిందికాదు..." నవ్వుతూ అంది అవిడ.

"నీకేం తెలుస్తుంది...పాతికేళ్ళు పనిచేశాను ఈ ఊళ్ళోకే!...మరి ఎన్ని విషయాలు చూశాను!...ఎందరు మనుష్యులని ఎరుగుదును!...ఇవన్నీ నీకేం తెలుస్తాయి.. నా జీవితమంతా దానికే ధారపోశాను తెలుసా!...అందుకే..."

"అబ్బబ్బ!... అన్నీ తెలుసును కాని పడుకుందూ!... అర్ధరాత్రివేళ!... తెల్లారేక చెపుదురుగాని మీ నేపాతత్వ రతే!...అసలే నిద్రర పట్టక పట్టక పడితే అది కాస్తా మీరు చెడగొట్టండి...వదిలిపోతుంది...ఎలాగోగాని..." అని అవిడ విసుక్కుంది నవ్వుతూనే.

"సరే!...నీకు అలా అనిపిస్తుంది పాపం!... నీకేం చెయ్యను? ... నాకు వస్తున్న దక్కటికల పాడుచేసి పైగా నన్నే అంటున్నావు...తెలివి తెటలంటే అలా ఉండాలి!..." అని ముసుగుతన్ని పడుకున్నాడు ఆయన.

హస్తసాముద్రికం

పంతుల శ్రీరామశాస్త్రి

మేనెల మొదటివారం. ఉదయం పది గంటలవేళ. మద్రాసునుండి కలకత్తా పోయే మెలు రాజమండ్రి స్టేషనులో ఆగింది.

మామూలు తినుబండారాల అమ్మకం నునుపుల కలకు తోడు “ఆఁ ఇంకవరి కన్నా పుస్తకాలవాలండీ, నవల్సు, నాటకాలు, సినిమాపాటలు, హరికథలు, ఆడవాళ్ళ పాటలు, బాలయోగిపాటలు...” అని అమ్మక సుమారు ఒకపాటలాగ ఎర్రరమణాన్ని నవలపేర్లు ఏకరుపుపెట్టే పుస్తక విక్రేతలొడవ రేగిన తేనెపట్టును తలపింప జేస్తుంది.

స్తేషనుకి ఇంకా కొంచెందూరంలో ఉండి, మాటిమాటికీ ప్రేమదాసుకొంటూ, లోక రిక్తమనుషులను, తోలే జబ్బా అసామీలను తొందరచేసేవాళ్ళకు మరొక్క అయిదు నిమిషాలు మెలాగితే, ఇవాళ ఒక్కనాడు అగితే చాలును, రేపు పదినిమిషాలు ముందుగా బయలుదేరిపోయినా బాధలేదన్నట్లుంది.

కాని, రైల్వే ఉన్నవాళ్ళ ధోరణివేరు. వాళ్ళకి ప్రతిస్తేషనులోనూ అగవలసినకంటే చాలా ఎక్కువనేపు అగిపోయినట్లునిపిస్తుంది. అందులోనూ దూరప్రయాణీకులకు మరిన్ని. వాళ్ళలోనూ ఖరుడుక్లాసు, ఇంటరుక్లాసు ప్రయాణీకులకు తమ వికాలంగా కూర్చుండి తగిన స్థలం దొరికితే, మరికొంతమంది ఎక్కినా దిగినా అంత మరి బాధగా ఉండదు. (అవి ఇంకా ఇంటరుక్లాసు ఉండేరోజులులేండి.) అయితే వీళ్ళకి లేని బాధ ఇంకొకటి పెండుక్లాసు వాళ్ళకి ఉంటుంది. అదేమిటంటే, తా మెక్కిన బండి ఏమో తమ స్వంతంలాగ, అందులో న్యాయంగా మరి ఇద్దరు ముగ్గురికి స్థానం ఉన్నా ఇంకొకరక్కారంటే తమనాకు సగంపోయినట్లుగా తమ ప్రయాణంలోని సౌఖ్యంయవత్తూ అంతరించిపోయినట్లుగా భావించుకొంటారు.

గాత్ర మద్రాసులో బయలుదేరిన దగ్గర నుండి కామేశ్వరరావుకి అలాగే వుంది. తానూ లీలాస్వేచ్ఛగా మాట్లాడుకొందికే పిలుచిక్కలేదు ఉదయం నిజయవాడలో

బండి ఆగవరకున్నా! అక్కడ తమతో అంతవరకూ వచ్చిన లాంకోలు, బోపీ ఆయనా, ఖద్దరు చొక్కా ధోవతీ ఆయనా ఇద్దరూ దిగిపోయారు. ఇకనైనా ఏ చీకా చింతలేకుండా హాయిగా ప్రయాణం చేయ్యవచ్చునుకొంటే తీరా బండి కదిలే వేళకు వచ్చి పడ్డాడొక నూటు బూటుధరించి యువకుడు, వేషం చూస్తే ఏదో ముందుకంటే ఏదో విజంటు లాగుంది. అతను తమతోకూడా వచ్చి గోదావరిలో దిగిపోయాడు. అద్వైతవాక్తా గోదావరిలో తమ పెట్టెలో ఎవ్వరూ ఎక్కలేదు. కాని, ఇకముందు ఎక్కరని సమృథం ఏమిటి?

“ఈ స్టేషనులోగాని, ఎవరైనా మన బండిలో ఎక్కితే, వచ్చే స్టేషనులోదిగి, ఘస్టుక్లాసులోకి టిక్కెట్లు మార్పించేస్తాను.”

లీల అంది— “ఎవళ్ళిక్కడే మనకేమి? మన జాగా వాళ్ళేం తీసుకోలేను కదా! ఎందుకు ఘస్టుక్లాసు ఇంకా దిండుక్కి, నా కిలాగే బాగుంది, అయినా చూడు, అమ్మే వాళ్ళగోల తగిపోయింది. బండి బయలుదేరి వేళయినట్లుంది. మరింకెవరూ ఎక్కరమోనే. ఎందుకలా ద్వారందగ్గర మొహం పెట్టుకొని నిలబడకావు? లోపలికివచ్చి కూర్చోకూడదా? బండిలో ఎక్కడిలమ కొన్నివాళ్ళు నువ్వు అడ్డం నిలబడ్డా ఎక్కడం చూసారు.”

సరిగా ఆమె అన్నట్టే జరిగింది. ఇంజను కూసింది. గార్లు విజలు వేకాడు తెండా ఊపాడు. ఇంజను ఈమారు నిజంగా ఆన్నట్టు కూసింది.

అంతసేపూ పాటుపారంమీద పని పాటు లేనివాడిలా అటునించిటూ ఇటునించటూ, తిరుగుతూ ఉండిన సన్యాసిరాజుగార్లు తమ పెట్టి పక్కనున్న గజం పట్టుకొని వేళ్ళాడుతూ “అబ్బాయి! తిలుపు తియ్య నాయనా మరి నా కీ ప్రయాణం తప్పేట్లు లేదు - ఆ వెళ్ళ రా నువు ఉన్నాడే నన్నిలా తిప్పి చంపుతున్నాడన్నాడు.”

ఆయన మాటలు సగం సాగుతూ ఉండగానే కామేశ్వరరావు, “ఇది పెండుక్లాసుండీ, పరువులబండి.”

అతను “తెలుసును బాబూ! అంగుకే యాదైరూపాయలు పోసి టిక్కెట్లు కొన్నాను.” అంటూ తిలుపు తెరచుకొని లోపల ప్రవేశించి, ఖాళీగాఉన్న బెరువైన కూలబడి వచ్చుకొంటూ, “వెళ్ళడబ్బు, పోలేపోయింది, ఈ ప్రయాణం తప్పకుండా అంటే తప్పిందికాదు. ఎలా తప్పకుండా, ఆ రామపుగాడు కనిగాకితోకలిసి నన్నిలా అడిస్తూఉంటేను. గోజూ సరిగా వేళకిపోయే ఈ ముండా మెయిలు ఇవాళ పదినిముషాలు లేటుకూడా. ఇవాళ సరిగా వేళకి పోయివుంటే, నాకీ ప్రయాణం తప్పిపోయి ఉండును. ఎలా తప్పకుంది నాయనా, అంతా గ్రహచారం! ఈ ప్రయాణం ఇవాళ ఇలా జరగాలని రాసివుంది.”

కామేశ్వరరావుకి ఈ ధోరణి చికాగా ఉంది.

“అంతగా ప్రయాణం తప్పిపోవాలంటే, రైల్వేకుండా మనీలేకపోయారా? చెనే సమయం చేస్తూఉండడం, గ్రహచారం అనుకొంటూ ఉండడమూను.

“రైల్వేకపోడమా? నేనూ ఎక్కకుండా ఉండాలనే అనుకొన్నాను. అందుకోసమే, మద్రాసు, నెల్లూరు రెండు తెలిగ్రామాలిచ్చాను, మాకురవాల్లిధరికిని, వాళ్ళలో ఏ ఒక్కడు ఈ బండిలో వచ్చి ఉండినా నేను హాయిగా ఇంటికివెళ్ళి పడుకొనిఉండు నీపాటికి. కొవలసినా ల్పింట్లో పెళ్ళి. కుటుంబంలో ఎవళ్ళో ఒకళ్ళు వెల్లితీరాలి - ఇద్దరు కుర్రాళ్ళలోనూ ఒకడైనా రాకపోడం గ్రహచారం కాక మరేమిటి?”

“గ్రహచారమే బాబూ! గ్రహచారమే”

“నాయనా! నువ్వు స్వయంగా అనకపోయినా నాకు నీ ఉద్దేశం తెలుసును - హాయిగా చిలకా గోరింకల్లా ప్రయాణం చేస్తున్న మీ యిద్దరికీ మధ్యన నావంటినా దొకడు వచ్చి పడడం మీ గ్రహచారమని.”

అక్కడిగోలీల ఊరుకోలేకపోయింది.

“అదేమీలేదు బాబూగారూ! ఈ బండేం మా స్వంతంకాదు. మేము తీసుకొనిపోయేది లేదు. మీరూ మాలాగే టిక్కెట్లు కొను

కొని వస్తున్నారు. మీకులేని హక్కు మాకేముంది?"

ఆమె ఇలా కలుగజేసుకొని పరాయి మనిషితో మాట్లాడడం కామేశ్వరావుకి ఏమీ నచ్చలేదు - అయితే, అంతమాత్రంలో ఆమెను మందలించడానికి కూడా సావకాశంలేదు - అద్దంముందు బలమీద ఉంచిన గోల్డు పేజు సిగరెట్టుపై తీసుకొని, చెరుమీద కిటికీవంక తిరిగి కూర్చొని, సిగరెట్టు కటి తీసి, అగ్గిపుల్ల వెలిగించాడు, ఆరిపోయింది. ఆమాత్రం గారిలో ఆరిపోకుండా అగ్గిపుల్ల వెలిగించడం అతనికి చేతకాక కాదు; కోపంలో తొందరగా వెలిగించడం మూలాన ఆరిపోయింది. ఈమారు కొంచెం వెయ్యదిగా ముందుకు వంగి జాగ్రత్తగా సిగరెట్టు ముట్టించుకొని, బలంగా ఒక్కమారు పొగపీల్చి, మళ్ళీ కిటికీవంక తిరిగాడు, మీ ఖర్చుం, మీ యివంవచ్చినట్టు మాట్లాడుకొండి, నాకేం బాధ" అన్నట్టుగా.

అంతేనీలూ చేతిలో పట్టుకొనిఉన్న పెద్ద కొవ్వొత్తు సంచిని చెరుమీద తన పక్కగాఉంచి, చెరుమీద ఉత్తరీయంతో మరొకమారు మొగం తుడుచుకొని, దానిని తీసి, సంచిమీద ఉంచి కొంచెం విశ్రాంతిగా వెళ్ళు చేరగిలబడి కూర్చున్నారు సన్యాసిరాజుగారు. తిలతిండుల వ్యాయంగా ఉన్న సుమారు పదిగోజాల పెగుడుదల కలిగిన గడ్డం, పెద్ద పొట్ట చెమటకు తిడిసిన ముతకఖద్దగుచ్చాకా, చివరకం నేతిపంప, అతినివేపంలో భరుగుకొను ప్రయాణికుడి లక్షణాలతప్ప నెకంకుకొను ప్రయాణికుడి కళ్ళ ఎక్కడా గోచరించడంలేదు. చెరుమీద ఉత్తరీయం కొంచెం ఖరీదయినా కొవడంకంటే అతను ధాటిగా "యూ థ్రూహాయలు పోసి టిక్కెట్టు కొన్నాను" అని ఉండకపోతే కామేశ్వరావులోనికి రానిచ్చేవాడేకాదు.

సన్యాసిరాజుగారు కాస్త మర్యాదగా ముందుకువంగి "అమ్మాయి! నీకు నేను చుట్టకాల్సికొంటే అభ్యంతరం ఉండదు కదూ? ఎంచేతంటే అబ్బాయి వరసమీద సిగరెట్టు కాత్మరకంలాగుంది. ఆ పొగకి అలవాటుపడినవాళ్ళకి ఇది అంత బాధ కలిగించదు" అంటూ సంచీలో వెతికనారంభించాడు.

ఆమె, "నాకేంబాధలేదు బాబుగారూ! మీయిష్టంవచ్చినన్ని చుట్టలుకాల్సికొండి" అంది.

సన్యాసిరాజుగారు, చుట్టలున్నతోలు దొక్కుతీసి, అంగులోనుండి, ఖరీదయిన దొరలు కాత్మరకంచుట్టతీసి దొక్కు మల్లీ సంచిలోఉంచి, వెనక్కు చేరగిలబడి, అన్నాడు.

"నాకు తెలుసునమ్మా నువ్వేం అభ్యంతరం చెప్పవని, ఇప్పుడు నాకీ ప్రయాణం తప్పకపోవడం ఎంత నిశ్చయమో, అలాగే ఇది అంత సుఖపడంగానూ, అనుభవంగానూ జరిగితిరాలని రాసి పడేసిఉంది. ఉచ్చస్థుడైన శుక్రుడిప్రభావం ఊరికి నే పోతుందా?" అని అగ్గిపుల్ల వెలిగించి చుట్ట ముట్టించాడు.

లీల అంది— "బాబుగారికి జాతకాలా గ్రహాలంటే చాలా నమ్మకంలాగుంది?" సన్యాసిరాజుగారు చుట్టపొగ గట్టిగా పీల్చి, కిటికీలోనుండి బైటికివదిలి, పెద్ద ఉపన్యాసానికి సిద్ధపడేట్టుగా గొంతు సర్దుకొని, "మంచి ప్రశ్న వేశావమ్మా - జాతకాలంటే, గ్రహబలం అంటే ఎవరికీ నమ్మకం ఉండదు? అందరూ పైపైకి మాకేం నమ్మకంలేదని చెబుతుంటారు. అందులోనూ చదువుకొన్నామనీ, నాగరికులమని అనుకొనేవారికి ఇదొక చాదస్తం."

"అయితే జాతకాలను నమ్మకపోడమే చాదస్తం అంటారు?"

"నేనసలంలో ఏముంది? ఎంతటినమ్మకం లేదనే వాళ్ళకయినా దొరలాగా, గుండ్రే పట్టి పోయేట్టుగా ఒకటిరెండు ఫలితాలు ఋజువిచ్చేయంటే ఆ తరవాత వాళ్ళకే మాకంటే ఎక్కువనమ్మకం ఏర్పడిపోతుంది. మా తమ్ముడి క్లాసుమేటు ఒక ప్రాక్టీసు లేని స్టీడరుం డేవారు. ప్రాక్టీసు లేకపోయినా భుక్తికి లోటులేని పాటి ఉపాధి ఉండేది. అయినా అతనికి స్వంత ఆగనంటూ లేకపోడం ఎంతో కిందిగా ఉండేది. స్కూలు మాస్టర్ డ్రెయినింగుకి వెళ్ళడమూ లేక ఏదయినా సుమాస్తాగిరీలో ప్రవేశించడమూ అనే స్థితికి వచ్చాడు. వాల్చింగ్ వాళ్ళు కూడా అది బాగుండవచ్చు. నేను ఒక్కళ్ళే అడ్డుతగిలను. "నాయనా! నువ్వేం విచారించకు. నీకు మున్నే ఆయదవ ఏడు వచ్చేసరికలా మంచి అధికారం హోదాగల గవర్నమెంటు ఉద్యోగంలో ప్రవేశించి తీరుతావు" అన్నాను. అన్నట్టుగానే గవర్నమెంటు వారి నెలకనులో నెగి, సబ్ కలెక్టరులు ఉన్నాడు. నేడో రోజో డిప్యూటీ కలెక్టరు కూడా అవుతాడు. అయితే ఈ మాటలు చెప్పిపప్పుడేనోటితో చెప్పడానికి మొగమాటించి కాగితంమీద రాసికవరంలో పెట్టి నీలు చేసి ఉంచాను. గవర్నమెంటు ఉద్యోగం వచ్చిన మూడునెలల్లో భార్య పోయింది. ఆరుగురు చిన్నపిల్లలు—మల్లీ పెల్లి చేతుకోలేదు, మావలేదు, తగిన సంరక్షణచేసేదిక్కులేక పిల్లలూ తమా నానా అవస్థలూ పడుతున్నారు. ఇటీవల నేను నీలుచేసి ఉంచినవరు విప్పి చూశాను. ఏముంది,

"కళ్ళత్ర వియోగం, సంసార సౌఖ్యలోపం అని ఉంది. అతని కిత్తుడు నిజమైన మనశ్శాంతి నిచ్చే అంశం ఏదైనా ఉంది అంటే అది జాతకాలనూ చేతులనూ పరిశీలించడమే. మా ప్రసాముద్రికంలో ఇప్పుడిప్పుడు అతనూ చాలా మంచి ఫలితాలనే చెప్పగలుగుతున్నాడని వింటున్నాను."

లీల కుతూహలం. కొంచెం ఎక్కువయింది.

"అయితే బాబుగారూ! తమ గజ్జా చాచేతులు చాస్తారేమిటి? లేక వట్టి జాతకాలేనా?"

కామేశ్వరావు సాగ్రహంగా ఒకమారు లీల వంకమాసి, మళ్ళీ కిటికీ వంకకి తిరిగి అయిపోతున్న సిగరెట్టుకి ఇంకొకటి అంటించాడు. అతడు చూసిన మాపును లీల కంటే సన్యాసిరాజే బాగా గుర్తించాడు కాని, అతని రంగు కళ్ళెడల మొగంలో అటువంటి స్ఫురణఏమీ గోచరించలేదు.

కిటికీ వంక తిరిగి చుట్టగొయ్యి దులిసి, లీల నుద్దేశించి అన్నాడు. "భగవంతుడిదయిల్ల ఏదో పెద్ద లాద్రించి పడేసిన ఆస్తికాస్త ఉంది. అయితే నిర్వాస్యపారంగా కూర్చొని తినడం కాపురువలక్షణం కదా అని, ఈ జాతకాలూ సాముద్రికం, ఆయుర్వేదం ఇవన్నీ కృషిచేశాను. పెద్ద ఉద్యోగాలు చేసే వాళ్ళకయినా తీరిక ఉంటుంది గాని, నాకు రోజూకీ కొద్ది గంటలయినా తీరక ఉండడంలే నమ్మకం. అయితే మొదట్లో జనం మరి ఎక్కువ కావడంతో ఒక నీయమం పెట్టేను. జాతకం గాని, చెయ్యిగాని చూపించుకోదలచుకొన్న వాళ్ళు తలా ఒక రూపాయి చెల్లించాలి. ఆ డబ్బయినా నేను పేదవాళ్ళ కిచ్చే మంగులకయే ఖర్చులకి ఉపయోగిస్తాను. దీనివల్ల కాలక్షేపానికా కాలక్షేపం, చేతిచమురు భాగవతం కాక పోడమన్నూ సిద్ధిపోంది."

లీల కుతూహలాన్ని ఆణిముత్యంలేక పోయింది.

"అయితే బాబుగారూ! మీ మామూలు రూపాయి ఇచ్చుకొంటాం, మా చేతులు చూసి వెడతారా?"

మామూలంటే ఇంటిదగర తీర్చ ప్రజలూగ వచ్చిపడే జనాన్ని అరికట్టడానికిగాని మీ వంటి వాళ్ళ మాటకాదు. ఇప్పుడు నేను ఇక్కడ మీ దగర వున్నావా అదికాస్త నా డబ్బులో కలిసి ఖర్చయి పోతుందా ఉండాలి. నేను మా గురువు గారికి మాట ఇచ్చేను. ఈ విద్యమాలంగా డబ్బు ఆర్జించకని-సరే చేతులు చూడానికేం తొందర? మీరూ చాలా దూరం ప్రయాణం చెయ్యి వలసినట్టుంది."

"అవును బాబుగారూ! ఇది రేపు ఉదయం

★ హస్తసాముద్రితం ★

నువారు ఈ వేళకిగాని కలకత్తా చేరడమ
కంటాను."

"సరిగా అంతే. అందులోనూ, దారిలో
నీ అపారరాజు లేకుండా ప్రయాణం జరి
గితేనే. అయితే యివాళ మన ప్రయాణం
చాలా శుభముగా జరిగితిరాలి. నా గోదార
ఫలితంకొక్క! ఇటీవల రైలుప్రమాదాలు చూచి
యొక్కవయిపోతున్నాయి; రైళ్ళక్కడ
మంటేనే భయంగావుంది, యొక్కడ యేమి
ప్రమాదం వచ్చిపడుతుందోనని. అందుకే
ప్రయాణానికి తయారయ్యేముందు, గ్రహస్థితి
అది సరిగా చూసుకోండి బయలుదేరను."

"మీ గ్రహస్థితి చానుంటేమాత్రం రైల్వో
ఇందరు ప్రయాణం చేస్తారుగదా, వాళ్ళందరి
గ్రహచారం చానుండక యేదైనా రైలు
ప్రమాదం తలపిస్తే?"

"చాలావట్టిప్రశ్న కేకావమ్మ! కాని
మొత్తంమీద రైలు సరిగా నడిచేది లేనిది
తెక్కకట్టడానికికూడా సాధనాలు లేకపో
లేదు. నాది పూచీ, రైలివాళ అట్టే
లేటుకూడా కాకుండా ఇప్పటిలాగే చక్కగా
ప్రయాణం చేసితిరుకుందని. అయినా యీ
యెండ మరీ తీవ్రంగావుంది. ఇక్కడ ఇంత
వికాలంగా కూర్చున్నాం; పంకాలు రివ్యూవ
తిరుగుతున్నాయి - అయినా మనకి యింత
బాధగా వుంటూంటే, పదిమంది కూర్చోవల
సినపెట్టెలో యీ ధైర్యమిది యిరుక్కన్న
భర్తక్లాసు ప్రయాణీకుల సంగతి యెలా
వుంటుందో?"

లీలకు భర్తక్లాసుకి నెకండ్రాకుకి
వుండే సదుపాయాల తారతమ్యాన్ని చర్చించి
చడానికి కుకూసాలం లేకపోయింది. సాధ్య
మైనంతర్యరలో తనచేరిని చూపించుకొని
భవిష్యత్తును లీలగానయినా తెలుసుకోవా
లనే తపారన ఎక్కువయిపోయింది.

"బాబుగారు ఎంతవరకు ప్రయాణంచేస్తు
న్నారో చెప్పారుకాదు."

"నేనా? నేను." అంటూ ఉండగా దగ్గ
వచ్చింది...తేలిలోని చుట్టపారనీ కొంత
నేపు దగ్గి, కిటికీలోనుండి వంగి ఉమ్మి,
మొగం తుడుచుకొని, "నేను బరంపురం
దాకావస్తాను. అంటే, ఇంకా ఎక్కడ
ఏరాత్రి పదిగంటలో అవుతుంది. అంచేత
మనం తీరికగా చేతులు చానుకోవచ్చును.
ఈలోగా ఒక్కక్షణం, అంటే ఒక్క
అరగంట కొద్దకన్ను మూస్తాను. ఎక్కడ,
నువూరు పదిపానెళ్ళిగా అవిచ్చిస్తూంగా
సాగిపోతున్న అలవాటు, మధ్యాహ్నం
భోజనానంతరం ఒక్క అరగంట కన్ను
మూయడం. తరవాత మరీ రాత్రి వేడు
కొండువరకూ బాధలేదు." అని ఆమె నవ్వు

ధానంకోసం ఎదురుచూడకుండా, తేలి
నంటిని ఒక మూలగాకోసి తలక్రిందపెట్టు
కొని, పడుకొన్నాడు.

ఒక్కక్షణం పడుకొని, ఏమి అనుమానం
వచ్చిందో, అలాపడుకొనే, చొక్కా
గుండీలు తీసి, లోపలికేటులోనున్న పర్పు
తీసి అందులోని నోట్సు జాగ్రత్తగా లెక్క
పెట్టుకొని, పర్పులోవుంచి పర్పుభద్రంగా
కేటులో పెట్టుకొని దానికొక పిన్నపెట్టి,
చొక్కా గుండీలు పెట్టుకొని కిటికీవంక
తిరిగి నిద్రపోయేప్రయత్నం సాగించాడు.

అయితే వట్టిప్రయత్నం భడం మాత్రమే
అయింది. ప్రతికొద్దినమిమలకీ అటూ ఇటూ
తిరుగుతున్నాడు. ఎంత గాఢమయిన
అలవాటుయినా వరిసరాలు మారేసరికి
యధాప్రకారంగా సాగకుండా ఉంది.

ఒకమారు లీలతో అన్నాడుకూడా.
"చూడవూ ఇందాకా కూర్చుంటే అంత
నిద్ర ముంచుకొని వచ్చినట్లయిందా, తీరా
పడుకొందామనేసరికల్లా నీద్ర గాఢడం
లేదు. ఏమయినా సరే, సామర్లకోట వచ్చే
పర్యంతం నా ప్రయత్నం నేను చెయ్యడం
చూసాను. గీతలో శ్రీకృష్ణభగవాను డేను
న్నాడు, "నీ ప్రయత్నం నువ్వు చెయ్యి,
ఫలితం ఏమయినా సరే" అని కదా.

లీల తాను చదువుతున్న పుస్తకం వంక
నుండి ఒక్కమారు మొగం తిప్పి, మందపో
నంతో సన్యాసిరాజుగారివంక చూసి,
మళ్ళీ పుస్తకపతనంలో నిమగ్నురాలయింది.
ఈమారు అట్టే ప్రయత్నం లేకుండానే
నిద్రపట్టిపోయింది సన్యాసిరాజుగారికి.
కొద్ది నేపటిలోనే గురకపెట్టి నిద్రపో
సాగారు.

లీలకి తను చదువుతున్న వకల ఏమీ
చానుండకపోయినా అంతకంటే మరేం
చేసేదిలేక అలా చదువుతూంది.

విపరీతంగా కాల్చడంవల్ల సిగరెట్లు రుచి
లేకపోడం అటుండగా పెదవులు ముందు
తూన్నా, కామేశ్వరరావు చేసేపని మరేదీ
లేక వరసగా సిగరెట్లు కాలుస్తున్నాడు.

సిగరెట్లు కాల్చడమన్నది ఆలోచన
లేకుండా సాగిపోయే పని; ఆలోచన వేరే
మార్గాన సాగిపోతూంది.

అలానే లీలకూడా పుస్తకంలోని అక్ష
రాలను చూస్తున్నది; పేజీలు తిరిగిపోతు
న్నాయి, కాని ఆమె మనసుకూడా ఏవో
ఆలోచనలను నెమరువేస్తున్నది.

ఇక, బండిలోని మూడవ ప్రయాణీకుడు
సన్యాసిరాజుగారు; ఆయన బండిలోని
వంకాల బోయను మించి గుర్రపెడుతు

న్నాడు, ఆయన మనసు ఏం చేస్తున్నదో
గుర్తించడం కష్టం.

కామేశ్వరరావుకి కాల్చగా కాల్చగా
సిగరెట్లమీద కోతం వచ్చిందో, లేక తన
ఆలోచన ఒక నిశ్చయానికి వచ్చిందోగాని,
కాలుస్తున్న సిగరెట్లు సగం పైగా ఉండే
గానే కిటికీలోనుండి పారేసి, బండిలోని
ఆ పరిమితస్థలంలోనే అటూ ఇటూ వచారు
చేయసాగాడు.

లీలకి తాను చదువుతున్న పుస్తకంమీద
వినుగుపుట్టింది కాబోలు, పుస్తకం ముడిచి
బలమీద పడేసి, తలగడనర్థమని చేర
గిలబడింది, నిద్రపోయే ప్రయత్నంలో—

సన్యాసిరాజుగారి గుర్రు ఒక్కమారు
ఆగడంతో బ్రహ్మాండమైన రొదచేనే శక్తరీ
ఏదో ఆగిపోయినట్లయింది. ఆయన ఇంకా
బాగా నిద్రపట్టాలని కాబోలు వల్లని ఉత్త
రీయాన్ని మొగంమీద వేసుకొని మరీ
పడుకొన్నాడు. మళ్ళీ కొంచెం నేపటిలోనే
యథాపూర్వంగా గుర్రు వినిపించసాగింది.

లీలకన్ను మూసుకొంటూంది, తెరుస్తూంది;
ఆమెకు నిద్రపట్టేసానకాళం మళ్ళీ పుస్తకం
పట్టుకుంటేనేగాని లభించదేమో ననిపించి
పుస్తకంతీసి, తప్పనతెరిచి ఎక్కడను
అక్కడనుండే చదవడం మొదలుపెట్టింది.
అనుకోన్నప్రకారం చదవడం మొదలుపెట్ట
డంతో కళ్ళు బరువెక్కిసాగాయి.

పాపం, కామేశ్వరరావు, ఎంతకవి
పచారుచేస్తాడు! తిరిగితిరిగి, ద్వారండ్
రకువల్లి బెటికిమాస్తా ఉండేవాడు, నిలబ
ఆలోచిస్తూ ఉండేవాడు; అవ్వడవ్వడు
సన్యాసిరాజుగారివంక తేరిపారిమాస్తా
ఉండేవాడు. చిట్టచివరికి ఏదో నిశ్చ
యానికి వచ్చినట్టుగా లీలదగ్గరివల్లి కళ్ళ
తోనే ఏమో మార్పాడాడు.

అతని ఈధ్వనిలేని కంటిభావతో లీల
నిద్రకుత్తంతా ఎగిరిపోయింది. ఆమె తన
కంతమాత్రం ఇట్టంలేదని జారించింది
చావులతోనే - అతను, ఇంతమాత్రానికి
నీకెందుకుభయం అన్నట్లు ప్రశ్నించాడు -
ఆమె సనేమిరా వలకాదంది. లేచి
కూర్చొని, మళ్ళీ పుస్తకం చదవడం మొదలు
పెట్టింది. కామేశ్వరరావుకి ఆమె అయివ్వక
ఒక పెద్ద అడ్డంకి కోకపోయినా తనకి తగిన
ధైర్యంచాలక, మళ్ళీ ఎక్కుటిపోట పెట్ట
మీద కూలబడ్డాడు. ఇందాకటికంటే
జోరుగా సిగరెట్లుతీసి ముట్టించాడు.

లీల ఏమో సమాధానం చెప్పకోబోయి
నట్లుగా అతని వంకచూసింది. అతనికి
ఆమెను అర్థంచేసుకోవలసిన అవసరం కని
పించలేదు. పక్కకు తిరిగి తన సిగరెట్లు
చోగలో తప్పయ్యడయాడు—

సామర్లకోటపేటకు వస్తుండగా సన్యాసి

రాజాగారు లేచి, లీలను పుకలపక్క చేశారు. “అప్పటినుండి అలా కూర్చున్నా కన్న మాట? పురవాస్తు గనక మీకాకే క్రింది గాని మాటాటి పెద్దవాళ్ళకు మధ్యాహ్నం ఒక్కటే ఉంటుంది కనుక తీసేగాని, ఏమీ తోచదు. ఇండాకా నీతో ఏమిటో మాట్లాడుతున్నాను గాని, ఏమీ మాట్లాడు తున్నానో నాకే తెలియదు. ఇక నుంచి, మరి ఎంతరాత్రివరకయినా బాధ లేదు అని సంచితాని తువ్వలు తీసుకొని బాత్ రూములోనికి వెళ్ళారు. మొగం కడుక్కొని వచ్చి తువ్వలును అరిచేటి, సరిగా కూర్చొని, ఉత్తరీయం మడతలు పెట్టి మెల్లో వేసుకొనే సరికల్లా స్వేదనలో రైలాగింది.

“అమ్మయి! ఇక్కడ స్వేదనలో కూడా దొడుగున్నాడు. వాడితో ఒక కబురు చెప్పవలసి ఉంది. కాకినాడిలో ఒక పెద్ద స్త్రీదారు గారికి ఒక సంవత్సరం వచ్చింది. నన్ను వారి కుమార్తె జాతకం చూడుతున్నారు - ఆ కబురు ఇక్కడ చెప్పేస్తే అందిపోతుంది. అంటే తిరుగుదలలో నే నెలాగూ కాకినాడ వెళ్ళవలసింది. మిగతామీనా కాఫీ టిఫిను మొదలయినవి కావలసిఉంటే...”

“మాకేమీ అక్కర్లేదు బాబూ! అయినా పెద్దవారు మిమ్మల్ని శ్రమ పెట్టడమా?”

“ఇంతమాత్రం అంటే శ్రమే ఉందమ్మయి! నేనలా ఆనుకోవలసినవాణ్ణికాను. ఎర, నా సంచి చూస్తూ ఉండమని చెప్పినక్కర్లేదు - ఇందులోకి బహుశా ఎవరూ ఎక్కరు. ఎక్కినా తగు మనుషులేగాని మరొకరు కాదు - నేను కాఫీ ఫలహారమూ తెస్తా నమ్మాయి, మీ యిద్దరికీ” అంటూ సంచిలోని ధేర్యానుష్టానాన్ని పట్టుకొని దిగి వెళ్ళిపోయారు తిన్న గా స్వేదనమూర్తరు అభీషు వంకరు—

ఆయన అక్కడ పని తేమల్లుకొని, ఫలహారాల దుకాణంలో తాను ఫలహారం చేసి, బండిలోనివారికి ఫలహారాలు పాట్లాలు కట్టించి, కాఫీ ఫ్లాస్కులో పోయించుకొని వచ్చేసరికల్లా సరిగా బండి కదిలే వేళయింది.

బండిలో కామేశ్వరాపురేతు. లీల ఎప్పటిలా పుత్రకం పట్టుకొని కూర్చుంది.

సవ్యాసీ రాజాగారు లోపలికివస్తూ “అబ్బాయి ఏడి” అని ప్రశ్నించాడు.

లీల పరధ్యానంగా “వాళ్ళ స్నేహితుడు కుండరాపు దగ్గర కళ్ళరు” అంది—

“కుండరావా? ఎవరు? ఆతనూ ఈ బండిలో వస్తున్నాడా? అలా అయితే ఫలహారం మరి కొంచెం పాటం కట్టించి ఉండే వాడే, కాఫీ బాధలేదు సరిపోతుంది.”

“వద్దన్నా మీరు లేవడం మానేయకాదు— అయినా ఎందుకీన్ని పాట్లాలు.”
“ఎన్నున్నాయమ్మా; అసలు నే నివి చాలవేమా సనుకుంటూఉంటే అర, రైలు కూసింది, వీళ్ళింకా రారేదేం చెప్పా?”

కదిలిపోతూంది.”
“పోతే పోనీ, వాళ్ళు మరేదో బండిలో ఎక్కిపోతారు, వచ్చే స్వేదనలో ఇక్కడికి వస్తారు.
“వచ్చే స్వేదనలో నాకి అంతవరకు

అరవై సంవత్సరములపైనుంచి బాక్టరు పెర్థుసిన్ టెస్టెన్ రను ఏపార్చు చేయుచున్నాడు. ఎందువలననగా అది దగ్గులకు, గొంతునొప్పికి, క్యాసకోక వ్యాధికి, ఉబ్బక మునకు, కోరింత దగ్గులకు ఉపశమనము నిచ్చును. తేమముగా వ్యవస్థపెచ్చును. తీసుకొనుటకు యింపిక మైనది. పెర్థుసిన్ కొనుదు!

అందరు కెమిస్టరు వద్దను లభించును

ఏలెపా లిమిటెడ్, పోస్ట్ బీచ్ టెన్ డైయిన్, స్విస్ కన్ఫెట్ అండ్ ఏకనామిక పెర్లెటరీ వారికో చేమకున్న ఒడంబడిక ప్రకారము, యిండియాలో ఇన్ పా లిమిటెడ్, పోస్ట్ ఆఫీసు బాక్సు నెం. 1041, బొంబాయి-1 వారిచే తయారయినది.

★ హస్తసాముద్రికం ★

కాఫీ బాధలేదుగాని, ఫలహారాల చల్లారిపోతాయి. నేనసలు కొంచెం ముందువచ్చి ఉండవలసింది."

"వాళ్ళేం తివరవా? మీ కెండుకంత విచారం బాబూ; మీరు మీ కబురేదో చెప్పేవాడా?"

"అది చెప్పకం చెప్పాను—కాని, కనిపించకపోతే బాధలేదుగాని, కనిపిస్తే ప్రతివాళ్లు ఏదో ప్రశ్నలడిగేవాళ్ళే - ఏమనగలం, ఎవరి ఆత్మతీ వారిది. అందరినీ తప్పించుకొని, దుకాణానికి వెళ్లేసరికి ఆలస్యం అయింది."

"బాబుగారు! నా చెయ్యి మాత్రమన్నారా?"

"అన్నాను, ఇప్పుడు మాత్రం కాదంటున్నారా? ఈ సన్యాసిరాజు ఒక్కమాట అన్నాడంటే ఎన్నటికీ మరిచిపోడయ్యాయి! అయితే ఒక్క దరతు; నువ్వు చెప్పినట్టు వాళ్ళిద్దరూ ఫలహారం చేసివుంటారు. పాపం నువ్వు అలా కూర్చుంటే లాభంలేదు. కాస్త టిఫిన్ తిని, కాఫీ తాగివస్తే అప్పుడు తీరికగా కూర్చుందాము. మళ్ళీ వాళ్లకు వచ్చేదాకా నేను కదలను - నీకు ఫలితాలు అన్నీ కరతలామలకం అయ్యేట్టు చేస్తాను - మరి నీదే ఆలస్యం ఈలోగా నేను మరొక్క చుట్ట కాల్చుకుంటాను."

"మీరు మరేమీ తినరూ? నాకు ఒక్కతేకూ తినడం అదొకలాగుంటుంది బాబూ!"

"నేనీప్పుడు మరేమీ తినలేను. అయినా మావయ్యనులో ఒకరుంటే చూసి ఆనందించడమేతప్ప, స్వయంగా అట్టే తింటే వడదు. నువ్వంతగా కాదంటే కాఫీ అక్కడ తాగినా మళ్ళీ తాగుతాను. నీదగ్గర ఏదయినా గ్లాసుందా?"

"ఉందిబాబూ", అంటూ తమ సామానులోనుండి, ఒక పెద్దగ్లాసుతీసి, దానినిండా ప్లాస్టులోని కాఫీపోసి ఇచ్చింది."

అతను కాఫీతాగడం పూర్తి అయ్యేలోగా ఆమె ఎలాగూ తిప్పదని, ఒక లడ్డు, రెండు గారెలు తింది. అతను ఖాళీచేసిన గ్లాసును కడుక్కొని అంకులో కొంచెం కాఫీపోసుకుని త్రొందరత్రొందరగా తాగింది. అతను అంత కొంచెం కాఫీ తాగడమేమిటమృత్యు, అని బలవంతంగా మరికొంత కాఫీ గ్లాసులో పోసి, ఆమె చేత తాగించాడు.

కువ్వాయితో చెయ్యి కుదుచుకొని, డబ్బాలోని ఒక్క పాడి కొంచెంతీసి నోట్లో వేసుకొని సన్యాసిరాజుగారికి ఇవ్వడమూ మానడమాలని సంజేహంలో వడింది అంతలో

ఆమెనే అడిగి తీసుకున్నాడు. ఆయన వార్తకర్తలకుబుల్లలో నేతప్పు పక్కలో తేనట్టుండి పటపటమని నవలసాగాడు. వక్కపాడిని.

ఆయన తనంతట తాను పిలిచేవరకు ఎదురుమానే ఓసక పట్టతేక, లీల తానే వెళ్లి ఆయన దగ్గరగా కూర్చుండి చేయి ముందుకు చాచి. సన్యాసి రాజుగారు చొక్కావక్క తేబులోంచి ఒక భూతద్దాన్ని తీసి ఉత్తరియంతో కుడిచి చేతిని పరిశీలించసాగాడు.

కొంతసేపు భూతద్దంతో చేతిలోని రేఖ అనూ వాటిని, పరిశీలించేవాడు; తరువాత కొంతసేపు చేర్చి పాటి పాడుకులను, అరచేతి నున్నదినాన్నీ ఎత్తు పల్లలనీ శ్రద్ధగా గమనించేవాడు; చేతిని గోళ్ళనూ ఊరికి నే కొంతసేపు చూడడం, భూతద్దంతో కొంతసేపు చూడడం.

లీల అతినిమోగంలోని కదలికలను అతీ శ్రద్ధగా గమనించేది. అతను సంకోషిస్తున్నాడో, విచారిస్తున్నాడో తన భవిష్యత్తునుగూర్చి ఏమీ భావిస్తున్నాడో, భూతంలా తన్ను పట్టుకొని వదలకుండా ఉన్న భూతంకురించి అంతా అతనికి తెలిసి పోయిందా? ఏమీ చెప్పకుండా ఉన్నాడు.

లీల మరి కుతూహలాన్ని అణచుకోలేక పోయింది. "ఏమిటి బాబుగారు! ఏమీ చెప్పకుండా ఉన్నారా? అంత చెప్పడానికి ఏల్లేనంతపాడుగా ఉన్నాయా రేఖలు?"

"చెప్పక ఎక్కడికి పోతాను? కాని, అసలు ఒకరు చెప్పవలసిన అవసరంలేదు; నీభవిష్యత్తు సంపూర్ణంగా నీ చేతిలో, అంటే నువ్వలా నశిపించదలచుకుంటే అలా నడుస్తుంది. చేతిలో రేఖలు అనేకం వుంటాయి; అవి ఇచ్చే ఫలితాలుకూడా కేరు కేరుగానే ఉంటాయి. కాని, వాటిన్నిటిని తోసిరాజనే బ్రహ్మాస్త్రంవంటి రేఖవొకటి ఉంది; అది ఆత్మశక్తిని నూచిస్తోంది. అంటే నువ్వు పట్టుదలగా చేసే తీరాలనుకొన్న వనిని చేసి తీరుతావు - వీది కావాలనుకొంటే అది అయిపోయి తీరుతావు."

"నాలో అంతశక్తి వుందంటారా? నేన్ను మృతు. చిన్నతనంనుండి నేను యెన్నో కష్టాలనుకొన్నాను. ఏమేమో చేయాలనుకొన్నాను. వీదీ చెయ్యలేకపోయాను; అంటే నేననుకొన్న ప్రకారంగా!"

"కావచ్చునమ్మా! కాని; నామాట తూర్తిగా వినుమరి. నేను చూస్తున్న యీ రేఖ యిదివరలో నీచేతిలో లేకపోయి వుండవచ్చును. మన కిరిరాఅలాగే, మనస్సులలాగే రేఖలుకూడా మారుతూవుంటాయి."

అనివరకున్న కొన్ని రేఖలు చూసిపోతూ వుంటాయి; కొత్తవి పుడుతూ వుంటాయి. అంచేత వొకకాలంలో వొక వయస్సులో చేయలేని పనిని యింకొక సమయంలో ను అధంగా చేయడం సాధ్యం కావచ్చును.

"ఏమో నేను చిన్నప్పటినుండి యిప్పటి వరకూ వొక్కలాగే ఉన్నట్టున్నాను. వాలో యే మార్పులూ వచ్చినట్టులేదు."

"నువ్వలా అంత ను అధంగా కొటిపారేస్తే కాదు, నన్ను సొంతం చెప్పనీ - ఈ రేఖను నేను చాలా కొద్దిచేతుల్లో చూసేను - అది విపరీతమయిన పట్టుదలనీ, యేటు వంటి అపారతరాలు వచ్చినా యెగుర్కొని తిను పని సాధించుకోగల ఆత్మశక్తిని నూచిస్తోంది. ఈరేఖ, అంటే యిక్కడ కనిపిస్తున్న పెద్ద గీతకాదు, ఆ ప్రక్కకు లీలగా కనిపిస్తోంది. భూతద్దంతో బాగానే కనిపిస్తుందిలే, యిది నీచేతిలో ఈ మధ్యనే ఏర్పడివుండవచ్చును."

"మరి నన్ను చెప్పనీ! నీకు చిన్నతనం నుండి వొకకోరిక ఉండేది. ఇంతకాలమూ అది తీరనికోరిక అయిపోతుండేమానని భయ పడుతూ వచ్చేవు అయితే నీకువచ్చిన అవకాశాలు బహుస్వల్పం; నువ్వు వాటివైనా సరిగా వినియోగించుకోలేదంటే మరి కోపం తెచ్చుకొని లాభంలేదు - కాని."

సన్యాసిరాజుగారు ఈ "కాని" అనే మాటను చాలా గంభీరంగా మేఘ గర్జనలాగ అని కొంచెంసేపు ఆగారు.

లీలకు అత నిలా ఆగిపోవడం యిష్టంలేక పోయింది. "చెప్పండిబాబూ: నేనేమీ అనుకోను; అయితే ఆకోరిక అలా అంత రించి పోవలసిందేనా?"

సన్యాసిరాజు "అది సరిగా మీ మాట అలో చెప్పడమో ఆలోచిస్తున్నాను. గత ఆరు నెలల క్రితంవరకూ నీలోని అనుమానం భయం, చొరవలేనితనం నిన్ను వెనక్కి నెట్టిసేయి. ఇప్పుడు మరి నిన్ను నిలువరించి, మళ్ళీ వెనకటివారిలో నెట్టడం బ్రహ్మతరంకాదు."

"ఏమిటో బాబూ! నాకు సరిగా అర్థం కావటంలేదు. కొంచెం స్పష్టంగా చెప్పండి."

"స్పష్టంగా అంటే అమ్మాయి! చూడూ, ఈ రేఖలు కొన్నికొన్ని ప్రధానమైనసంఘటనలను సూచనగా మాత్రమే తెలియచేయగలవు. వాటిని మనం, మన పరిస్థితులనుబట్టి వరసరాలనుబట్టి, సావకాశాలనుబట్టి, సమస్యించుకోవాలి. ఇప్పుడు నువ్వున్నావంటే, చూడూ, నిన్నుకురించి నాకేమీ తెలియదు. తెలిసినవాళ్ళ సంగ్రతలే వాళ్ళ గత జీవితాలనుబట్టి, ఆశలనుబట్టి, ఆశయా అనుబట్టి, భవిష్యత్తునుగూర్చి, వాళ్ళకు కావలసిన పద్ధతిని స్పష్టంగా చెప్పవచ్చు."

అయినా, నీ గురించి, నేను కొంత చెప్తాను. దాన్ని నువ్వు నీ పరిస్థితులకు అన్వయించు కొని అర్థంచేసుకోవాలి. ఇదివరకల్లా నీవు ఎదురుచూస్తూవున్న సావకాశానికి, ఈ ప్రయాణానికి, ఏదో సన్నిహితసంబంధం ఉంది. గత నెలలో కాక రెండుమూడు నెలలైనా కావచ్చును, నీ జీవితంలో ఒక ప్రధానమైన సంఘటన జరిగింది."

"అంతవరకూ రైజే బాబూ! కాని నా కోరిక..."

"అదీ నన్ను చెప్పనీ; నీ వేళ్లను చేతిలోని రేఖలను చూసేమాడడంతో ఎంత సాము (డికం, చేతికొనివాడయినా నీలో కళాభిరుచి ఉందన్న సంగతిని గులభంగా చెప్పేయగలడు. అయితే కళ్ళలోనూ కవిత్యము, చిత్రలేఖనముకంటే నృత్యగానాలకే సంబంధించిన అభిరుచి ఎక్కువ అనవచ్చు."

"వట్టి అభిరుచేనాబాబూ! అది ఏమైనా ఫలిస్తుందా లేదా?"

"నేను ఇప్పుడు చేతిలోఉన్న పరిస్థితిని గూర్చి చెప్పగలనుగాని భవిష్యత్తు అంతటిసరి నిశ్చయంగా ఎలా చెప్పడం? ఇప్పటి భోరణానిబట్టిమానే అంత బాగానే ఉంది అందులోనూ నీ ఆత్మకీర్తి, పట్టుదల, ఇవి నిన్ను కొపాడాలి. ఇండాకా, నన్ను తూర్తిగా చెప్పనిచ్చేవు కావు. నృత్య సంగీతాలకంటే కూడా, నటనఅంటే నీకు మహాఇష్టం, అదే నీ తపస్సు. అందుకోసం, ఎంతటి త్యాగాన్ని చేయడానికైనా సిద్ధంగా ఉన్నావు."

"అంతవరకు అంత సరిపోయింది బాబూ. కానీ"

"నాకు తెలుసునమ్మా నిన్ను కొన్ని దుష్ప్రవృత్తులు పట్టుకొని పీడిస్తున్నాయి, అవి నీ ఆశయసిద్ధికి అడుగుతగ్గులయేమోనని, బాటిని ఒదిలించుకోవడం, ఎలాగా అని భయపడుతున్నావు కాని అటువంటిభయం, ఏమీ అక్కర్లేదు. వాటిబాధ త్వరలోనే వదిలిపోతుంది"

"నిజంగానా? బాబూ! నిజమే?"

"నిజమేనమ్మాయి! కాని నీ చేతిని ఉంగరంలో ఈ నీలపురాయి ఉండడం, గ్రహనీతు బద్ధప్రస్థాన ఏమీ మంచిదికాదు. నీకు తెలిసింది, మంచి ఆకువచ్చటిరాయి. అంటే కేవలం అందంగురించి చెప్పున్నా ననుకోకు. ఏదో చవకరకం, గాజురాయి కాక, అసలు వచ్చుతామినఉంగరం, నీవేలిని ఉంటే, అప్పుడు, కళాభివృద్ధికి కారణమైన, శుక్రదీప్రభావం, వలన ఇంతవరకు నువ్వు అందినపండు అనుకుంటున్న అవకాశం దానంతటినీ నీ చేతికి వస్తుంది. ఇటువంటిమంటలు నన్నుకంటే లేనివాళ్ళకు వస్తే వట్టి చాదస్తం అనుకుంటారు. వేలి నున్నారానికి, అద్భుతానికి ఏమిటిసంబంధం?

అనుకుంటారు. నీకు నన్నుకంటే, ఉన్నా లేకపోయినా నాకుట పోదా మూడూని కయినా అసలైనవచ్చు ఉన్న ఉంగరాన్ని కొన్నాళ్లు పెట్టుకొనిచూడు. అప్పుడు నీకోబోధపడుతుంది అదే మంత పెద్దఖరీదుకాదు కూడా. అయితే కళారంగంలో అభివృద్ధిని కోరేనువ్వు, తూర్తిగా వచ్చుతామిన హారమే ధరించగలిగితే అద్భుతం నిన్ను మూడుకోజలలో మైకలేస్తుంది. కానీ తూర్తిగా వచ్చుతామిన హారం, అంటే సామాన్యం కాదు. ఏదోమాయరాళ్లు పెట్టిన హారం, కంటే అసలైన నీసలైన ఒకేఒక రాయి ఉన్న ఉంగరాన్ని పెట్టుకోడమే వయం నీకు నా ఎడమచుక్కాని ఇస్తాను ఆరు నెలల్లో నీకు తగిన ఫలితం, కనిపించిందో లేదో రాద్ధువుగాని"

అతను చెప్పడం ఆపి, ఉత్తరీయంతో మొగం తుడుచుకొనాగడం.

అతని ఈ ప్రసంగం వింటూఉంటే లీలకు మొదట కొంచెం, గాభిరా కలిగింది. కాని చివరంటా వివేసరికి మైరళ్యము సంతోషం మాత్రమే కలిగేయి. కొంచెం నేపు తనలో తను గుంజాటనపడి, ఏదో నిశ్చయం చేసుకొన్నట్లుగా లేచి, బాత్ రూములోనికి వెళ్లి ఒక్క నిమిషంలో బయటకు వచ్చింది ఆమె చేతిలో ధగధగ మెరుస్తున్న పచ్చలహారం ఉంది. సవాసిని రాజాగారు, దాన్ని గమనించినట్లేదు. చుట్టలు చుట్టలుగా మైకలేస్తున్న తన చుట్ట పొగనే, తడేకదీతుగా చూస్తున్నాడు, ఆమె అడిగింది:

"బాబూ! ఇది చూడండి. ఈ రాళ్లు మంచివే ననుకుంటాను. ఇది మా అమ్మమ్మ తల్లి కాలంనుండి ఒకరి తరువాత ఒకరి చెందుతూ వచ్చింది. రాళ్ళు బాగానే ఉన్నా, హారం, వటాటోతంగా ఉండటం వల్ల, నాకు వేనుకుండికి అంత తునస్కరించటం లేదు. కాని మీరు చూసి ఈ రాళ్ళు మంచివంటే వీటితో ఇంకోక హారం, చేయించుకుంటాను."

సవాసిరాజాగారు, హారాన్ని చేతిలోనికి తీసుకొని, భూతద్దంతో పరీక్షగా చూస్తూ అన్నాడు:

"ఇండాకా నీ ఉంగరానికి వనికీ వస్తుందని చెప్పేనే, అందుకు ఇందులోని ఒక్కొక్క రాయే చాలును. ఇంక, హారం సంగతి చెప్పాలి. అయితే నువ్వు దాన్నే మార్పుచేయించడం నాకు అంత ఇష్టంలేదు. నువ్వు ఈ హారాన్ని గరించడం, ఆరంభించిన, నెల్లొళ్ళలో నీ అద్భుతం, తూర్తిగా తిరిగిపోకపోతే అప్పుడు నన్ను అడుగు." అంటూ మళ్ళీ ఆహారాన్ని పరిశీలించడం సాగించేడు.

అబ్బో! ఒకేజలుబు...భారము...

అమృతాంజనం వాడితే...

తగ్గిపోయింది !

అమృతాంజనము

★ హస్తసాముద్రికం ★

అనకాపల్లి స్తేచను దగ్గరపడుతుంది. బోరాన్ని ఆమె చేతికి ఇచ్చి, ఫ్లాస్కులోని కాఫీ తానే పోసుకొని చప్పరించసాగేడు. ఈలోగా లీల మరొకమారు బాత్ రూమ్ లోకి వెళ్ళివచ్చింది. ఇంకా ఏమో ఆమెకు అతన్ని అడగాలనే ఉంది.

“బాబూ! ఆ మధ్యను ఎవరో చెప్పారు. నాకు ఈ సవత్సరంలో ఏదో ప్రమాదం, రానున్నదని దాని మాట...”

“చెప్పడాని కంటే, ఏవేనో చెప్తూ ఉంటారు. చెప్పినవన్నీ నిమృతమవుతాయి. కొందరు ఏవేనో చెప్పి భయపెట్టి శాంతుల కని, గ్రహజపాలకు డబ్బు లాశన్నారు. మన పద్ధతి అదికాదు. చెప్పదలచినదేదో ఖచ్చితంగా చెప్పేస్తాం.”

“అయితే బాబూ! మరి నాకిప్పుట్లో మరేం ప్రమాదం లేదంటారా?”

“నే నలువంటి దృష్టిలోనే చూడలేదు. అయినా నీ వింతగా అంటున్నావు కాబట్టి మళ్ళీ జాగ్రత్తగా చూస్తాను. అనకాపల్లి స్తేచను వచ్చికట్టుంది. స్తేచను దాటిపోనీ మళ్ళీ చూసుకుందాం.”

చేరిని ముందుకు చాపి రైలు కదిలేవేళ వరకు అతి ఆత్మతగా ఎదురుచూస్తూ కూర్చుంది లీల. రైలు కదిలిందికాని, మరి ఆమె చేయి చూసే భాగ్యం, కలగ నేలేదు సన్యాసిరాజుగారికి.

రైలు కదిలిన తరువాత పరిగెగురుంటూ అందుకొని ఎక్కేరు, ముంగుగా కామేశ్వర్రావు తరువాత అతని ప్లే హితుడు సుంద్రరావున్నా. వాళ్లు బండిలోపలికి వచ్చి కొంచెంసేపు ఏమీ మాట్లాడకుండా తిలుపు దగ్గర నిలబడి ఉన్నారు. రైలు స్తేచను ప్రాంతాలను దాటిపోయింది. ఇక ప్రారంభమయింది రథస.

కామేశ్వర్రావు, సుంద్రరావు, తమ పోర్టస్ బాగానే గుర్తుపెట్టుకున్నట్లు ఉన్నారు - తన భార్య ఇంకొకడితో వ్యభిచరించగా ఆగ్రహనింపడైన భర్తలా కామేశ్వర్రావు జరిగిందేదో జరిగి పోయిందేలే ఇప్పుడు శాంతించమనే మధ్య వర్తనగా సుంద్రరావు.

లీల కిదేమీ అర్థంకాలేదు. ఆమె ఏదో మాట్లాడబోయింది. కామేశ్వర్రావు ఆమెను మాట్లాడనియకుండా నోరుమాసి, అతలి తెరుచిదికి విసరి, “నోరు విప్పేంటే బంపేస్తా” నన్నాడు. ఆమె మొగాన్ని చేతుల్లో కప్పకొని వెక్కిరిస్తూ ఏడవసాగింది.

“సన్యాసిరాజుగారు ఏమీ చలించలేదు. శాంతంగా “అబ్బాయిలూ ఎందుకలా

అబోహ పడతారు. ఆ అమ్మాయి నా మామయ్యలాంటిది. ఏదో సరదాకొద్దీ అడిగితే చేయిచూసి ఫలితాలు చెప్తన్నాను.” అని ఈ విషయంలో తను చెప్పవలసింది మరింకేమీ లేనట్లు, చుట్టతీసి నిదానంగా ముట్టించేడు. సుంద్రరావు, “అంటే పాణిగ్రహణం చేసేరన్నమాట. అనకాకాశం, వచ్చేవరకూ అందరూ సదాచారులే. అయినా పట్టవగలు; మట్టమధ్యాహ్నం; ఇంత ఘోరకలి ఉంటుందనుకోలేదు” అన్నాడు.

కామేశ్వర్రావు మరి విజృంభించేడు. సుంద్రరావుగారి అడ్డంగా ఉండకపోలే ఇద్దరినీ అక్కడే హతమార్చి ఉండునని అన్నాడు. సుంద్రరావు అతన్ని శాంతి పరుస్తున్నట్లుగా “ఎందుకుభాయ్! మొదటే దండెప్రయోగం. ఇతర పద్ధతులున్నాయి కదా అవన్నీ విఫలమైతే అప్పుడుమాదాం. ధర్మాన్ని కాపాడానికి గవర్నమెంటువారు ఏర్పాటుచేసిన కోర్టులున్నాయి; పోలీసు సిబ్బందిఉంది. ఏ ప్లేడరుకో, ఒక్క ఏలే రూపాయిలు ఫీజుపారేస్తేసరి, నష్టపరిహారం, విషయం, విడాకుల విషయం, దానంతటదే లేలిపోతుంది”

ఈ మారు సన్యాసిరాజుగారు భయంతో వణకుతూ “బాబూబూ! ఆ ఆప్రతిష్టమాత్రం లేకండి. ‘పరువుగలవాడికి, అపకీర్తి, చావు కంటే ఎక్కువదన్నాడు’ గీతలో శ్రీకృష్ణ భగవానుడు. అయినా దైవసాక్షిగా చెప్తున్నాను మరొకమారు ఆ అమ్మాయిని నేనేం బలవంతం చేయలేనుకదా? చేసిఉంటే ఆమె మీతో స్వయంగా చెప్పిఉండేది. ఇక నన్నుచూచి, వలచిపోయిందంటారా? ఈ వయస్సులో ఈ ఆకారంతోఉన్న నేను ఆమెకంటేకి నవమనస్థుడులా కనిపించి ఉంటానా?”

కామేశ్వర్రావు చెయ్యి చేసుకోబోయి వంతి పనిచేసేడు. సుంద్రరావు అతన్ని బలవంతంగా కూర్చోబెట్టి, సన్యాసిరాజుగారి దగ్గరికివచ్చి కూర్చోసి, పరిష్కారమార్గాన్ని చూపుచేయసాగేడు.

అతను నూచించిన పరిష్కారమార్గానికి, సన్యాసిరాజుగారు అతి విచారంగా అంగీకరింపక తప్పిందికాదు.

కామేశ్వర్రావుకూడా తనకోపం, తగ్గక పోయినా అయిష్టంగాఉన్నా, కేవలం ఆత్మవిశ్రుతు సుంద్రరావు చెప్పేడుకదా అని ఎలాగో అంగీకరించేడు.

ఫలితంగా సన్యాసిరాజుగారు, దొంగల పాలుగాకుండా చొక్కాలో పల బాడి జేబులో అతి భద్రంగా దాచుకున్న మనీ

కుర్చునుతీసి అందులోని పది, వందరూపాయల కాగితాలను తీసి సుంద్రరావు చేతికిచ్చేడు. అతను వాటిని తీసుకొని కామేశ్వర్రావు చేతికిచ్చి మళ్ళీవచ్చి, సన్యాసిరాజుగారి పక్కనుకూర్చోని పరామర్శ ప్రారంభించేడు. “బాబూ! తను ప్రయాణభర్తలకు డబ్బు విగిరిఉందా?”

సన్యాసిరాజుగారు నిస్పృహ చేసుకున్నట్లుగా “ఏదోబాబూ! నీ దయకల్ల కోర్టులంటిరిగి అపకీర్తిపాలయేకర్మం, తప్పింది. నేను మొదటనుంచీ భయపడుతునే ఉన్నాను ఆ రాహు, కేతువులిద్దరూ నన్ను సులభంగా విడిచివెట్టరని. ఇంతకాలం,

గౌరవంగా బ్రతికి పెద్దవాళ్ళయిన, కొడుకులూ మామమ్మలా ఉండి, ఒకరైలు ప్రయాణంలో, నీచంగా, అవినీతికరంగా ప్రవర్తించినట్లు కోర్టులవెంట తిరిగి, సాక్ష్యాలు సంపన్నాలు సమకూర్చుకొనే ప్రారబ్ధం తప్పింది. అక్కడికి అంతే చాలును. అక్కడ బరంపురంలో పెళ్లివాళ్ళకూ మామ చాలాకాలంగా స్నేహం, నిజానికి నేను వాళ్ళకి కొంత ఋణపడి ఉన్నాను. అందుకని పెళ్లిలో కట్నం చదివించాలని ఈడబ్బు పట్టుకున్నాను. మా కుర్రవాళ్లు ఇద్దరూ వచ్చారుకారు. వాళ్లు వచ్చిఉంటే, వాళ్ల చేతికి ఇచ్చి నేను ప్రయాణం, మానుకొని, ఉండేవాడిని, అయినా ఈ వెయ్యిరూపాయలతో వాళ్ళ ఋణంనుండి విముక్తుణ్ణి కావటం, భగవంతుడికి ఇష్టం లేదేమో. మరిక నేనక్కడికివెళ్లి, ఏం ప్రయోజనంకీ వాల్లేరులోనికి ఇంటికి తిరిగిపోతాను. నూ అవిడ చెప్పినట్లు ఏదో బంగారపు వస్త్రపు కొని, ఇన్ షూర్సు చేసి పంపించెస్తాను.” అని ఉత్తరీయంలో మొగం తుడుచుకొని తిలకిటికివంకకు తిప్పుకొని, దిగులుగా కూర్చున్నాడు. సుంద్రరావుకి ఆయనతో మరి మాట్లాడేవని లేకపోయింది. పెళ్లి కామేశ్వర్రావు ప్రక్కన కూర్చున్నాడు. ఇద్దరూ కులాసాగా కళ్ళతోనే మాట్లాడుకోసాగారు. లీల వాళ్ళివంకచూసి ఏదో మాట్లాడబోయింది. సుంద్రరావు ఆమెను వారించి “జూరుకో లీల! వాళ్లిద్దరినీ ఒప్పించి పరిష్కారం కుదిర్చేసరికే తిల ప్రాణం పోక్కివచ్చింది. ఇప్పుడు నీవే మేనా అంటే అంతా మళ్ళీ మొదటికి వస్తుంది. ఇంతకీ, మీ పారపాటేమిలేదే అనుకో, అయినా ఆయనకిలేని విచారం, నీకెందుకు? అయినా ఇందుకు మనంగాని ఆయనగాని కర్తవ్యం కాముకదా, అంత ఆరాహుకేతువులు మనల నందరినీ యిలా ఆడించిన ఫలితం”, అంటూ వికటంగా నవ్వాడు. అతని ఈమాటకి కామేశ్వర్రావు మొగం చేటంతయింది. లీలకు

హాత్రం, యిదేం నచ్చలేదు కాని చేసే నేమిలేక, తల కిటికీ వంకకు త్రిప్పుకొని కూర్చుంది

వాల్తేరు స్వేదన సమీపిస్తావుండగా నుండ రాత్రు మళ్ళీ సన్యాసిరాజుగారి వద్దకు చేరి అతన్ని నోవార్చు సాగేడు సన్యాసి రాజుగారు అంత నిద్ర త్యాగపడినట్లు లేక "ఏం చేస్తాం? నాయనా! అంతా గ్రహ చారం, భగవద్విలాసం, నాయనా!" అని తమ సంచీని మరి కొంచెం దగ్గరగా తీసుకొని కూర్చున్నారు

స్వేదనయార్చనదాటి రైలు ప్లాట్ ఫారం సమీపిస్తున్నది సన్యాసిరాజుగారు లేచి, తలుపునకు వీపు ఆనించి నిలబడి అన్నాడు ఈమారు ఆయన గొంతు అదివరకటిలాగే కాక ఖంఠమని మ్రోగింది

"మీకు తెలియదాగాని మ నం, తరుచు కలుస్తావుండవనిన వాళ్ళమే ఇంత వేపూ మీవంతు అయింది ఇకను నేనూ ఒక చిన్న గమ్మతు చేస్తాను" అతను యీ మాటలు అంటూవుండగా ముగ్గురూ వొళ్ళంతా కళ్ళు చేసుకొని అతనివేపు చూడసాగారు

సన్యాసిరాజుగారు "ఇదేం అవసరంలేదు కానీ, మీలాగే, నాకూ నాటకం అంటే సరదా అంచేత" - అని సంచీలో నుండి చుట్టల డొక్కు తీసివంత సహజంగా రివాల్యూరుమీద పట్టకొని "హేండ్సు అప్! కదిలకండి స్వేదనకూడా వచ్చేసింది అని కొంచెం నవ్వుతూ "చెప్పేను కదూ, ఇది వట్టి అవసరమైన నాటకమని నా మానాన నేను మూట్లాడకుండా దిగిపోయినాచాలను కానీ రివాల్యూరును వైటికీ తీయకుండావుండ దానికి మనస్కరించలేదు" అని వెనకనించే తలుపు తెరచి క్షి గంట పాటు ఫారం వంక చూసి "అరుగో మీ స్నేహితులు, సామర్ కోటలో యిచ్చి న వైరు, వృథాపోలేదు" అన్నాడు

కామేశ్వరరాత్రు ఆఖరి ప్రయత్నం చేయ బోయేడు, సన్యాసిరాజుగార్ని, తోడు కొని తప్పించుకు పారిపోగాలని, కాని, సన్యాసిరాజుగారి ఎడంచేతిపోటు అతన్ని వెనక్కి తూలి పడేలా చేసింది సన్యాసిరాజుగారు దిగి క్రింద నున్న పోలీసు ఇనస్పెక్టరుతో హారం, ఆమె దగ్గర ఉంది అయితే ఇందులో నా మదుపుకూడా కయ్యి రూపాయలు ఉంది కుమండి" -

ముగ్గుర్నీ బంధించి రైల్వే పోలీసు స్వేద మకు తీసుకొని వెళ్ళిపోయారు

పోలీసు ఇనస్పెక్టరు సన్యాసిరాజుగార్ని ప్రాత్ర పాతాలతో ఉక్కిరిబిక్కిరి చేయ పోగేడు సన్యాసిరాజుగారు, చాలా సామాన్యంగా "నీకు చెప్పలేదటయ్యా! నీకు అరుగెల్లా ప్రామామను వస్తుందని, ఈ

వెబ్బనో తప్పకుండా వస్తుందిలే" అన్నాడు పోలీసు ఇనస్పెక్టరు, "ఇందులో మానే ముంది లేండి అరటిపండు ఒరిచి చేతిలో పెట్టిపట్ట, మీరు ముగ్గురిని మా చేతిలో అప్పజెప్పేరు అయితే మీరు సామర్ కోట లోనే ఎందుకు వాళ్ళను పట్టుకోలేదు?"

"అదా? అప్పటి కింకా హారం, సంగతి ఏమీ తెలంచే, నాదగ్గర పర్చులో ఉన్న డబ్బునుమాసి, వాళ్ళకు ఒక నాటకం, ఆడాలని బుద్ధిపుట్టింది, నాకూ అది మంచిదే అయింది సామూద్రిక ప్రస్తావనలో హారం సంగతి స్పష్టంగా తెచ్చి, కళ్ళతో చూడానికి వీలింది లేకపోయినా విలువైన రాళ్ళనీ గురించిన ప్రస్తావన తెచ్చి వాళ్ళ ముఖ కవచి లనుబట్టి వాళ్ళదగ్గర ఉందో లేదో కనిపెట్టడంజేవాడిని అయితే అంత అవసరం, లేకపోయింది పాపం, ఆ అమ్మాయికి వాళ్ళు ఆజే నాటకం అర్పం కాలేను, నే నాజే నాటకం, వాళ్ళకే బోధ పడలేదు వాళ్ళదగ్గర పెద్ద హారం, అయితే ఉంది కాని, వై ఖర్చులకీ అట్టే డబ్బులేదని నాకు తెలుసును అంచేత నాదగ్గర డబ్బు ఉన్నదంటే వాళ్ళు మన మనుష్యులే అయితే తప్పక కక్కుర్తిపడి తీరాలి" అంతా అనుకున్నట్టే జరిగింది

సరదాకీ నేర్చుకున్న మాస్తసామూద్రికం, ఈనాటికీ ఈ విధంగాకూడా వినియోగించింది అయితే ఆ అమ్మాయికి ఏదో పెద్ద సినిమాసాగు నయిపోదామన్న కోరిక తప్ప జరిగిన కూనీతో అట్టే సంబంధంలేదు అయితే కొంతవరకు వీళ్ళతో లాలూచీ పడక పోలేదు అయితే వీళ్ళొ ఘటికులే ఒక వేళ పట్టుబోనా, వస్తువు ఆమె దగ్గర ఉంటుంది కనక తాము తప్పకోవచ్చు ననుకున్నాడు ఏమైనా ఆ అమ్మాయికి అట్టే కఠినమైన శిక్ష పడేలా నేరం మోపకండి, నిజంగానే ఆమె చేతిలో నుంచి భవిష్యత్తునే నూచించే రేఖలున్నాయి ఈ శిక్ష ఏదో అయి, ఒయిటపడి బాగుపడుతుందేమో? అప్పుడు వెళ్ళి అడిగి నామాస్తసామూద్రిక ఫలితానికి ఫీజు పుచ్చుకుంటాను ★

మహిమమంత్రం మహాత్మర సేవ

అర్ధ శతాబ్దకీ వైగా బేయూరున్లు అసమూహ బేదధము

ప్రసిద్ధ గణాకరమ రెగ్ గెయిరింగ్

అర్ధ మూడు మీపులలో మీగెడు

కేసరి కుట్రం లిమిటెడ్

మొదటిసారి 14

తెలుగుజిల్లాలకు, నైజాముకు ఏజంటులు
శ్రీ సీతారాం జనరల్ స్టోర్స్.
బెజవాడ, సికింద్రాబాదు

బొల్లి (తెల్ల మచ్చలు)

నవస్త్ర దర్శనాదులకు పూరకన వికృత క్యోటలాను, సలహా ఉచితం

జి.వి.రెడ్డి & కో., (రిజిస్టర్డ్)

"బాస్కరాక్రమం"

గోపాలపురం, తూర్పుగోదావరిజిల్లా

విచిత్రవృత్తి

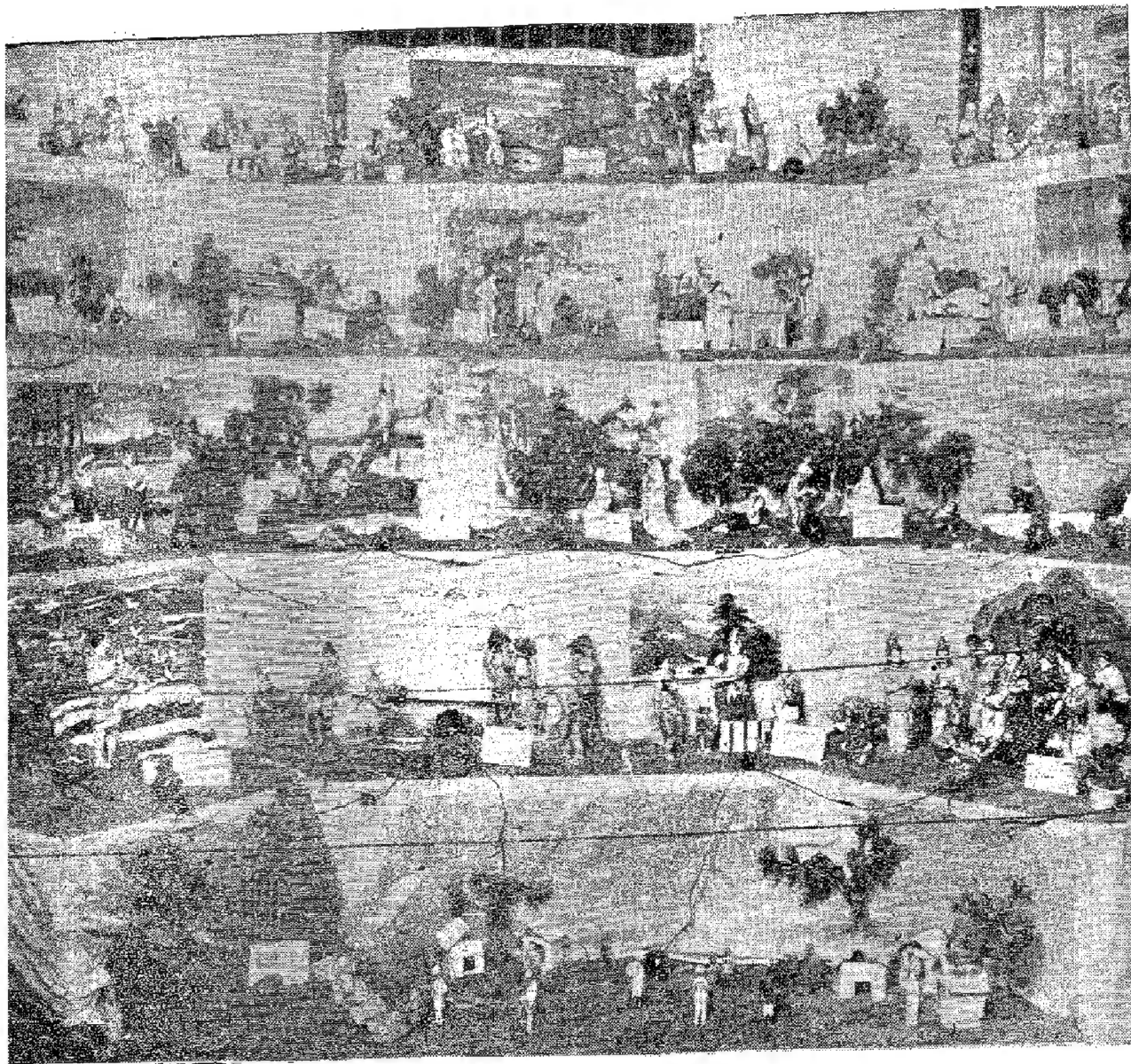
మూలం : మార్కెట్స్

అనవాదం నందూరి రామమోహనరావు

వెల రూ. 1-8-0

బోక్సు ఖర్చులు ప్రత్యేకం

ఆంధ్ర గంధమాల, ★ మద్రాసు-1

బొమ్మల కొలువులో రామాయణగాథ

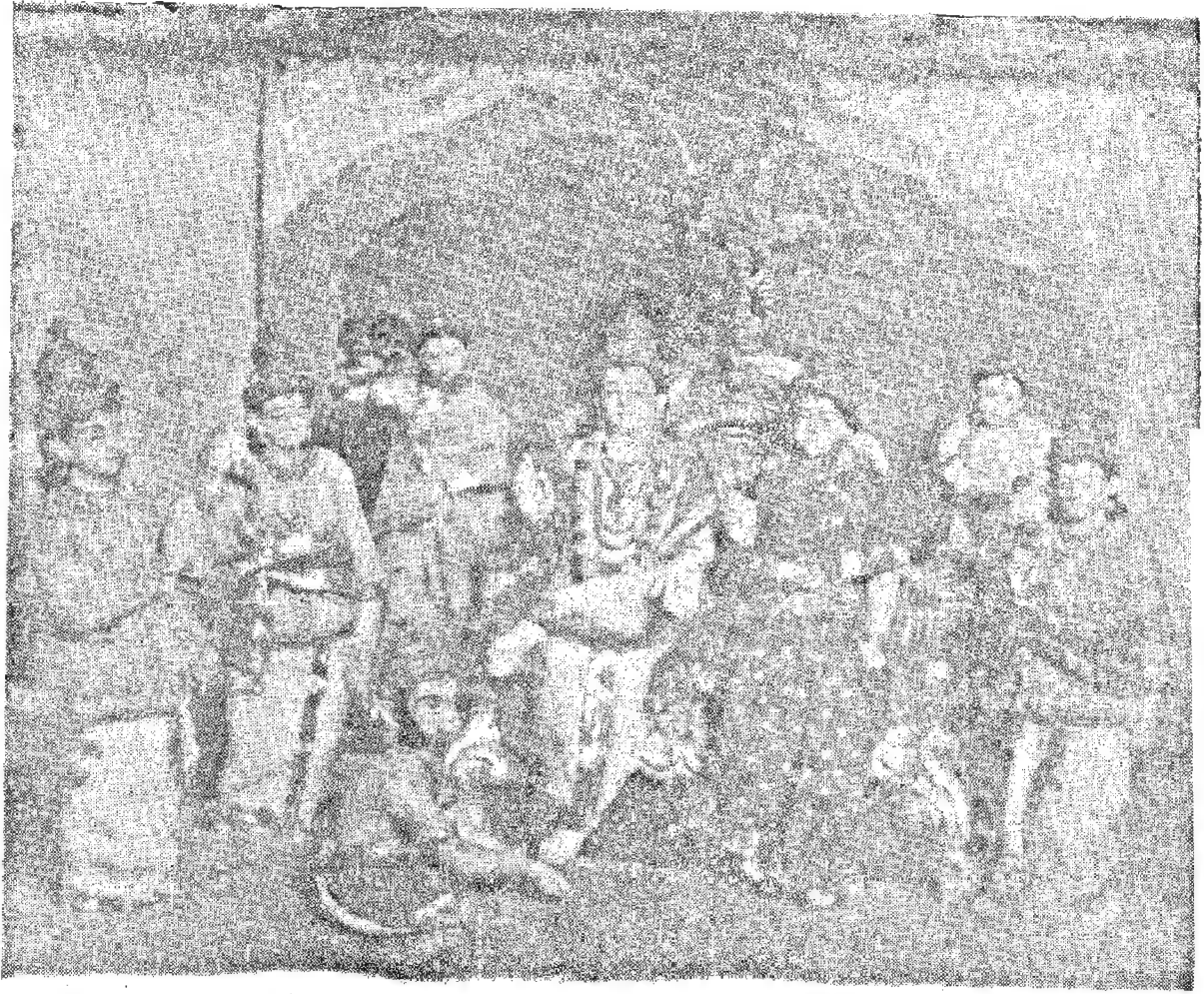
శరన్నవరాత్రులు: బొమ్మల కొలువు

అశ్వయుజ శరద పౌర్ణమి మొదలు మహా నవమి వరకు జరిగే వరాత్రులు, ఇక శరన్న వరాత్రులు ఆ పైన వదిలినా విజయ దశమి దశమి దశమి అను పేరునుబట్టి దశరాపంకుగ శరద చివరికి శరన్నవరాత్రులనికూడా మొదటి కొన్ని రోజులకు శరద అమ్మ, శరద, వారసలి గురియైతే అవతారాలే నమ్మకం. ఈ కొన్ని రోజులూ దేవతలు జరపుతారు. ఎనిమిది రోజు గుర్తుపై, ఏం పూజన రోజు మహానవమి దుష్టశక్తులపై దివ్య

శక్తుల విజయ చిహ్నంగా విజయదశమినాడు ఆయుధపూజ చేస్తారు. కొన్ని దినాలు పూరయ్యేంత వేసి దుష్టశక్తులను ఆరోజున మహిమనుదని మర్చించి దేవతలను శరద లోకాలను ఉద్ధరించినది పురాణగాథ.

దశరాపంకుగ మనదేశం లో బడిపెల్లలు విల్లంబులు, బుక్కాపంతుర్ ఉపాధ్యాయులనెంబ బయలుదేరి గృహస్థులను దర్శించి 'పెద్దవాళ్ళకు చాలు పప్పు జెల్లాల, అయ్య వారికి చాలు ఆరువరహాలు' అంటూ ఉపాధ్యాయులకు రాబడి కలుగజేస్తారు.

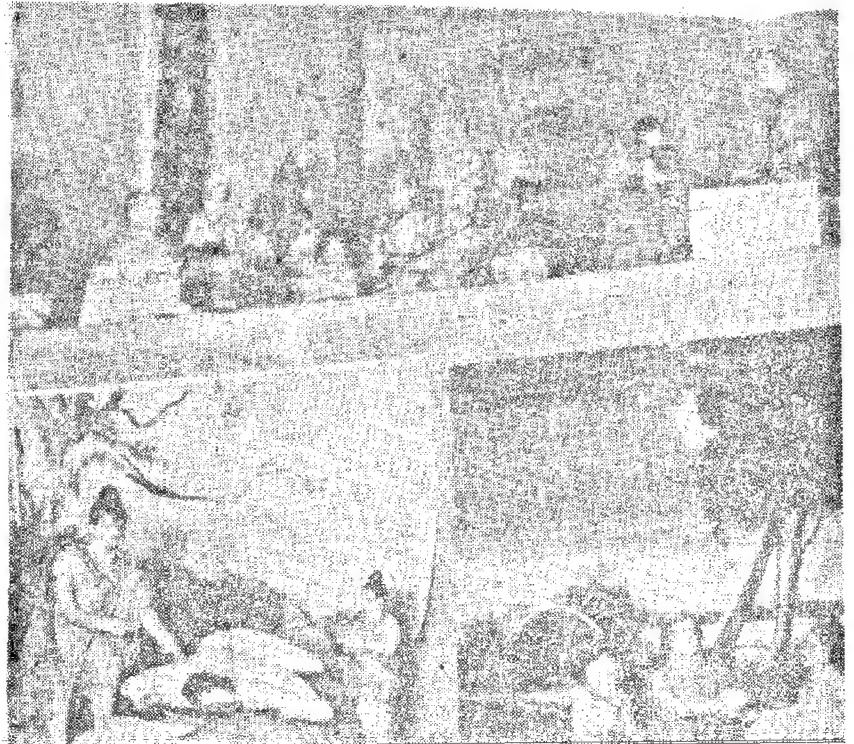
బొమ్మల కొలువు సాధారణంగా మన దేశంలో సంక్రాంతి కేగాని దశరా పండు గల్గొ పెల్లకు కాని దక్షిణాదిని దశరాక పెద్ద అట్టహాసంతో కొలువులు పెడతారు. పూర్వం ఇవి ఎలా ఉండేవో తెలియదు కాని ఈ రోజుల్లో మాత్రం ఆధునిక సదాచారాల కోర్కెలతో తరంగాలను ఆధునిక జాతీయ చరిత్రకు సంబంధించిన బొమ్మలను పెడుతున్నాడు ఇవి ఎక్కిరివన్ రోజులు ఏవివయాన్ని ప్రచారం కెయ్యాలన్నా నీనికి మించిన చక్కని పద్ధతులేవు.

శ్రీ రామ పల్లాభిషేకం

ఈ పుటలలోనూ, తరువాత
పుటలలోనూ ప్రచురించబడిన
బొమ్మల కొలుపుల ఛాలోలను
పంపినవారు శ్రీమతి బి. వత్సల,
మద్రాసు. వీరిలో రామాయణ
గాథ, జాతియోద్యమ చరిత్ర
లిఖించగా చిత్రీకరించబడినవి.

జటాయమోక్షం, శీతావనవాసం

ద స ర వి డ్యూ ర లు

క్రొత్త బరు సెలవులు. కాలేజీలో క్యాంపర్ల పరీక్షలైపోయి శ్రమపడిన ప్రాణాలు కుదుటపడ్డాయి చల్లని దినాలు. ఖానా ముగించి అబీ యిబీ మేగజైను తిరగేస్తూ అలానే పడి నిద్రపోయాను. పగటినిద్ర పనికిరాదంటారే కానీ, సుఖపడ్డానికి తెలిసి వాళ్ళు నేమాటలని! సెలవురోజుల్లో, మధ్యాహ్నంపూట 'భేవు' మని త్రేన్సి మేను వాల్చి, యేనో ఓ చెత్తపు సకం తిరగేస్తూ తెలికుండానే నిద్రపోవడంలాని మజా అను భవించేవాళ్ళకే తెలియాలి!

అలా ఎంతసేపు నిద్రపోయానో తెలిసు. ఇంతలో 'థాం థా' మృని మొదట చాలా దూరంగా బోను బోను బ్రహ్మాండాలు బ్రహ్మ లయ్యేలా వినిపించేసరికి చివాల్నా లేచాను. "ఒరే! అబ్బాయ్...! ఒరేయ్!...అయినా యిదేనిద్రబాబ్బ, చదువుకు నే పిల్లలు వేళా పాళా లేకుండా?... రేయ్!..."

"అఅ...! కాంతించండి కాంతించండి!" అంటూ తలుపుతీకాను నిద్రమత్తులో తడలకుతూ.

"అదేం నిద్రరా మరినా? ఘంటసేపట్నించి నిలుపులు పగలగొట్టుంటే ఓత్తులు కుంభకర్ణుడికి..."

"అగండాగండి. మా మేనమామసంగతి

చెప్పున్నారల్లేవుంది!" అంటూ ఓ జోక వెలిగించాను.

"ఏద్యావ్! పద పద, నీగనొక్కటే మిగిలింది. గోడలకి వెలవేయాలి. పనివాళ్ళలా కాచుకోసున్నారు" నిద్రకండ్లను నులుము కొని చూద్దామకదా ఇల్లంతా కురుక్షేత్రంలా వుంది. ఎక్కడి సామాన్లక్కడ - ఓపక్క యిల్లు కడుగుతూన్నారు. మరోపక్క పిండి ముగ్గులు తీరుస్తూంది, జ్యామెట్రిలో డస్కర్లయిన చిట్టిచెల్లెలు! తమ్ముడు నిచ్చెన

కేసరి

పట్టుకోసుంటే నాన్న పైకెక్కి చాలా తమాషాగా భేలేస్తుచేస్తూ మేకు గోడలోకి దిగేసి పటాలు తిగిలిస్తూన్నాడు హాల్లో - నాకు పట్టరాని నవ్వుచ్చింది ఆయన భంగిమలు చూస్తూంటే! - పంచ విగించి బిల్లెగోచీ పెట్టి కట్టాడు - చొక్కా చేతులు బాగా మడిచాడు పైకి - పటాలు గోడలకి తగిలించడాని కవ్వరికే తెలిదనీ, అదో ప్రత్యేకమైన సైన్సని మొదట్నొచ్చి కూడా ఆయన సిద్ధాంతం! ఘక్కున నిశ్చేసరికి నా తల్తాయన తిరిగి చూచాడు. ఆ చూడ్దంలో చెల్లి అందిస్తూన్న

పటం కాస్త పట్టు తప్పింది. పటం కింద పడుందన్న గాబరాలో రెండో చేతిలోని సుత్రేహడా తప్పి ముందర పటం, దానిమీద సుత్రే పడ్డాయి. దీంతో చెల్లాయ్ కెప్పుమని దూరంగా గొంతింది. తమ్ముడు నిచ్చెన్ను వదలేదు కానీ వదిల్చుంత పని చేశాడు!

"అమ్మా! అమ్మా! చాలెండి మీ నిర్యాకం!...మీరూ కింద పడేరు! వాళ్ళ నెత్తిని అవి పడుంటే ఇంకేమన్నా వుందా? ...ఏమే, మీ కేమైనా తగిలించేదిటి గాజు పెంకులు?...చు చ్చు! మంచి పటాన్ని తగలేశారు" అంటూ నాన్నను చల్లగా చీవాట్లు పెడుతుందన్న.

"చాలాపురే అటే వాగకు!...నీకాతురు చక్కా అందిస్తేగా? నాజాగా కులుకుతూ అందిడం ఆయ్!..." అని చెల్లాయ్మీద రుణ్ణేదానికి చూస్తూంటే,

"అదుగో యిందుకేమ్యూ నేనొక్క పని చేయను నాన్నంటే, ప్రతిదీ నా మీదికి తెస్తాడు" అంటూ కెల్లి అమ్మ దగ్గర మొర చెట్టుకుంది, తెచ్చుకున్న కన్నీళ్లు తుడుచు కుంటూ.

"చాలేండి ఆడలేక మచ్చెలమీద పడ్డారట..." నాన్న బిక్క మొగంతో కిందికి దిగాడు.

"బేన్నాన్నా! పటాలు వేలగట్టడం నిజంగా ఓ ఆర్ట్!" అన్నాను, మహా తెలివిగా మొగం పెట్టి.

నాన్న మొగం మింగింది "ఎలా వుందిరాయివుడు?" అన్నా రుతానానంగా నాతట్టు తిరిగి.

"నా మొహంలా వుంది! ఒకటి ఎగుడు, ఒకటి దిగుడు" అందమృ చురుగ్గా. నాన్నే పని చేసినా చులకన చేయడం అమ్మకోసరదా! ఈ ఆడవాళ్ళే యింత అన్నట్లుగా నాతట్టుచూస్తూ వెళ్ళాడు నాన్న.

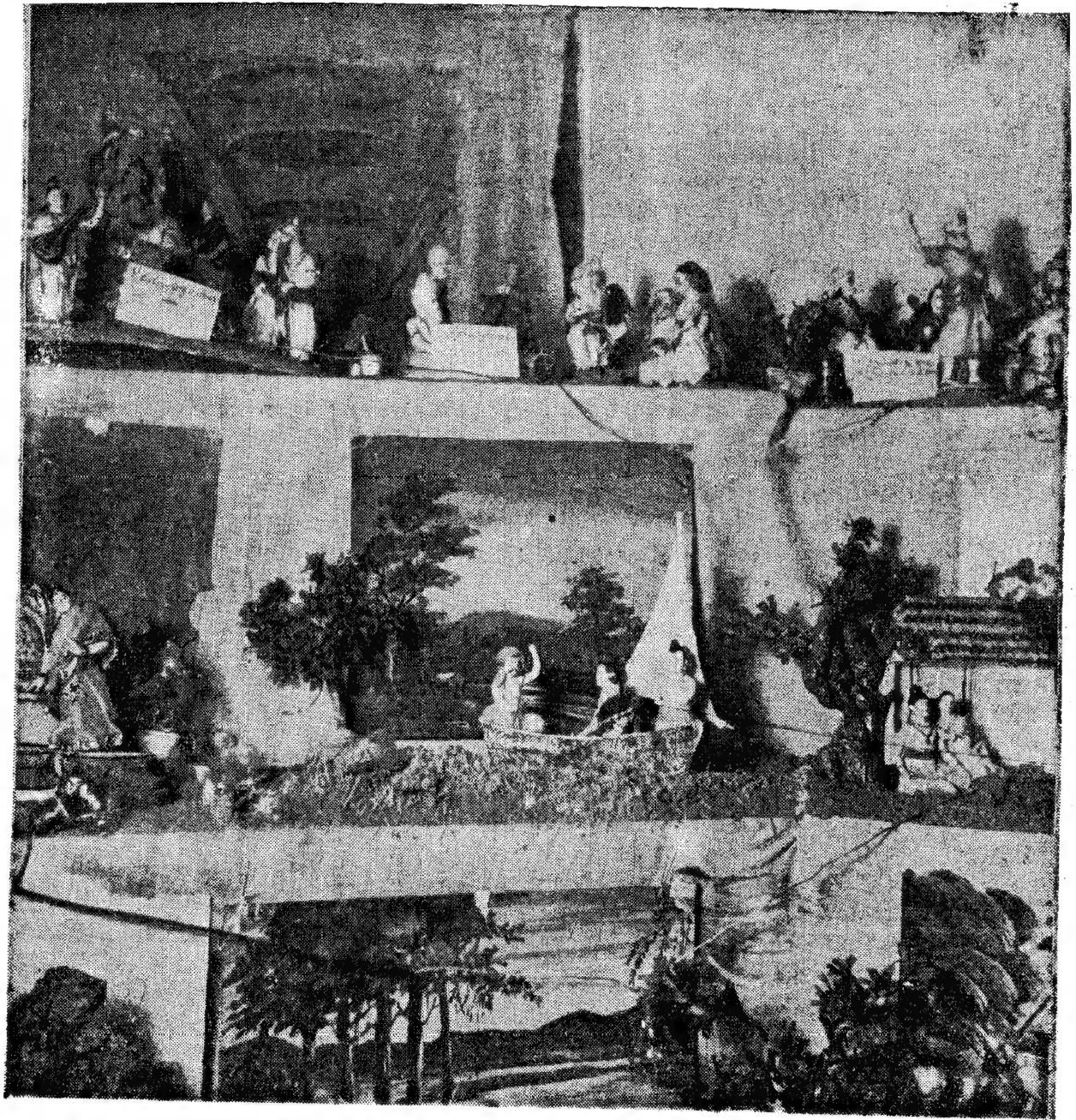
సరే యిక నెల్లి ముఖం కడుక్కొద్దామని పోవో తున్నాను. ఇంతలో "ఒరే యురోయ్ - ఇలా నా కండ్లు పెట్టుకొని మాడ్రోవ్! నడుములు విరిగేలా పిండి ముగ్గులు పెట్టిందది. తదారకముంశే తొక్కి ధ్వంసం చేయకండి," అని మందలించేసరికి, సేనో చిన్న కుప్పి గంటేసి ఆ ప్రమాదాన్నుండి తప్పకున్నాను - కాళ్ళకి కండ్లియని దేముణ్ణి దూరుతూ!

"ఎస్ట్రెలాతో నింపబడినట్లుగా" రాత్రి సమయములో నా కళ్లు దేదీప్య మానముగా యుందును."

ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీలు

ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీలు తక్కువ ఖరీదులో ఎక్కువ ప్రకాశము నిచ్చి ఎక్కువ కాలము పనిచేయును. ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీస్ లిమిటెడ్. కొలకాతా-బెన్గళూరు-కొచ్చి-కొచ్చి-కొచ్చి-కొచ్చి

పుత్రకామేష్టియూగం, నీతారామలక్ష్మణ వనవాసం

మొగం కడుక్కొని యింట్లో కాలు
బెట్టి సరికి యూ. ఎన్. ఓ. లోలా బ్రహ్మం
దమై వాన్మధ్యం జరుగుతుందింటే!

“అక్కడ కాదండీ!.. ఆ బొమ్మక్క
దుండాలి, ఇదీ అదీ జరిగా కొన్నాం మేము”
అంటుందిమ్మ.

“నీకు తెలియవడే! ఆ బొమ్మక్కడుం
పేనే బాగుంటుంది. ఈ రెంటికీ సిమెంట్రీ
కుదిరింది” అంటూ నాతట్టు మాచారు, నా
సహోధ్యక్షులతో.

“కాదు నాన్నా అదక్కడే వుండాలి”
చిట్టి అభిప్రాయం.

“ఛా! యిక్కడే సరిపోయింది”

“అబ్బబ్బ! మీ కందుకండీ ఆడవాళ్ళవో
పోయి? ఎట్టోగట్టా మేం సర్దుకుంటాం,
.. ఇప్పటికే నాలుగు బొమ్మలు విరిచి కుప్పె
ట్టారు, మీరూ మీ కొడుకునూ...”

“ఒహోహో! నీవు మాత్రం తక్కువ! నీవు
నీకు నీకు చీరీ ఓ బొమ్మకి చెయ్యి

విరిచారు, ఒకదానికి ముక్కు, మరోదానికి
నడుమా...”

“మితో యెందుకీ పెద్దవాడవు...”

“అదుగో...అదుగో!.....ఆ గుడుగు
మాటలే వస్తంటాను పెద్దవాడవునేటి? నేను
పెవనా?”

“మమ్మల్నేం అనలా నేను”

“నన్ను కాపంపే యెవర్నంటి?”

“ఛాన్నాన్నా! పెద్దవాడవు - ఇది వచ్చే
తప్పురుదసమాసం నాన్నా - పెద్దవయొక్క

పరిశ్రమ ప్రాముఖ్యతను విరూపించుటెట్లు?

పోమాన్యమానవునకు సైకిలు, కుట్టుపని మిషను, హరికేను లాంతరుతో
బాటు ఉక్కు కడ్డిని చూపినట్లయిన తను మరొకసారి ఉక్కు కడ్డివైపు
తిరిగి చూడడు. అయినప్పటికీ మెషిన్లకు, కట్టడాలకు, ఫ్యాక్టరీలకు...
మనము నిత్యమూ వాడుకొను చాల వస్తువులను తయారుచేయుటకు...
ఉక్కు తప్పనిసరిగా కావలెను.

భారతీయ ఉక్కు పరిశ్రమను స్థాపించి అర్థశతాబ్దమైనా కాకపోయినా, నేడది జాతీయ ఆర్థిక
వ్యవస్థలో అత్యంత ప్రాముఖ్యమైయున్నది. పోలీస్ దాదాపు 17½ లక్షల టన్నుల ఉక్కును,
మరదేశము ఉత్పత్తి చేయజాలని ధరకు ఉత్పత్తి చేయుచున్నది. యిందు కాకా ఉత్పత్తి
10 లక్షల టన్నులకు పైగా యున్నది. ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రథమ దశలోనే ఉక్కు
ఉత్పత్తిని పోలీస్ 20 లక్షల టన్నులకు పెంచుట కాకా కంపెనీ ఉద్దేశము.

దేశాభ్యున్నతికి ప్రయివేటు కంస్థ అవిరామ కృషి
ది తాతా ఐరన్ అండ్ స్టీల్ కంపెనీ లిమిటెడ్

వాలి నం హారం

ద న రా వి డ్డూ రా లు

వాదనలు నభవాదనలు" ఇది తెమ్మడి వికరణ

"అయ్యో, మహా తెల్లనట్టు! - అది నత్త తెమ్మరుడు" చిట్ట సవరణ

"చాథా పాదము తిమింతుగాక! నీకేం తెల్పు గామర".

"నీకేమహా తెలి తేల్చి నట్టు! - మూడు వాన్నా, వెధవ్యాద నే సమాసం వాన్నా?"

అసలు వాదన మరచిపోయి, వాన్న ప్తికి వ్యాకరణ మీమాంసలో వడి కొవ్వెత్తిన మార్కల నిలబడకు దిక్కుతోచక!

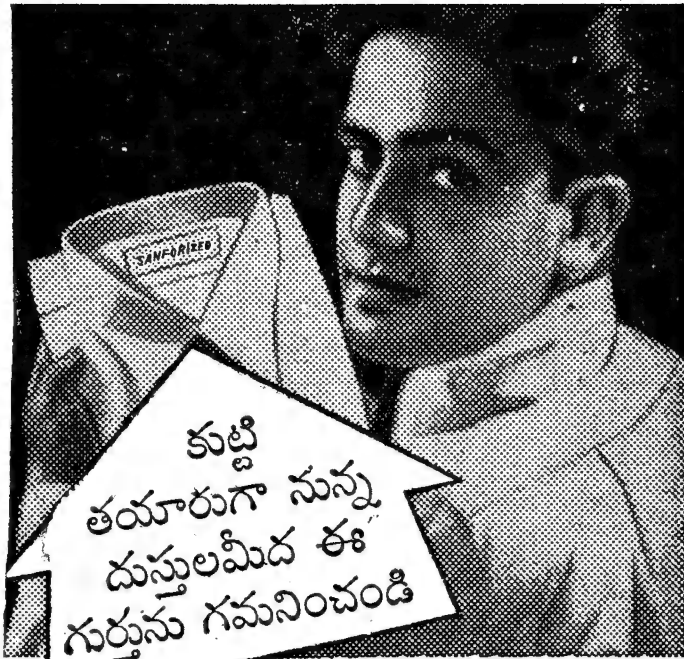
"అబ్బబ్బా చాలరా మీ కాకిగోల!

ఒకేయబ్బాయిలూ, మీరందరలా సాయం త్రెమయింది వల్లిరండ్లరా మూడు చేతైత ట్టుగా మేం సర్దుకుంటాం! ఏనోపిల్లా జ్ఞాతో నాలగూ సర్దుకోలేవని సెలవు పెట్టడండ్ల ఇండమంటేపిలలే వయం-కాలికి వేలికి అపవస్తూ పెసరపు వాదనలూ వేరే! రావేచ్చి ఈవాగు నొమ్మల్నూ ఎక్కడోక్కడ పెట్టేదాం " అంది

★ ద స రా వి థూ రా లు ★

చిరాగ్గా. నాన్న నిస్సహాయో భుజాలెగ
లేసి నిష్క్రమించాడు రంగంలోంచి.

“అమ్మాయ్! మాకేమన్నా కాఫీలు,
గిఫ్టులన్నాయా లేక అత్తారింటికి (అంటే

— అప్పుడు అవి చాలనట్లుగా ఎన్నటికీ క్రుంగవు

కుట్టి తయారుగానున్న చొక్కాలు, పేంటులు లేక యితర దుస్తులు
కొనునపుడు ‘సాన్ఫోరైజ్డ్’ (Sanforized) బ్రేడు మార్కును
తప్పకుండా చూడండి. అప్పుడు మీ దుస్తులు చాలనట్లుగా క్రుంగవని
మీరు నిశ్చయించవచ్చును.

కుట్టిన బట్టలు అమ్మే వ్యాపారస్తులు ఎంతోమంది మిల్లలలో
శాస్త్రోత్తా ముందుగా క్రుంగించబడిన ‘సాన్ఫోరైజ్డ్’ బట్టనే
వాడుతున్నారు. ‘సాన్ఫోరైజ్డ్’ ముద్రగల బట్ట చాలకాలము
పొగమగా ఉండునని మీకు హామీ!

సాన్ఫోరైజ్డ్ - 3 - మెహమాన్:

మనోరంజకమైన ఈ హిందీ ప్రసారమును రేడియో
విశ్వాత్ ప్రతి మంగళవారము రాత్రి 7-30 గంటలకు
41 మీటర్లపై విసరి.

సాన్ఫోరైజ్డ్ సర్వీస్.

‘పారిశాక్’, నేతాజీ సుభాష్ రోడ్, మెరీన్ డ్రైవ్, బొంబాయి 2

కోటలికి) పొమ్మంటారా?”

“ఇదుగో నాకు చెయితీరడంలా చూసు
న్నావుగా? నన్నేం వుపద్రవ పెట్టకం డే!
వంటింట్లో మూసి పెట్టున్నాయి-కాఫీలు
గిఫ్టులు అన్నీ..”

“హా రావణా!” అనుకుంటూ బయల్దేరాను
వంటింట్లోకి.

కాఫీ ఫలహారాలు ముగించి నా రూం
లోకి పోయి మార్పునుకదా-ఇంకేమంది? -నా
ట్రంకుపైటి కాస్తా అమాంతంమాయమైంది!
“అమ్మా!... ఓమ్మా!... నా పెట్టే మైం
దేమ్మా?...”

“ఒరేయ్ నాయంత్రిప్పుట ఆ గావు
కేకలేమిట్రా? నీ పెట్టి కొలువు అంతెస్తులో
పెట్టాం... ఇప్పుడు దాన్ని కదిలించడానికి
వీలుకాదు” అని హుకుం జారీ చేసింది.
బొసెంతమాత్రం వల్ల కాదంది చెల్లాయ్!

“మరి... మరి... నా గుడ్డలే...?!”

“గుడ్డలా దండెమీదేకాం, నీ పెల్లు
లోనే సర్దుకో ఈ పదిరోజులూ...”
“.....”

“అమ్మాయ్...!”

“అబ్బ నీకే కగ్గటా చెప్పడం పండగ
పూట అలా కేకలేట్టకని...”

“అది కాదే నా పంచెలేమ్మా? - నా
పంచెలే మైనాయే?” యీ చింపుడ్తోక్కటి
మిగిలింది...”

“నీ పంచెల్ని అంతెస్తులమీద పరిచాం
లేరా! పైజామాలన్నాయిగా... మహాపంచె
లతోనే పూరేగేవాడిలా! తిండికి కూడా
పాంటల్తో దిగబడేవాడివి...”

హోరి భగవాన్ ఈ పండగలు పదిరోజులూ
మగపురుగు లింట్లో వుండిలేరు. సొంత
ఇంట్లోనే కాండికిపులైపోవలసిందే. ఇక్కడ
దుగు పెట్టకూడదు, అక్కడికి దోకూడదు,
ఇది తాకకూడదు, అది చూడకూడదు. సరి
సరి, బొమ్మలు పెట్టిన హాలు చుట్టూ పదదు
గుల దూరం ‘నో మాన్స్ లేండ్’గా డిక్లేరు
చేసేసింది చెల్లాయ్! అక్కడెవ్వరు
ట్రెస్సాన్ చేసేవా, ప్రమాదం ప్రమాద
మంటూ చిందులు వేస్తుంది. సరే ఇక తప్ప
టదుగులు వేస్తూన్న చిన్నవాడు కూడా
విరోధివరంలో ఒకడుగా ప్రకటింప
బడ్డాడు! కొలువు కూటంలాకి పోతే చాలు
వెంటనే హంకరిస్తూ గ్రద్దలా వాడిమీదికివారి
“ఇంకేమంది? ఇంకైనట్లే! అదో-అక్కడ
పార్కుని ధ్వంసం చేసేస్తున్నాడు,
కొండల్ని పిండి చేస్తూన్నాడు అదుగో
అక్కడఅంగట్లో కెట్టి నెత్తుకుపోయాడు”
చిట్టివా డోతెట్టు బొమ్మలకోసం మొకటే
గో! పసిపిల్లలేమో పండుగ పదిరోజులూ
దన్నప్పట్నించి ‘బొమ్మల పండగ ఇప్పుడే?
బొమ్మ లేవునుపెద్దారే’ అని ఒకటే వుబ
లాట పడ్డాంటారు కదా? తీరా పండుగ

లా చేస్తున్నట్లు పట్టిక పిల్లలూ బొమ్మల దగ్గరికి పోనీరు - వాళ్ళ గారి సోకితే కూడా అవి పగిలి పోతాయంటూ! సేతేమో 'పిల్లల పండుగ!' కాని సంబరాలన్నీ పెద్దలవే! 'పిల్లల పండుగ' అనే కంటే 'అమ్మలక్కల పండుగ'తో లేక 'అమ్మాయిల పండుగ'తో అంటే సరిపోతుందేమో!

పండుగ పదిరోజుల్లో ప్రతిరాత్రి భోజనాలవేళ - "అమ్మావో! వాళ్ళ ఊర్నిక కట్టుకొచ్చింది చూచావు గామ్మా - (సెంచి చిఫాన చీర...)"

"అదినరే, పంకజమ్మ చిన్నమ్మాయి వేసుకొచ్చిన నెక్లెసు చూచావా? నాలుగు సవరే నలు - ఏమండోయ్! దాని మెల్లో అలాంటి నెక్లెసే బాగుంటుందండీ..."

"కానీలేమ్మా! నెక్లెసుట...నెక్లెసు! నాలుగు నెల్లుగా వెల్వెట్ జాకెట్ కొనిమ్మాంటున్నాను...అమ్మా! గజం పదహారు రూపాయలేనట్టే (!) పండుగల్లోపత్నీ, ఓ వెల్వెట్ జాకెట్టేమ్మా!"

నాన్న దేనికి సమాధానం చెప్పడు! నాన్నకి తెలుసు - ఎన్నేళ్లుగా ఏ ఏ కోరిక లేలా కోరబడింది, ఏ విధంగా యితరవరకూ ఆ కోరికలు తీర్చుదానివల్ల వాళ్ళ గుండెలు 'ద్రవించి, స్రవించి నశించి' పోతుండేది ఏక ధాటిగా ఏకరుపు పెడతారు, యింకా ముదిరితే రాగయుక్తంగా కూడా!

ఎంత కాదు కాదంటూన్నా నాన్న మెడకి జోలు తగిలించి, ఇప్పటికీ కొనె

కాదు - ఆ మౌన చీర, వెల్వెట్ యా మైసూర్ పిల్లు పరికిణీ పాపదా యిలాంటివి. ఇంక వీధిలో గాజులకెట్టి, రిబ్బన్లవాడు పోయినప్పుడల్లా, యింట్లో తివ్వవేసి సినిమాలూ, సినిమా సత్కృతాల తిరువామాలూ, వర్తించి ఒకటో రెండో వాలుమకుపోతుంటారు. నాన్నేమో వైటమిన్ 'ఎమ్' తక్కువై మకతిక, తికమక పడి 'ఫారిన్ ఎయిడ్' కి అపై చేస్తాడు 'ఏదీ గతి నాకు?' అంటూ!

పండుగరోజులు కదా, తృప్తిగా తిని, కంటినిండా నిద్రపాపదానికి వీలేదు! ఒక్క కుమకు తీసేప్పటికే 'ఒకే అబ్బాయి! అలా మార్కెట్లో ఓ పాపాకి తమలపాకులు, పదిపలాలు మారలు, పసుపు, రెండు మలె చెండ్లూ పట్టుకరా' అనో 'ఒకేయ్ కెట్టి అంగట్లో ఒక పీసె పెనగపిండి, నువ్వుల నూనోపడి పట్టుకరా' అనో పురమాయిస్తుంది. కాళ్ళకి బలపాలు కట్టుకోవలసిందే యిక.

మరిక సాయంత్రం నాలుగంటల్నించి రాత్రి తొమ్మిదింటికాకా మగపురు గింట్లో కాలుపెట్టడానికి హక్కులేదు. ఏ పార్కు చెట్టుకిందో, ఏ ఏట్లోకో, బీచ్ కో, పోయి బిక్కు బిక్కు మంటూండవలసిందే! ఇంట్లో నీ గదిలోపడి తలుపును బిగుంచుకుండా మనుకున్నా వుండనిస్తారా ఏం ఉహూ! ఏదో చేసింది యింత తింత పొట్టాలు కట్టమనో, లేకుంటే 'ఒకేబ్బాయ్ ఓ టీణం పాపణి పట్టుకోసుందూ, వాళ్ళ పోయేస్తామంటున్నారూ, తాంటూలా లీయాలి - వీడొకటే మయిన గోల చేస్తాన్నాడు, చేయూ కాలూ అణ్ణిక...నాయన్నాయన! ఒక్కటేగం!" అని చిన్నవాణ్ణి మెకడతారు!. తప్పిపోయి "చిట్టి పిట్టాకో నుండమ! నాదామ్మా!" అన్నావనుకో - "అదేమిటా - అదే మారి కే వుండా యేమిటి? - వచ్చిన నలుగురికీ పసుపు గంధం అందిస్తూంది" - అని కూతుర్ని వెనకేసుకొస్తుంది. ఇహ ఖర్చించాలక గది తలుపు తీశావా - రామ రామ - కోయిల స్వరం మొదలు మార్కాలకూత (తెలుగు పండితులు త్రిమిత్రుగాక) దాకా చిత్ర విచిత్రమైన కబ్బాలు వేజారతిస్తాయి ప్రాణాలను! అందులోనూ నీకు కాస్త సచ్చినపాటను, అలా తెలిసి తెలిసి, హత్య చేస్తూంటే ఓర్పుకోలేక "హతో స్త్రీ, హతో స్త్రీ, రక్షించండి, కిరణు, కిరణు" అని బిగ్గరగా అరవాలనిపిస్తుంది! గదిలో ఉక్క వేసి బయటికి వచ్చావంటే - అక్కడ సమావేశమైన టెక్నికల్ ఫ్యూజులు - "ఈ మగ కంటకం యిక్కడెందుకున్నట్లు" అన్నట్లుగా చూస్తారు వాళ్ళెందుకో - బొమ్మల పండుగ పూరిగా వాళ్ళ దెబ్బలుగా!

కృ! ... ఎందుకుతే...? యంతకీ మగ

వాళ్ళ పదిరోజులూ రోజుల్లో కే న లా, 'సత్రం లో భుక్తి, మతంలో నిద్ర, అన్నట్లు గడపాల్సిందే...!

సిరోలిన్

మీ దగ్గుకి
కారణము

నిర్మూలము చేస్తుంది

— మీ దగ్గుదను
అపుడు
మాత్రమే కాదు

సిరోలిన్ మీకు దగ్గును
కలిగించే అపాయకరమైన రోగ
క్రమంను నిర్మూలిస్తుంది

దగ్గుకు విరపాడు
మైన కుటుంబ
దానము

రాజా

సోప్

*
సుఖ మైన స్నానమునకు
రాజా
కస్తూరి సబ్బు

*
సుఖ మైన పురుషునకు
రాజా బార్ సబ్బు

తెలుగు అంగభాషా బోధిని

తెలుగు చదువరికి వినవార్లదే ఈ పుస్తకంతో ఇతరుల సహాయం లేకనే ఇంగ్లీషుభాష మలభంగా చదువను, వ్రాయను, మాట్లాడను, పుస్తకప్రకృతత్రాణ జరపడం వేర్వేరు వచ్చును. ఒక పెద్దక్కారికో బైందు పుస్తకం రు. 5/- ఏ. ఏ. రు. 1-2-0. కొక్కోకము: ఇది అవలైవ కొక్కోక గ్రంథము. పోదోంకో నున్నది - రు. 1/- ఏ. ఏ. రు. 0-12-0.

Vanu Book Depot, P. B. No. 239, Madras-1.

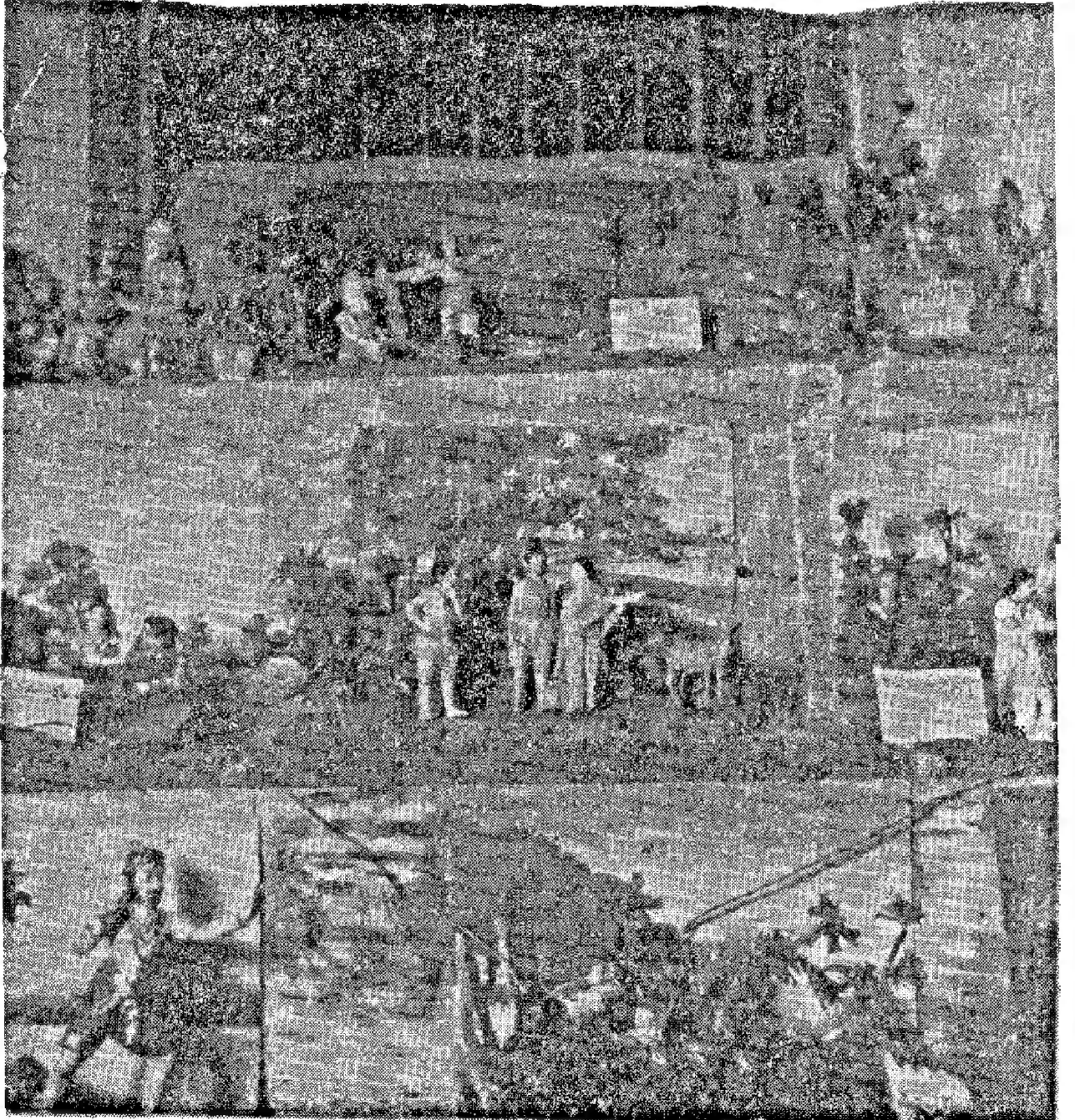

ఫొటోలు పంపిన జాబు బి. వత్సల, మద్రాసు.

బొమ్మల కొలువు

సీతాపహరణ ముట్టం

హిందూస్తీల వారసత్వాధికారము

భారతదేశములో మానవధర్మ మూత్రాలు గౌరవమునుపెంచే లోకానికి ప్రబోధింపబడాయని శాస్త్రప్రమాణము. మన ధర్మశాస్త్రము క్రీస్తుకు పూర్వము రెండవ శతాబ్దములోను, యాజుర్వేద సహిత క్రీస్తుతకము మొదటి శతాబ్దములోను వ్రాయబడినవని నిర్ణయింపబడింది. అంతకు పూర్వము ప్రజల శాసనాలను గురించి, సాంఘిక చారాలనుగురించి ప్రామాణికమైన చరిత్రలేదు. కాబట్టి పరిపాలనను గురించి చరిత్రకారులు

వ్రాశారు కాని మానవ ధర్మశాస్త్రాన్ని గురించి వ్రాయలేదు.

మన ధర్మశాస్త్రాన్ని మనసంచి స్త్రీకి వీ విధముయిన అధికారమూలేదు స్త్రీని బాల్యములో తండ్రి, యౌవనములో భర్త వారకర్మములో కుమారుడు హిందూ కాపాడవలసిన వారు. 'న స్త్రీ స్వాతంత్ర్యవర్తతి' అని శాసించినవాడు మనవు.

కాని యాజుర్వేదము స్త్రీలకు కొన్ని హక్కులను కల్పించాడు. వితంతువులకు సమ

యమని వాడుక. ఇది యావద్భారతములో కలిగిందేది.

మితాత్మరీయము ప్రకారము స్త్రీకి మరీ కొన్ని హక్కులు అధికారాలు లభించాయి. వితంతువులకు దత్తతాధికారము కలిగింది. పెనిమిటి ఆస్తిపైనే కేవలము అనుభవాధికారమే కాక ప్రత్యేకములలోను, అవసర సమయాలలోను, కుటుంబాభ్యుదయానికై, ఆస్తిని వినియోగించే అధికారము స్త్రీకి కల్పింపబడింది. దీనిననుసరించి కుమారుల వివాహము, శోధుఖర్చులకు ఆస్తిలో కొంత భాగము విక్రయించి వినియోగించవచ్చు. భర్తచేసిన ఋణములను (కాలక్షోపముపట్టిన వాటిని కూడా) వితంతువులు తీర్చవలసి ఉండేది. ఆస్తిని బాగుపరచే అధికారము కూడా స్త్రీకి లభించింది.

తంగ దేశములో మాత్రమేదాయ భాగము అను పదవి అమలులో ఉన్నది. దీని ప్రకారము యావద్దాస్తీ కుటుంబములోని పెద్ద కొడుకు అధిపతి ఉంటుంది. దీనిలోకూడా స్త్రీలకు రవంతిభాగమైనా లభించలేదు.

హిందూ ధర్మశాస్త్రములో భారసత్వము రెండు విధాలుగా లభించేది. మొదటిది రక్త సంబంధముగా, రెండవది పిండ సంబంధమైన దీని. పిండ సంబంధమైనది మతాన్ననుస

రసాయన విత్తలు

(GOLD & PEARL)

మీకు అకలిని కలిగించి, ఆరోగ్యాన్ని, బలాన్ని వయస్సు లింగభేదంతో విమతం లేకుండా యిస్తుంది. ట్యూబ్ వెం. 4. (పి. సి. అదనం) రసాయన అయిల్ (With Musk) ప్రాచీన మహాద్దయ.

అన్ని రకాల సంపాదకంప బోగ్గడలలో మీటి అమ్మాడ పిసా వెం. 6/- (పి. సి. అదనం)

Mrs. P. Deva, F. D. S. (A.P.) Calcutta-40.

ప్లాక్స్: ఇందో మెడికల్ స్టల్లయన్, 39, వైట్ ఫోర్ మొదలి వీధి; మద్రాసు-1.

ఇల్లిందల సరస్వతీదేవి

స్వీకుటుంబములోను, యష్టికుటుంబములోను, విడివిడిగా హక్కులను కల్పించాడు. సమిష్టి కుటుంబములో మగసంతానములేని వితంతువుకు, ఆ కుటుంబ గౌరవానికి తగినట్లుగా, మనోవర్తి ఇచ్చే ఏర్పాటుచేశాడు. విధిక్త కుటుంబములో మగసంతానములేని వితంతువుకు, పెనిమిటి ఆస్తిపై అనుభవాధికారము మాత్రము కల్పించాడు.

11 వ శతాబ్దములో హిందూధర్మశాస్త్రానికి విజ్ఞానేశ్వరుడు భావ్యము వ్రాశాడు. ఇదే మితాత్మర గ్రంథము. దీనికే మితాత్మరీ

కించికది. చనిపోయిన వ్యక్తికి సగ్గతులు కల్పించటానికిగాను ఆ కుటుంబములోని సన్నిహితులు కర్మకాండ జరుపవలసి ఉంటుంది. చనిపోయిన వ్యక్తికి కుమారులు ఉన్నట్లయితే ఈ భారము

వహించవలసిన జాగ్రత్త వారిదే. వారు తన పక్షములో విధి కుటుంబములో విరంతువు ఈ జాగ్రత్త వహించేది. విజ్ఞానేశ్వరుని మితాత్మరీయుడు ఈ విషయంగా మత సంబంధాన్ని రక్షించుటకు పిండనూత్రాలతో

కలిపింది.

భారతదేశ పరిపాలన మహమ్మదీయుల ఆంగ్లేయుల చేతులు మారినప్పటికీ ధర్మ శాస్త్రము జోలికి వా రెవరూ పోలేదు. అవిచ్ఛిన్నముగా అనుశ్ఛేతముగా వచ్చిన

“అట్టి మనోహరమైన,

నిలవుండే సువాసన!”

అని *జియూనా*

చెప్పుచున్నది

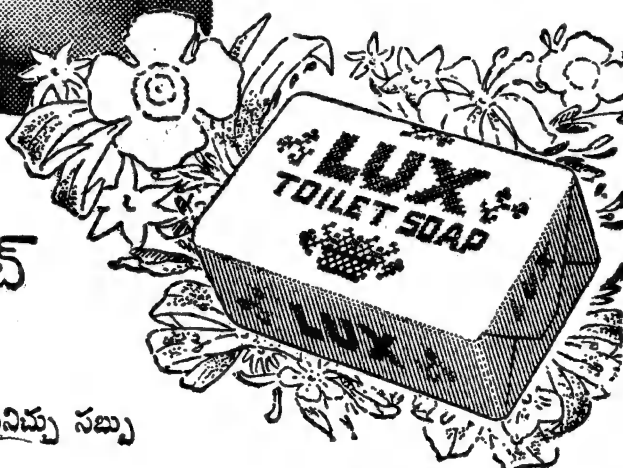
“లక్ష్మీ టాయ్లెట్ వబ్బులోని క్రొత్త వుప్పు-వరిమకమువాకు చాల యిష్టము”

ప్రపంచంలోని పొగనైన వరితలు చేయుచు వుట్లు చేయండి—కుర్చుమెన, తెల్లని లక్ష్మీ టాయ్లెట్ వబ్బును మీ ప్రతిదిన పొంద ర్యముచిచ్చు పాదవలో వొక లాగముగా యేర్పర్చుకోండి. దానియొక్క పెత్తని, వరిమకమైన పురగ మీ చర్యమును కుట్రముగాను, మృదువుగాను మరియు మనోహరంగాను వుండునట్లుచేయును— మీ సౌందర్యమును వృద్ధిపరచును.

మీ శరీరమంతటి సౌందర్యము కొరకు పెద్ద నైజాను ఉపయోగించండి,

లక్ష్మీ
టాయ్లెట్
వబ్బు

సినిమా తారలకు సౌందర్యమునిచ్చు వబ్బు

LT3. 452-X32 TL

భారతదేశంలో కయూడుచేయబడినది

★ హిందూస్త్రీల వారసత్వాధికారము ★

అచారాలు శ్రీమోదాయకములయి ఉంటాయనీ, ఆచారము చట్టముకంటె బలీయమైనదనీ అనుకొన్నాడు. మొత్తముమీద ధర్మశాస్త్రములో, విరళతే మార్పుకూ వారెవరూ పాపాపించలేదు.

మానవ ధర్మశాస్త్రము సమాజోన్నతిని వ్యవస్థ యందుకుని ఏర్పడిన నిబంధనావళి. సమాజోన్నతి కాలపరిస్థితుల ననుసరించి ఉంటుంది. కాలపరిస్థితులకు అనుగుణముగా శాస్త్రయశాస్త్రములో మార్పులు చేర్పులు జరుగకపోతే అరాచకానికి విధ్వంసానికి అవకాశ మేర్పడుతుంది. మానవ సంఘము ప్రాథమిక దశలో ఉండినప్పుటి ఆచార వ్యవహారాలూ కట్టుబాటూ ఆధునిక సమాజములో కాలప్రభావాన్ననుస

రించటము సహజము. సమాజ పురోభివృద్ధికై ఏర్పడిన శాస్త్రయశాస్త్రము, సంఘము యొక్క ఆదర్శ, వ్యవహారాలనుబట్టి, కొన్ని మార్పులకు లోనుగావటము దేశానికి శ్రేయకరము. ఈ మార్పులు వేద విరుద్ధాలయినా అంగీకరించి తీరవలసినదే. ఈ మార్పాన్ని సరించి 1937 లో, సంఘ సంస్కారాలు కొందరు శాస్త్రయశాస్త్రములో కొన్ని మార్పులు చేయటానికి పూనుకొన్నారు.

అంతవరకూ సమిష్టి కుటుంబములో వితంతువుకు మనోహరి మాత్రమే లభించేది కాని ఈ మార్పు తరువాత విధి క్త కుటుంబాలలో గాని, అవిధి క్త కుటుంబాలలో గాని పెనిమిటి ఆస్తికి వితంతువు హక్కుదారురాలయినది. తండ్రి, చనిపోయిన తన కుమారుని ఆస్తిని,

అతడి వితంతువైన తన కోడలికి, మనమనీ భార్యకు (వితంతువుకు) యివ్వవలసిన వాడైనాడు. ఇది కేవలము అనుభవానికి మాత్రమే. ఇంతవరకూ ఎన్ని మార్పులువచ్చినా ఇంట బుట్టిన కుమార్తెకు తండ్రి ఆస్తిపై అధికారము కలుగలేదు. ఆడపిల్ల పుట్టినప్పటి నుండి వివాహముయి అత్తవారింటికి వెళ్ళే వరకూ, ఆమెను పోషించటమూ, కుటుంబ గౌరవానికి తగిన విధముగా వివాహము చేయటమూ, ఆ కుటుంబ బాధ్యత. తండ్రి చనిపోయినట్లయితే ఆడ పిల్లల వివాహ కార్యాలకు తగిన ఏర్పాట్లు చేసిన తరువాతనే, కుమారులకు ఆస్తి విభాగింపబడేది కన్యకు జనకస్థానములో ఉన్న ఈ స్వల్ప అధికారాలు వివాహముకొగానే పుట్టింట తిగి, అత్తవారింట ఏర్పడేది. వివాహములో సప్తపదాల చర్యతో, వధువు

'అనాసిన్'

నాలుగు మందులను కలిగియున్నది

'అనాసిన్' నాలుగు మందులయొక్క వైజ్ఞానిక మిశ్రమము ఇది నరముల ముఖ్య స్థానములందు తీవ్రమైన మిశ్రమచర్మను జరిపి, నొప్పి, తలనొప్పి, జలుబులు, జ్వరం, పన్నునొప్పి మరియు కండరాల నొప్పులనుండి శీఘ్రముగా క్రింది కలిగించును.

- 1 క్లివెస్: అధిక శక్తి నిచ్చు మరియు జ్వరనివారణ మొనర్చు గుణాలకు ప్రఖ్యాతి గాంచినది, జ్వరాన్ని తగ్గించడంలో మిక్కిలి శక్తిగలది.
- 2 కఫీన్: బలహీనానికి మరియు చిక్కిపోయినందులకు తగిన బోధమని విరివిగా వాడబడుచున్నది.
- 3 ఐనాబిన్: తీవ్రమైన బాధా వివారణ జ్వర నివారణయని త్యాగించెందినది
- 4 అసిటైల్ సాలిసిలిక్ అసిడ్: తలనొప్పి, మరియు అలాటి బాధలను పోగొట్టుటకు మిగుల ఉపయుక్తమైనది.

ఈ నాలుగు మందులు వేరేగా వైద్యునియొక్క బోధయోగము వలె పనిచేయును 'అనాసిన్' గుండెకు హాని కలిగించదు, లేక కడుపును అవకతవక చేయదు. నొప్పి, తలనొప్పి జలుబులు, పన్నునొప్పి మరియు కండరాల నొప్పులనుండి శీఘ్రంగా మరణితమైన మరియు రూఢియైన పిమ్మలికారకు ఎల్లప్పుడూ 'అనాసిన్' వాడండి.

రిక్షిలాది మందికి బాధావిముక్తిని కలిగించును

వరుని అధీనంలో ఉంటుంది. ఆయనకునుండి ఆయన గౌరవాధికారాలలో నూర్పులు కలుగుతాయి.

పూర్వము మూడు తరాలవరకే ఆస్తిలో వారసత్వము ఉండేది. కర్మకాండలో మూడు తరాలవరకే పిండ్లప్రదానము జరుగుతుంది. దీని ననుసరించి కర్త కుమారుడు, కొడుకు కుమారుడు, అతడి కుమారుడు వారసులయ్యేవారు. ఈ ముగ్గురు వారసులు లేనట్లయితే కర్త భార్యకు, తరువాత కుమార్తెకు, అటుపై పుత్రికా పుత్రుడు వారసులయ్యేవారు.

కర్తకు ఈ పై వారసులు ఎవరూ లేనట్లయితే అతడి తల్లికి అధికారము ఏర్పడేది. తల్లి తరువాత తండ్రికి లభించేది. తండ్రి తరువాత కర్త పోదరులకు లభించేది.

1929 ఆక్టోబర్ 1వ తేదీన కర్త పోదరుల తరువాత వారి కొడుకు! వారి తరువాత కర్త తండ్రికి తల్లికి, ఆమె తరువాత తండ్రికి తండ్రికి, వారి తరువాత కర్త కుమారుని కూతుళ్ళకు, తరువాత కుమార్తె కూతుళ్ళకు, తరువాత పోదరికి వారసత్వము లభించింది. ఈ ఆక్టో ననుసరించి కర్త తాతవరకూ పైకి ప్రాకేన వారసత్వము, వైవాద్యతేన పక్షములో కుమారుని కూతురికొరకు క్రిందికి దిగింది. తాతకూ తాత సహోదరులకూ ముగ్గురు కొడుకు కూతురు, కూతురి కూతురు వీరిద్దరి తరువాత పోదరికి వారసత్వము లభించింది.

మన ధర్మశాస్త్రము వివాహాలను ఎనిమిది విధములుగా విభజించింది. ఈ వివాహాలన్నిటికీ ఒకేవిధమైన శాస్త్రము నూత్రము అన్వయించదు. అగ్రజాతి పురుషుడు తక్కువజాతి స్త్రీని వివాహమాడినట్లయితే ఆ వివాహాన్ని 'అనులామ' వివాహమంటారు. దీనిని వ్యాయశాస్త్రము అంగీకరించదు. లేదు కనుక 'స్వపర' మార్గరేజ ఆక్టోక్రింద ఈ వివాహము చేసుకొన్నట్లయితే చెల్లుతుంది.

'హిందూ లా' లో స్త్రీలకు ఆస్తిలో హక్కులలేవు. భర్త ఆస్తిని ఆయన చనిపోయిన తరువాత కేవలము అనుభవించటానికేగాని దాన వికయాధికారాలు లేవు. ఎంతో గొప్పయింటి పుట్టిినా స్త్రీకి, తండ్రి ఆస్తిలో వీనముంతిభాగము లేదు. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము, అధికారములేని బ్రతుకు అధునిక కాలములో ఎందుకూ కొరగానిదై, స్త్రీని అశమస్తీతికి తెచ్చింది. వైవాహిక జీవితంలో కలిగే ఒక కుదుడుకులకు నష్టము స్త్రీలే అనుభవించవలసినవారయినారు. పుట్టించి అర్పించి ఇతరుల దయా ధర్మ భిక్షముమీద స్త్రీ జీవితము ఆధారపడి ఉంటున్నది.

ఈస్టిలో 1941 జనవరిలో భారత ప్రభుత్వము ఒక కమిటీని నిర్ణయించింది.

ఆ కమిటీ మితామరీయములో విలంబము కన్న అధికారాలను, 1937 హిందూ స్త్రీల ఆస్తి హక్కుల చట్టాన్ని పరిశీలించటానికి, తండ్రి ఆస్తిలో కుమార్తెకు అధికారాలను కల్పించటానికి నియామకమయింది. 1941 జూన్ 1వ తేదీ ఆ కమిటీ సమగ్రముగా పరిశీలించి, ఒక రిపోర్టు సిద్ధమచేసి ప్రభుత్వానికి అందించింది. దానిలో 'హిందూ లా' ను కొద్దిమార్పులతో, సంస్కరించినందున పై పై లాభము కలుగజేసిన, హిందూ వ్యక్తి యా కా స్త్రీ ని స మ గ్ర ము గా ని ర్వ చిం చి (క్రొడీకరణము చేయించవలసినదని) సలహా యిచ్చింది. దీనిని సిద్ధమచేయటానికి ప్రభుత్వము ఒక కమిటీని నియమించింది. దీనిలో డాక్టరు చ్యాకనాథమిత్ర, శ్రీ టి. ఆర్. వేంకటరామశాస్త్రి గారు సభ్యులుగాను, జడ్జి సుబ్బయ్య, రావుగారు అధ్యక్షులుగాను నియామకమైనారు. ఈ కమిటీ శీఘ్రమంతా పరిశీలించింది; పరిశీలనలు అనగా హానీకరమైనవి; లోపాలను గమనించింది. 1947 ఫిబ్రవరిలో ఒక రిపోర్టును తయారుచేసి ప్రభుత్వానికి అందించింది. హిందూ లా లో చేయవలసిన మార్పులను గురించిన చిట్టచివరిగా సమర్పించింది. దీనిని పరిశీలించటానికి ఒక సెలక్షన్ కమిటీ ఏర్పడింది. దాని రిపోర్టుకూడా 1948 ఆగస్టులో పార్లమెంటుకు అంద చేయబడింది. వీరందరికీ ఫలితమే అప్పుడు చర్చకు వచ్చిన హిందూకోడ్ బిల్లుగా రూపొందింది. మితవాదనాయకులు రాజ్యాంగసభలో దీనిని తీవ్రంగా ప్రతిఘటించారు.

ఇంతకూ దానిలో ఏమున్నదో ప్రజల కందరికీ వివరముగా తెలియదు. హిందూకోడ్ బిల్లునుగురించి తీవ్రముగా వాదోపవాదాలు జరుగుతున్నాయని మాత్రము ఆచారగోపాలము గ్రహించారు.

హిందూకోడ్ బిల్లులో గొప్ప అధ్యాయములో వివాహాలనుగురించిన సంస్కరణలు ఉన్నాయి. వివాహపు తీతం గాలు, రిజిస్ట్రేషను, నివిల్ మార్గరేజ, వామ్నాలాలు, ప్రమాణాలు, సర్టిఫికేట్లను గురించి వివరించింది. మూడవ అధ్యాయములో దాంపత్యవిస్మరణము, దానికి కారణాలు, వాటిని నిరూపించవలసిన క్రమాలు, పునర్వివాహాలు, బిడ్డలనిచారణ మొదలైన అంశాలు వివరింపబడ్డాయి. నాలుగవదానిలో దత్త స్వీకారము, చిట్టసమృద్ధిమైన దత్తీ, దానికి తగిన అర్హత, అధికార నిక్షేపవిధానాలు, మొదలైన అంశాలు వివరించబడ్డాయి. ఆరవ అధ్యాయము సమస్త కుటుంబ ఆస్తి ఋణములనుగురించి వివరింపబడింది. ఏడవది స్త్రీ సహాన్నిగురించి, ఎనిమిది తొమ్మిది

వారసత్వాధికారాలను గురించి, తొడ అధ్యాయములో స్త్రీల ఆస్తికి వారసత్వాధికారాన్నిగురించి వ్రాయబడింది. మరో మూడు అధ్యాయాలు ఇతరవిషయాలను గురించి నూచింపబడ్డాయి.

హిందూకోడ్ బిల్లునుగురించి శీఘ్రంగా వాదోపవాదాలు జరిగిన తరువాత భారత ప్రభుత్వం బిల్లులోగల అంశాలను అన్నిటిని విడిగా మూడు కాసనాలద్వారా ఇప్పుడు అమలు జరుపుతున్నది. వీనిలో ఆస్తి వారసత్వపు హక్కులను గురించిన కాసనాన్ని పార్లమెంటు నియమించిన సెలక్షన్ కమిటీ పరిశీలించి క్రిందటి పార్లమెంటు సమావేశానికి నివేదికను సమర్పించింది. ముఖ్యమైన కొన్ని మార్పులతో ఈ నివేదిక హిందూకోడ్ లోని అభ్యుదయశీలాలను అమలు జరపడానికి అనువు కలిగిస్తుంది.

నూతన కాసనాన్ని నుసరించి జన్మతః పుత్రులకు కుటుంబ ఆస్తిలో హక్కు ఉంటుంది. ఆస్తి హక్కు దారులు అనగా కర్త (బతికి ఉన్నంతవరకూ అతడికి తప్ప మరెవరికీ హక్కు ఉండదు. ఆస్తి పితృత్వమైనా, స్వర్ణితమైనా, ఆ ఆస్తిని కుటుంబమందరూ కలిసి సమష్టిగా సంపాదించినా, అది పరాస్తిగానీ స్థిరాస్తిగానీ హక్కు దారుడి మరణ కాసనము (వీలునామా) ప్రకారము చెల్లుతుంది. స్త్రీలకు సంక్రమించిన ఆస్తిపైన వారికి సర్వాధికారాలూ ఉంటాయి. స్త్రీల ఆస్తికి వారసులు పట్టి క్రమము వేరు. పురుషుల ఆస్తికి వారసుల క్రమము వేరుగా నియామకమయినారు.

వీలునామా వ్రాయకుండా చనిపోయిన కర్తయొక్క ఆస్తికి వారసులైనవారు రెండు విధాలుగా విభజింపబడ్డారు. ప్రథమ శ్రేణికి చెందినవారు కుమారుడు, విలంబము, కుమార్తె, కర్తకు కేవలముగా చనిపోయిన కుమారుని కుమారుడు, అతడి కుమారుడు, తండ్రికంటే ముందుగా చివరకుండేన కుమారుని యొక్క మృతుడైన కుమారుని విలంబము. ద్వితీయ శ్రేణిలో కర్త తల్లి, తండ్రి, కొడుకు కూతురికొడుకు కొడుకు

రు. 5/12/-కు గడియారం

అందము, చున్నిక గలిగి 20 ఏళ్ల గ్యారంటీతో బంగారు కేసుతో 18 జ్యూయెల్స్ గల రిస్టావి మీకు కావలెనై, వెంటనే వ్రాయండి:

పోస్టేజి రు. 1-2-0 అదనం
INTERNATIONAL TRADERS,
(A. P. W.) Lajpat Rai Market DELHI

★ హిందూస్తీల వారసత్వాధికారము ★

మమారుని మమారు, కొడుకు మమారు మమారు, కర్త సోదరుడు, సోదరి క్రమముగా పరిగణింపబడ్డారు.

తరువాత సగోత్రజాలు, బంధువులు లెక్కింపబడ్డారు. వీటిలో అధికారాలు ప్రత్యేకముగా విభాగింపబడ్డాయి.

ప్రథమశ్రేణిలో భార్యకు మమాడులతో సమానమైన భాగము; మమారునికి 1 భాగముయితే, ఆమెకు ఒకభాగము లభిస్తుంది. చనిపోయిన ప్రతిమమారుని సంతతికి అదేభాగము సంక్రమిస్తుంది.

మొదటి బిల్లులో స్త్రీలకు కంటే ఆ స్త్రీలో సోదరులకు వచ్చినదానిలో సగమువంతు రావలయునని నిర్ణయము చేయబడింది. స్త్రీ పురుషుల తక్కువ ఎక్కువలను నిరూపించటమే అవుతుంది. ఇది తొలగించి స్త్రీలకు పురుషులతో సమానభాగము కల్పించడానికి వెలెక్టుకమిటీ నిర్ణయించింది. ఈవిషయిక 1-వ అక్టోబరునాడు, రాజ్యసభలో చర్చకు వచ్చినప్పుడు, సభ్యులు తిరిగి వాదనకు పూనుకొన్నారు. వారికి అధ్యయన సమిత్తా, శ్రీ హెచ్.వి. పటాస్కరుగారు 'మమారు'కు

సమానభాగము వచ్చినందుకట్టి, అవిభక్త కుటుంబములోని మమారులకు నష్టముకలగా కుండా చూస్తూ వచ్చారు. 'స్వార్థి'తము, వితాన్ధి'తము అయిన ఆ స్త్రీని తనయిష్టము వచ్చినట్లు వ్రాసియిచ్చే అధికారము కంటే కలిగించటములో సభవారు బాగా ఆలోచించాలి' అని శ్రీ పటాస్కరుగారు సభ్యులను హెచ్చరించారు.

స్త్రీ పురుషులకు ఆ స్త్రీలో సమానభాగము కల్పింపబడినట్లయితే, అవిభక్త సోదరుల కంటే సోదరికి ఎక్కువ ఆస్తి దక్కుతుందనే అభిప్రాయము రాజ్యసభలో కొందరు సభ్యులకు కలిగింది. మితేశ్వర న్యాయాస్థుని సరిచే, సమష్టి కుటుంబ ఆస్తులకు గానీ, అటువంటి ఆస్తులలో వాటాలున్న వారికి గానీ, ఈ చట్టము వర్తించదని బిల్లులో ఉన్నది. కాని - వాటిలో కూడా స్త్రీలకు భాగము యస్తే గాని చట్టము సమగ్రముగా ఉండదని నెలకొన కుంటే అభిప్రాయపడ్డది. దానివైపునే సభ్యులలో కలకలము బయలుదేరి రిథిసగా మారింది.

స్త్రీ పురుషులు న్యాయశాస్త్ర దృష్టి సమానులని భారత రాజ్యాంగము ఘోషిస్తున్నది. స్త్రీ పురుషులు సమానులని న్యాయశాస్త్రము వచ్చినప్పటినుండి అన్ని కార్యరంగాలు నిరూపించాయి. విద్యలో, ఉద్యోగాలలో, వృత్తిరంగాలను నిర్వహించటములో, క్రైలో సామర్థ్యములో యుక్తిలో, నైపుణ్యములో - ఒకటేమిటి - అన్నిటిలో సమాన ప్రతిభతో స్త్రీ పురుషులు రాణిస్తున్నారు. ప్రకృతికూడా స్త్రీ పురుషులు సమానులనేకాదు - స్త్రీలకు కొంత అధికతమకూడా చేకూర్చింది. ఇక స్త్రీలకు అనర్హత ఏ విషయములో ఉన్నది?

సవభారతము, ప్రాచీన భారతములో స్త్రీలనుభవించిన హక్కులను తిరిగి వారికి ప్రసాదించటానికి కృషిచేయటము అధ్యుదయ లక్షణము. ప్రాచీన హిందూధర్మ శాస్త్రము సరిగా అర్థముచేసుకొని అనుసరించినట్లయితే పదల అవసరాలను తీర్చుకొనినది. ఇవి రూపొందించబడిన కాలములో, ప్రపంచములో ఏ దేశముకూడా సమానములో స్త్రీ జాతికి ఇంతటి గౌరవ ప్రతిపత్తిని కల్పించలేదని 'సర్వము'త్రాలలో స్త్రీయ' అను గ్రంథాన్ని ఆంగ్లభాషలో రచించి పేరుపొందిన క్రిమతి కమంఠెలారావు శాస్త్రీ బలపరుస్తున్నారు.

సవభారత ప్రధాని అదర్శభారత ధర్మరథుడు. 18 సంవత్సరాలుగా ఆలోచనలో ఉన్న హిందూ న్యాయశాస్త్రాల సంస్కరణను త్వరలో పరిష్కారము చేయగలడనీ, ఈ దేశకు వచ్చిన బిల్లును మరలిపోనీయడమనీ మహిళాలోకము ఆశిస్తున్నది. ★

ఏమి వది రాజసులోదన అనుతనం !
"ద్రావిడున్కు వచ్చు, సువాసన గంది,
ద్రావి టాంకం ఉల్లాస విస్తుంది"
పి. ఆర్. సులోచన.

అంధ్రవిశేషము: మొదలు. పి. ఆర్. శ్రీధర్ శర్మ, విజయవాడ

దనరా సరదా

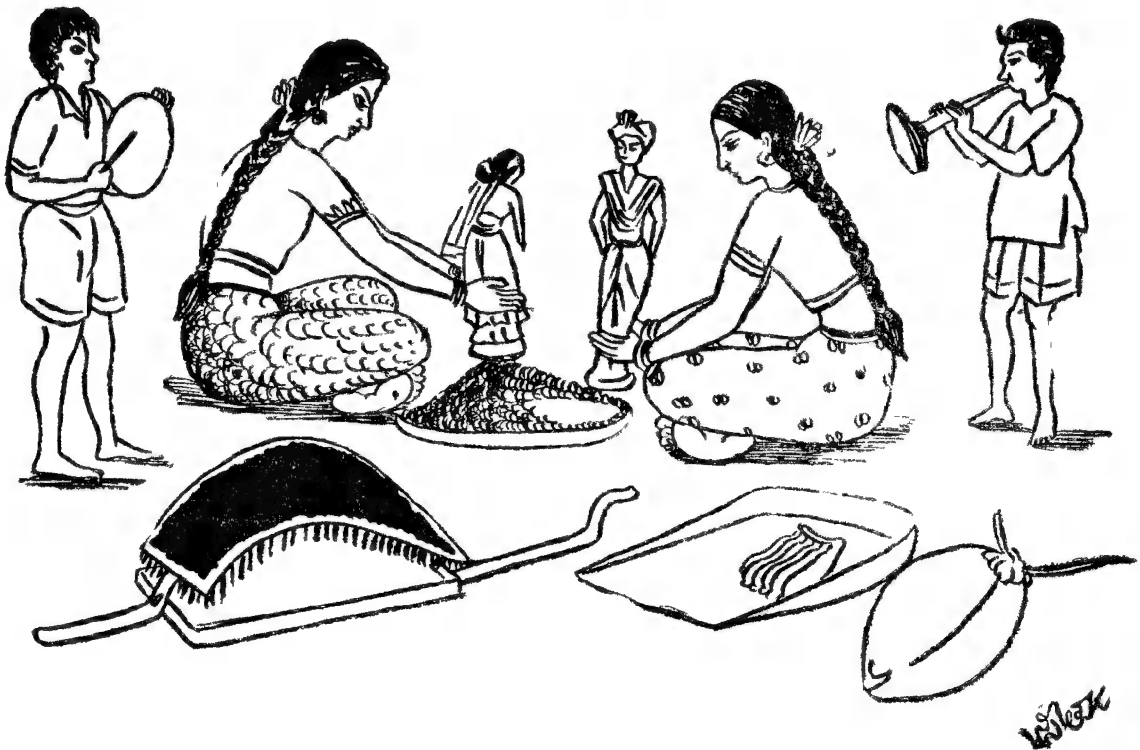
“మల్లిక”

దనరా వచ్చిందీ—పిల్లల
దనరా వచ్చిందీ.
బామ్మలు పెట్టి
పేరంటాలకు
పిలిచే పండగ
మురిసే పండగ,
దనరా వచ్చిందీ—మాకూ
సరదా తెచ్చిందీ.
పట్టు పరికిణీ
కట్టి అమ్మతో
పొరుగిండ్లకు పే
కంటం పోయ్యే
ఆటల పండగ
పాటల పండగ,
దనరా వచ్చిందీ—పిల్లల
దనరా వచ్చిందీ.

గాంధీ నైహూ
పటేలు బోనూ
వరమేశ్వరుడూ
గంగా, సార్వతి
లక్ష్మీ విష్ణులు
యింకా యెన్నో
బామ్మలు పెడతా,
అమ్మతో పెడతా,
దనరా వచ్చిందీ—
మాకూ
సరదా తెచ్చిందీ.
అడుగో పంతులు
పెదురు దబ్బలకు
వేవేగంగా
రంగురంగులా
కాగిత ముత్యం

విల్లునంబులూ
అందం నాలికే
టట్టుగ తయారు
చేస్తున్నారోయ్
వస్తున్నారోయ్.
దనరా వచ్చిందీ—
సరదా తెచ్చిందీ.
సాయంకాలం
ఆయుధపూజకు
కత్తులు, కటాక్షు
కర్రలు, కొమ్ములు
పెట్టెనుండగా
తీశామూ, మరి
కుంకుమ పెట్టి
పూవులు చుట్టి

‘దయనీతలవశే
కాంధపి’ అని
అంటుకు మొక్కామూ—
జగ
దంబకు మొక్కామూ.
దనరా వచ్చిందీ—పిల్లల
దనరా వచ్చిందీ.
బామ్మలు పెట్టి
పేరంటాలకు
పిలిచే పండగ
మురిసే పండగ
కులికే పండగ
ఆటల పండగ
పాటల పండగ
దనరా వచ్చిందీ—మాకూ
సరదా తెచ్చిందీ.

పికిలిపిట్ట, దేగ

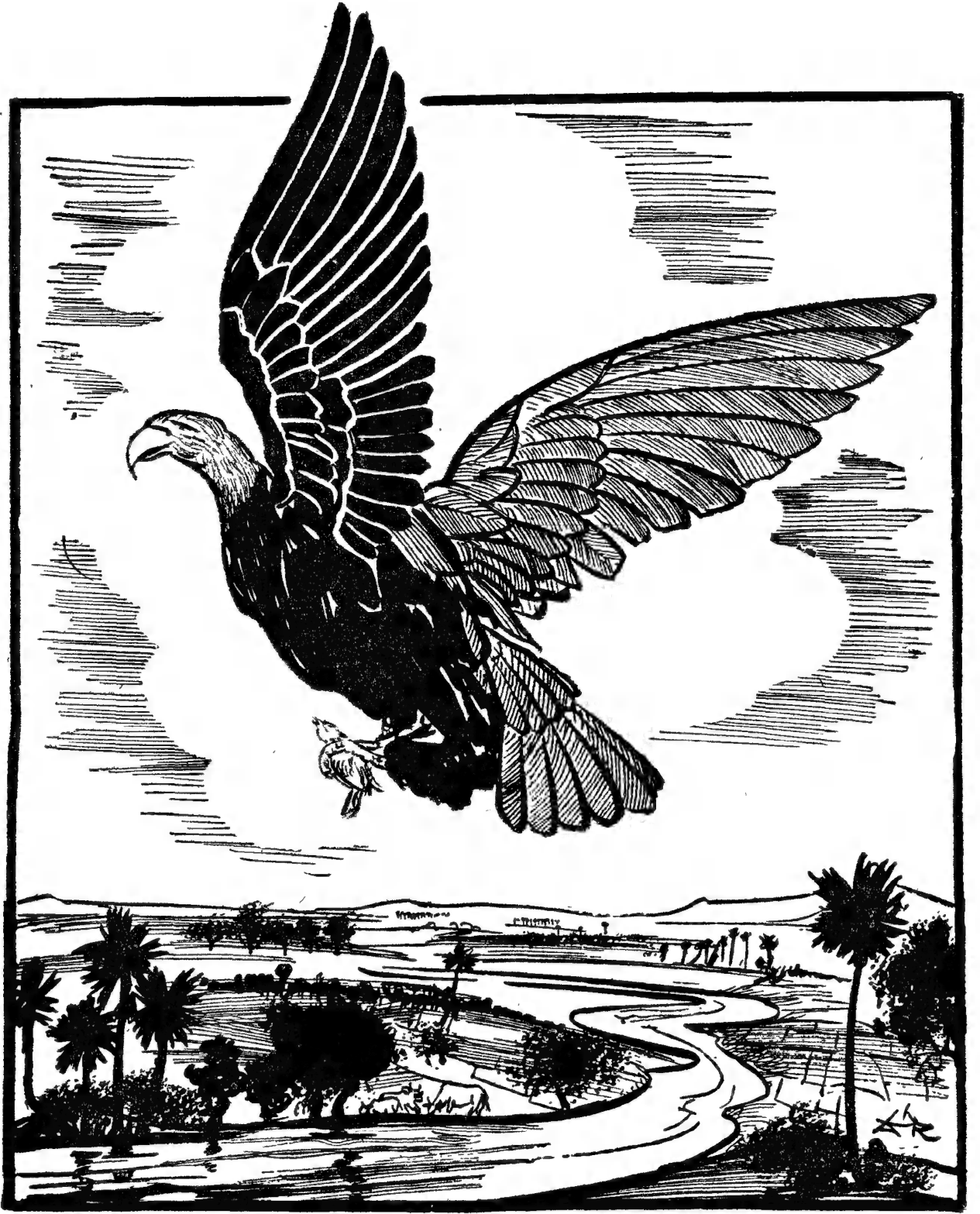
చిన్న పికిలిపిట్ట చెట్టుపై కూర్చుండి
సన్న నెలుగుతోడ సన్నాయివలె పాడ,
విన్న దేగ యొకటి వెంటనే దిగివచ్చి
తన్ను తెగిరిపోయె తన కాళ్లతో పట్టి.

పాట నాపి పిట్ట ప్రార్థించె నీభంగి:
“ఏటికోయి నన్ను హింస పెట్టెద విట్లు;
సాటిపక్షినన్న జాలి కొంచెము చూపి,
గూటికడకు మరల గొంపోయి విడుమోయి!

నాకు చూడ చిన్ననలురంత కాయమ్ము,
ఆకలైన తీరదయ్య, నన్ను భుజింప.
నీకు పొట్ట మిగుల నిండిపోవలెనన్న
కాకి నొకటి పట్టి కమ్మగా తినవోయి!”

అంత దేగ నవ్వి ఆ చిన్నపిట్టతో
“ఎంత వెర్రిదానవే బుల్బులీ! భో!
చెంతనున్న పిట్ట చిన్నదే కానిమ్ము,
పొంతలేని పెద్ద పులుగుకు తెను మిన్న.

దొరకనట్టి దెంత దొడ్డదైనను గాని
దొరకినట్టిదాని దొంగిపోదునె” యంచు
కరకు కత్తివంటి కఠిన తుండముతోడ
కొరికి కడుపు నింపుకొనిపోయె తనదారి.

నీతి

అభియంపని దానికొరకు
అభియంచినదాని వదలు

కొనుట వట్టి వెర్రితనము
అని తెలుపును ఈ గీతము.

బాలసంపాతి సీరియల్

మార్టిన్ రాట్నర్

మూలం. ఆర్. ఎమ్. బాలన్టైన్

క్రొజంతా మార్టిన్, బార్న్ అరణ్య మాగ్గాన నడుస్తూనే ఉన్నారు. దారిలో తాము చూసిన వివిధ వృక్షాలను, వింతపుష్పాలను, విచిత్రజంతువులను గూర్చి ముచ్చటించుకుంటూ ముందుకు సాగిపోయారు. ఎంత దూరంపోయినా, మనుజునంచారం సూచించే ఛాయలే కానరాలేదు. సాయంత్రానికి వారికొక కాలిబాట కనిపించింది. ఆ మాత్రమైనా ఆధారం దొరికినందుకు వారికి సంతోషం కలిగింది. అక్కడ ఆగి కొన్ని వర్షు మళ్ళీ తిన్నారు. ఆరోజున వారు ముప్పుయిమైళ్ళు నడిచినా మనిషిజాడలేదు. కాని అందమైనపక్షులు, భయంకరమైన జంతువులు కనిపించాయి. స్వీయరక్షణకు తుపాకులు. లేవే అని విచారించారు. కాని అద్భుతవశాత్తు, వాటిని చూసి వీరెంత భయపడ్డారో, వీరిని చూసి అవి అంతభయపడ్డాయి. అందుచేత ఏ ప్రమాదంజరగకుండానే వారు ప్రయాణంచేశారు. పాములు చాలా చోట్ల కనిపించాయి. కాని మనుషుల అలికిడి కాగానే అవి చెట్లలోకి పారిపోయాయి. వాటిని చంపడానికి బార్న్ పెంటబడి తరిమాడుకాని ఒక్కటి దొరికలేదు.

ఒకసారి వారికి పెద్ద పెద్ద అడవిపంతుల గుంపులు ఎదురయ్యాయి. అవి మీదికి వచ్చినప్పుడు నేర్పుగా వక్కకి తొలగి తప్పించుకున్నారు. కాని అవి వెను

దిరిగి మళ్ళీ మీదికి వచ్చాయి. చెట్లపైకి ఎగబాకి, ప్రాణాలు దక్కించుకున్నారు గాని వాటికి నిష్కారంగా బలైపోయేవారే. బ్రెజిల్ అరణ్యాలలో ఈ అడవిపంతులంత భయంకరమైన జంతుజాతి మరోటి లేదు. వాటి ధైర్యశౌర్యాలు నిరుపమానం. భయమంటే ఏమిటో వాటికి తెలియదు. ఇతర జంతువులవలెకాక, తుపాకిదెబ్బలకు కూడా చలించవు. ముళ్ళపందికివలె వాటిశరీరాలపై పొడుగాటి ముళ్ళు ఉంటాయి.

చీకటి పడుతున్నకొద్దీ, అంతదాకా రణగోణ ధ్వనిచేసిన పక్షులు జంతువులు జోరు తగ్గించి నెమ్మదిగా వాటివాటి నివాసాలు చేరుకుంటున్నాయి. రాత్రించ రాలైన ప్రాణులు నివాసాలను విడిచి బయటికి వస్తున్నాయి. గడిచిన రాత్రి బార్న్ ని భయపెట్టిన గబ్బిలంలాంటి దయ్యపుగబ్బిలాలు నిశ్శబ్దంగా సంచారం ప్రారంభించాయి. ఏవో కూతలు, గతరాత్రివలెనే ప్రారంభమైనాయి. హృదయభేదకమైన, ఆ అరుపులు ఒక వింతజాతికి చెందిన కోతి అరుపులని తెలియగానే, మార్టిన్ తెగనవ్వాడు. కోతి అరుపులకే భయపడినందుకు బార్న్ ని వేళాకోళం చేశాడు. బార్న్ కూడా నవ్వాడు. తనను చీకట్లో అంతభయపెట్టిన దయ్యాలు నిజంగా గబ్బిలాలు, కోతులు అని తెలియగానే గుండెమీంచి కొండంత భారంతోనేసిసెట్లు తేలికపడ్డాడు.

అనువాదం : సందూరి రామమోహనరావు

కాని మాత్రాత్మగా ఒక గర్జన వినిపింది. మన పిడి కట్టుకుని అడిగాడు.
మిత్రులు అదరిపడ్డారు.

“ఈ ప్రాంతాల్లో సింహాలు ఉంటాయంటావా?” “నేను జాగ్రత్త పుస్తకాల్లో చదివినదాన్ని బట్టి ఈ దేశా
అని బార్ని ఖాళీపిస్తోలుచూసి నిట్టూర్పునిడిచి, కత్తి లలో ఒకరికం పెద్దపులులు ఉంటాయనిమాత్రం...”

దినదినమునకు ఇంకా మృదువైనటు
వంటియు, ఇంకా మనోహరమై
నటువంటియునైన చర్మము...

...* కేడిరోహాడిన రెక్కోనా
గుప్తమైయున్న మీ సౌందర్యమును
అయర్చుచును

రెక్కోనామొక్క కేడిరోగం సురగను మీ
చర్మములోకి పెల్లగా రుద్ది, తర్వాత కడిగి
వేయండి. దినదినమునకు మీ చర్మము ఇంకా
మృదువుగాను, ఇంకా మెత్తగాను అగును—
మరియు మీరు క్రొత్త ఆకర్షకమై కనిగియుంటారు.

* చర్మమును పోషించే
ఉటువంటియు, చర్మ
మును మెత్తగా చేయు
నటువంటియునైన
మానెల ఒక మిశ్రమమునకు
రిజిస్టర్డ్ చేదు.

రెక్కోనా

1 పెద్దనైజరోహాడా
కొరకును

ఇది ఒక్కచే కేడిరోహాడిన సమృ

రెక్కోనా ప్రొడ్రయిటర్ లిమిటెడ్ వారి కరవున భారతదేశంలో కయ్యూటచేయబడినది

REF. 431-252 776

మార్టిన్ రాట్లర్

అని అంటూ ఉండగానే అరణ్యమంతా దద్దరిల్లేట్లు గాండ్రూ దక్షిణ అమెరికన్ దేశాల్లో ఉండే ఒక జాతి పెద్దపులి మార్గమధ్యలోకివచ్చింది. మన బాట సారులకేసి తీక్షణంగా చూస్తూ నిలబడింది. మనక చీకటిలో పెద్దపులికట్లు నిప్పుకణికలవలె మెరుస్తున్నాయి. భారతదేశంలోని బెంగాల్ పెద్దపులి అంత పెద్దది కాకపోయినా, పెద్దదిగానూ, భయంకరంగానూ ఉన్నది. అది అంత హఠాత్తుగా గర్జించడం, ఒక్కసారిగా ప్రత్యక్షం కావడంతో మిశ్రులిద్దరూ విద్యుత్తాడితులైనట్లు నిశ్చేష్టులై నుంచున్నచోట నుంచున్నారు. అంత పెద్ద క్రూరజంతువును చూడడం ఇద్దరికీ అదే మొదటిసారి. కొన్ని గజాలదూరంలో కొత్త జంతువొకటి ప్రమాదకరమైనది నుంచుంటే ఎంత ధైర్యవంతుడికైనా భయం కలగకమానదు.

మనుషులు రెప్పపాల్పకుండా కాసేపు చూస్తే ఏ జంతువూ నిలబడలేదని ఒక వాదన ఉన్నది. అరణ్య లెక్కువగా ఉండే దేశాలలో తిరిగినవారనెవరూ ఈ విషయం నిజమేనని ఋజువుచేశారు. మార్టిన్ బార్నీ పెద్దపులికేసి చాలాసేపు అలాగే నిశ్చలంగా భయంగా చూశారు. కొంతసేపట్లో పెద్దపులికి ధైర్యం నడలింది. తల కొంచెం అటూ ఇటూ తిప్పింది. వారి చూపునుండి తప్పించుకోడానికి కళ్ళుదించుకుంది. నెమ్మదిగా వెనక్కి-తిరిగింది ఒక్క-పెద్దగంతుతో అరణ్యంలోకి పారిపోయింది.

మార్టిన్, బార్నీ “అమ్మయ్య” అని నిట్టూర్పులు విడిచారు.

చల్లని చెమటలించుపులు తుడుచుకుంటూ “మన మీదికి రాకపోబట్టి బతికాము. వస్తే ఈ కత్తి దాని ముందు ఏ మూలకి?” అన్నాడు మార్టిన్.

“నిజమే. ఈ కత్తి దానిదేహంతోకి అంగుళమైనా దిగేదోకాదో. నన్నింతవరకూ ఏ మనిషీ, ఏ జంతువూ ఇంత భయపెట్టలేదు...” అన్నాడు బార్నీ.

ఈ సంఘటన బార్నీలో పెద్దమార్పు కలిగించింది. అవి బ్రెజిలియన్ అరణ్యాలని, దేన్ని పడితే దాన్ని అలసభావంతో చూడడానికి వీలులేదని గ్రహించాడు. వారిని ఇందాక ఎదుర్కొన్న ప్రమాదం అక్షరాలా

యథార్థమైనదీ, భయంకరమైనదీ కావడం, వాడదాదాపు నిరాయుధులుగా ఉండడం అంత తేలిగ్గా తోసి వేయదగినదిగా కనబడలేదు. అలా గంట, రెండు గంటలసేపు బార్నీ మానంగా మార్టిన్ పక్కనే నడిచాడు. ఎప్పుడైనా మాట్లాడినా మునుపటివలె ఉల్లాసంగా మాట్లాడలేకపోయాడు. కాని నెమ్మది నెమ్మదిగా మళ్ళీ మామూలు మనిషై యథావకారం తుట్టుతూ, పేలుతూ కబుర్లుసాగించాడు.

వారు పగలల్లా నడిచిన అరణ్యమార్గం కొంత దూరం దట్టంగానూ, మరికొంతదూరం బంగర బయలుగానూ ఉన్నది. చెట్లగుబురులు దాటి ఇవతల వడినప్పుడల్లా వారు మెల్లిగా నడకసాగించేవారు. రంగురంగుల పక్షులను, పురుగులను చూసి ఆనందిస్తూ, పువ్వుల మధురవాసనలు ఆస్వాదిస్తూ విశ్రాంతి తీసుకునేవారు. బంగర బయలుగా ఉన్నచోట్ల తీక్షణమైన సూర్యరశ్మికి వచ్చిక మాడిపోయిఉంది. ఎండకు తాళలేక ఆ కాస్త భాగం గబగబ నడిచి చెట్లనీడ చేరుకునేవారు. బ్రెజిల్ దేశంలో కొన్నిచోట్ల వందలకొలది మైళ్ళవరకూ అలాటి మైదానపు ప్రదేశాలుంటాయి. దాని అదృష్టవశాత్తు మన ప్రయాణికులూ ఉన్న ప్రాంతంలో మైదానాలు చిన్నచిన్నవి కావడంవల్ల ఆట్రే శ్రమ అనిపించలేదు.

అక్కడక్కడ చెట్లనధును ప్రవహిస్తున్న వాగుల చల్లని నీరుతాగి నేదదీర్చుకునేవారు. మధ్యాహ్నానికి అత్యంత తీవ్రంగా సూర్యుడు ప్రకాశించడంతో వారికి నిమిషనిమిషానికీ దప్పికలిగేది. ఆ ప్రవాహజలాల్లే లేకపోతే వారు బతికి బయటపడ గలిగే వారేకాదు. ఆ నేడిలో నడవలేక ఏదైనా చెట్టునీడలో పడి నిద్రపోదామో అనికూడా వారికి అనిపించింది. ఆ సమయంలో మిగతా ప్రాణికోటికూడా చల్లని నీడ వట్టుల్లో చేరి నిద్రపోతూ ఉండడంచేత, దాదాపు రెండు మూడుగంటల సేపు అరణ్యం అంతా నిశ్శబ్దమైపోయింది. రాత్రిపగలూ అనకుండా బాధపెట్టేదోమలుకూడా ఏమై పోయామో తెలియలేదు. ఉదయమంతా ఏ ఆకుమీద చూసినా, ఏ పువ్వుమీద చూసినా, గాలిలో ఎక్కడ చూసినా పురుగులు, చీమలు, దోమలు, ఈగలు, పక్షులు రకరకాలవి. లక్షల సంఖ్యలో రొదచేస్తూ తిరిగాయి. మధ్యాహ్న సూర్యుని తీవ్రతకు ఇవన్నీ ఎక్కడో

చాక్కున్నాయి. అరణ్యమే నిద్రపోతున్నట్లుగా తోచింది. ఆ నిశ్శబ్దాన్ని భద్రస్తూ, ఏదో ఒక చిన్న పక్షిమాత్రమే అంతా నిద్రపోతుంటే, తను కాపలా కాస్తున్నట్లు కూస్తోంది. మళ్ళీ సాయంత్రం అవుతున్న కొద్దీ ఈ అనంత ప్రాణికోటి యావత్తూ మేలుకుని కొత్త ఉత్సాహంతో ఇందాక ఆపివేసిన విభిన్న శ్రుతుల ఏక నంగీతాన్ని ఆరంభించింది.

సాయంత్రానికి మన పథికులు చేరినబోలు మిట్ట పల్లాలుగా ఉంది. పోనుపోను అదంతా కొండల ప్రదేశంగా కనబడింది. ఎత్తుఎక్కడం అంతాన మనిపించింది. ఈ రాత్రికి ప్రయాణం ఆపివేద్దామని నిశ్చయించి ఒక గుట్టెక్కి చుట్టూ పరికించారు. దూరాన లోయలో షిరని, ప్రకాశవంతమైన దీపపు వెలుగు అకస్మాత్తుగా గోచరించింది. దారి తెలియక తచ్చాడుతున్న మార్పిక్, బార్నీలకు అది ఆశాజ్యోతివలె అనిపించింది. ఆ జ్యోతికి అభిముఖులై నడిచి పోయారు.

9

గాఢాంధకారం అలముకుంది. మిణుకు మిణుకున ప్రకాశిస్తూ, మిణుగురుపురుగులు వేలనంఖ్యలో, కనిపించాయి. చెట్లమీద, పొదలమీద కూర్చుని మెరుస్తున్నాయి. భూమికి దిగివచ్చి ఎగురుతున్న నక్షత్రాల వలె వెలుగుతున్నాయి. బార్నీ ఈ అందమైన కీటకాలను పశ్చిమ ఇండియా దీవులలో ఇదివరకు చూసి ఉన్నాడు. కాని మార్పిక్ వాటినిగూర్చి వివరమేకాని ఎప్పుడూ చూడలేదు. వాటి స్వయంప్రకాశగూణం చూసి అతని ఆశ్చర్యం చెప్పతరంకాదు.

లోయలో కనపడుతున్న దీపంవైపు పోదామని ఒకజక్క తొందరగా ఉన్నా, మార్పిక్ రాట్లర్ మిణుగురు పురుగులను పట్టుకోవాలనే సరదా పట్టలేక పోయాడు. చివరికొకదాన్ని పట్టుకుని అరచేతిలో పెట్టుకున్నాడు. చిన్నదీపంబుడికంటే ఎక్కువ కాంతివంతంగాను, అందంగాను అది మెరుస్తోంది. దానికాంతి అగ్ని కాంతివలె కాక, ధగధగమెరిసే వజ్రపు కాంతివలె నీలపు వర్ణంగా ఉన్నది. పుస్తకం చదువుకోడానికి వీలైత కాంతిని ఇస్తోంది ఆ పురుగు.

మరొక అరగంటనడిచి దీపకాంతి ఏ తోయ తోంచి వస్తోందో, ఆ తోయతోని చిన్న కుటీరం చేరుకున్నారు.

“శూన్ చప్పడు చేయబోకు ఇందులో అట వికు లెవరైనా ఉండిఉండవచ్చు.” అని బార్నీ మిత్రుణ్ణి హెచ్చరించాడు.

కుటీరానికి యాభైగజాలదూరంలో ఆగి, తెరిచి ఉన్న కిటికీగుండా చూశారు. బల్లముందు కుర్చీలో కూర్చుని ఒకవ్యక్తి చేతులమీద తల ఆన్ని దీపపు వెలుగులో ఏదో పుస్తకం చదువుతుంటున్నాడు. దూరంగా, ఉండడంవల్ల ఆకులు కొమ్మలు అడ్డంరావడంవల్ల ఆ వ్యక్తిముఖం బాగా మరిగిలనగా చూడడానికి ఏలు కాలేదు. దీర్ఘకాయుడు, బలిష్ఠుడు, కొంచెం వయస్సు ముదిరినవాడు అని మాత్రం తెలుసుకోగలిగారు. బాగా వదులుగా, పొడుగ్గాఉన్న గొను ధరించాడు. ముఖంలో ఏదో అవ్యక్త విచారరేఖతో కలిసిపోయిన తీవ్రత్వం కనిపిస్తోంది.

అతడు కూర్చున్నగదిలో (ఆ కుటీరమంతా కలిపి ఆ గదిఒకటే) ఇందాక చెప్పిన కుర్చీ, బల్లరపు ఇంక వేరే మంచాలువగైరా సామానేమీ లేదు. ఒక మూల ఒకటిరెండు అడ్డదిడ్డాలుగా చెక్కిన ముక్కాలి పీటలుమాత్రమే ఉన్నాయి. గోడలకి చిత్రి చిత్రిమైన పనిముట్లు, వేలాడితెచ్చిన జంతువులతాలూకు కొమ్మలు వగైరా బోలెడు తగిలించిఉన్నాయి. మరొక మూల పుస్తకాలకట్టలున్నాయి. వాటినిచూస్తే కొన్ని కతా టైలనాటివని చెప్పకనే తెలుస్తోంది.

కుటీరాన్ని సమీపిస్తున్న కొద్దీ మన ప్రయాణికులు అతిబాగ్రతగా అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ నడిచారు. అలా నడవడంలో బార్నీ కాలు జారి, కుటీరం చుట్టూరాడున్న ముళ్లకంచెలో వడ్డాడు. పెద్ద ఉప్పొందేంది.

కుటీరంలోని సన్యాసి (అతని పేరం చూస్తే శన్యాసివలెనే ఉన్నాడు.) ఆ ధ్వనికి ఆశ్చర్యం గాని, భయంగాని పొందలేదు. తాపీగా లేచి, గోడకి తగిలించిన తుపాకి తీసుకున్నాడు. గుమ్మంవద్దకు వెళ్ళి, తలుపు తీసి “ఎవరు వారు?” అని పోర్చుగీసు భాషలో తీవ్రంగా అడిగాడు.

“అరె. ఊరికే ఎందుకయ్యా అలా అరుస్తావు? ఇక్కడో మూల చస్తూఉంటే అదరించేదిపోయి అరుస్తా

మార్చి నె రాట్ల ర్

వేమయ్యా?" అని బార్నీ కంచలోంచి లేచి వట్లు నిమిరుకుంటూ మార్చి నెతో నహా గుమ్మందగ్గరికి వచ్చాడు.

నన్యాసి చిరునవ్వు నవ్వుతూ వారిని లోనికి ఆహ్వానించి, వెనుకకు తిరిగాడు.

"రండి, రండి" అని కొంచెం యానతో శుభ్రమైన ఇంగ్లీషులో వారిని ఆహ్వానించాడు. "నాకు చాలా ఆనందంగా ఉంది. మీరు ఇంగ్లీషువాళ్ళకదూ. మీ భాష నాకు బాగా తెలుసు. చాలా కాలం క్రితం నేను ఇంగ్లీషువాళ్ళ మధ్య ఉండేవాణ్ణి. అబ్బో, చాలా కాలం కింద. ఈ మధ్య ఇంగ్లీషువాళ్ళని చూడడం ఇదే మొదటిసారి."

ఇలా మాట్లాడుతూ నన్యాసి అతిథు లిద్దరినీ బల్లముందు కూర్చోబెట్టాడు. పండిన పట్ల, ఎండబెట్టిన పట్ల, కొన్ని కేక్లు, ఒక తేనె నీసా, మరొక రాతి నీసాలో మంచినీళ్లు బల్లమీద అమర్చాడు. మార్చి నె, బార్నీ ఆకలిగొన్న సింహాలవలె ఈ పదార్థాలను అన్నివైపులనుండి ముట్టడించివేశారు.

అది చూసి ఆనందిస్తూ నన్యాసి వారిని 'ఎక్కడి నుంచి వచ్చారు, ఎవరు మీరు' వగైరా ప్రశ్నలడిగాడు.

"మేము నముద్రంలోంచి వచ్చాము" అని శరభానంగా అనేసి బార్నీ చక్కని వైనాపిల్ పండును కొరికి ధ్వంసంచేస్తూ "ఏమండీ, మీ పేరేమిటన్నారు? ఆహాహా! దివ్యమైన భోజనం! అందులో ఆకలిగా ఉన్నవాళ్ళకి, ఆహాహా! ఓహోహో!" అని అడిపోయాడు.

మార్చి నె మర్యాదగా ఇలా అన్నాడు: "జరిగింది ఇదండీ; మా నౌకను నముద్రపు దొంగలు పట్టుకున్నారు. మేమిద్దరం ఒడ్డుకి ఈదుకు వచ్చాము. అడవుల్లో దారీ, తెన్నూ తెలియక తిరుగుతూ మీకుటీరం లోకి అదృష్టంకొద్దీ వచ్చిపడ్డాము."

"అవునవును. నిజంగా మన అదృష్టమే" అని బార్నీ వైనాపిల్ ముక్కును అమాంతంగా కొరికి ఆఖరు చేసేశాడు.

భోజనానంతరం మాట్లాడుతూ ఖద్యోతనౌకను దొంగలు ఎలా పట్టుకున్నదీ, తాము ఎలా తప్పించుకున్నదీ, అడవిలో తాము ఏ కష్టాలు పడిందీ అన్నవివరంగా బార్నీ వర్ణించాడు. నన్యాసి నిశ్శబ్దంగా కూర్చుని జాగ్రత్తగా విన్నాడు. చివరికిలా అన్నాడు: "అసతికాలంలోనే మీరు అనేకం చూశారు. బహుశా ఇంకా ఎంతో చూస్తారు. మీరు బాగా అలిసిపోయినట్లున్నారు. ఇక విశ్రాంతి తీసుకోండి. నేను రేపు మాట్లాడతాను."

బార్నీ మట్టికేలవంక చూసి పెనవులు విరిచి "అయితే మేము పడుకునేందుకు బాగా ఉందాండి" అని అడిగాడు.

నమాధానమివ్వకుండా నన్యాసి ఒక మూలకు వెళ్ళి కుప్పగా పడిఉన్న రెండు ఉయ్యాలలు ఇవతలకు ఈడ్చుకొచ్చాడు. వలలమాదిరిగా అల్లిన పొడుగాటి ఉయ్యాలలను ఆ గోడకి ఒక కొన, ఈ గోడకి ఒక కొన కట్టి వేలాడదీశాడు. వాటిమీద దుప్పట్లు పరిచాడు. అతిథులకేసి తిరిగి "ఇవిగో మీకు వక్కలు. పడుకోండి," అని నవ్వుతూ అన్నాడు.

పెంటనే బల్లవద్దకు పోయి తన కుర్చీలో కూర్చుని ఇండాకటి పెద్ద పుస్తకాన్ని తెరిచి తిరిగి చదువులో మునిగిపోయాడు. అతని వైఖరిని ఆశ్చర్యంగా మార్చి నె, బార్నీ అయిదు నిమిషాలసేపు అలాగే చూశారు. తరవాత తమలోతాము నవ్వుకుని ఉయ్యాలలెక్కి, కొన్ని షుణాలలో గాఢంగా నిద్ర పోయారు.

(ఇంకా ఉంది)

పాప - చంద్రుడు

కవిరావు

[తల్లి, పాపను చంక నెత్తుకొని చంద్రుణ్ణి చూపించుతూ...]

తల్లి:
“చందమామ! రావె
జాబిల్లి! రావె
కొండెక్కి- రావె
గోగుపువ్వు తేవె”...

పాప:
దిగిరాడేమే దిగిరాడేం
చంద్రుడు క్రిందికి దిగిరాడేం?

తల్లి:
ఏన్నటికి దిగిరాడు
పున్నమి చంద్రుడు,
పెద్దకథ జరిగింది
పూర్వకాలమునందు;

పాప:
ఏమాకథ నా కెరిగించు
చంద్రుడు డెందుకు దిగిరాడో?

తల్లి:
దినదినము చంద్రుడు
దివినుండి దిగివచ్చి
బాలలో ఆడుకొని
పైకి పోయేడివాడు;
చాలకాలమ్మిపై
సాగ వారల చెలిమి.

పాప:
తరువాతమ్మా!
తరువాత?

తల్లి:
వచ్చే వానంతమ్మ
విచ్చే కుసుమావళులు,
ఆనందమున బాల
ఆడుకొనుచుండగా—

పూల బాలలు:

బాలా! బాలా!!
పరుగున రావా?
హాయి హాయిగా
ఆటలాడుదము.

బాల:

ఎవరు మీరు ఎవరు మీరు?
ఎరుగ ననలు మిమ్ము నేను.
అందమైన చందమామ
ఆటలాడవచ్చు నిపుడు
నేను రాను నేను రాను
రాను రాను పొండి పొండి!
ఎవరు మీరు ఎవరు మీరు?
ఎరుగ ననలు మిమ్ము నేను.

శూల:

తీగలపైనా - తీరిద్దా మరి
తూగుటుయ్యలల
నూగుచుండెదము;
గాలి బాలలకు
గంధం పూయుచు,
తుమ్మెద మీపెడి
తుంబుర రొదలో
హాయిహాయిగా
ఆటలాడుదుము,
మమ్మెరుంగవా?
మమ్మెరుంగవా!

అన్న ఇట్లు చెప్పచున్నది...

డ్యూమెక్స్ బాలసులభంగా
జీర్ణమగును ఎందుకనగా
అది ఇంచుమించు
లేల్లిపాలవంటిది. మరి
సులభంగా జీర్ణమగుటవల్ల
సుస్వభావములు కలుగును...
ప్రతివారికి!

వారికి డ్యూమెక్స్ ను ఎంత వారెక్కు పెరుగుదల చూడండి!

పాప - చంద్రుడు

బాల:

కమ్మకమ్మ వాసనలను
దిమ్మరించుచున్న మీరు
మంచివారలంచు నాడు
మనసులోన తోచుచుండె;
నేను మాటలాడక మీ
పేరులేమొ చెప్పరాదె?
ఎవరు మీరు ఎవరు మీకు?
ఎరుగ ననలు మిమ్ము నేను.

పూలు:

కనంతకాలము
విచ్చినతోడనే
కనండు వాసన
లోనగుచుండెడి
పూల బాలలము!
పూల బాలలము!!

బాల:

చాల సంతసమ్ము నాకు
పూలబాలలన్నయెడల,
అమ్మ చెప్పె మిమ్ముగూర్చి
ఆటలాడ నట్లు మీతో.
పూలు:
గులాబి రామలు-చలాకి మల్లెం
మందాకాయ-మంకెన పూలూ
సన్నజాజలూ-సంపెగ బాలలు
అందరు రండి! అందరు రండి!!
నేడిక బాలతో నేనం కలిసెను,
అందరు రండి! ఆడుకొంద మిక.

చందమామ:

ఓ బాల! ఓ బాల!!
నే చందమామ నే
తోడుగా నీతోడ
ఆడుకొన వచ్చాను

ఓ బాల! ఓ బాల!
నే చందమామ నే

బాల:

పూలబాలలుండె నాకు
చాలు నీదు స్నేహమిక
నేను రాను నేను రాను
చందమామ! పో పో!

చందమామ:

కనిడి గిన్నెతో వేడి
పాయసాన్నము దెప్పి
ఆరిగింతువు రావె,
అమ్మతంబు చెచ్చితివి.
జుట్టిపో నే బాల
వెట్టేనూహలు పోక,
ఓ బాల! ఓ బాల!
నే చందమామ నే

బాల:

చిట్టి ఆకలేని నాకు
పైకోలు చందమామ!
పూలలోని తేనె తాగి
నోలిపోదు నింక నేను,
అమ్మతంబు నీదు నాకు
ఆటలాడరాను నీతో

పూలబాలలుండె నాకు

చాలు నీదు స్నేహమిక.

చందమామ:

మించిపోగా విచా
రించుకొందువె బాల!
నిజము నిలకడమీగ
నీకె తెలియును తెమ్ము;
లేదు పొత్తిక మనకు
లేదొక లేదొక;
నీదారి నీదె పో
నాదారి నా దొక.

* * *

పాప:

పాపం! తర్వా తేమాయె?

తల్లి:

పూలబాలలతోక
బాల నేస్తముచేయ
చంద్రుడిక రానంచు
శిశుభంబు చేశాడు—
కాం మొకరీతిగా
గడచునటె నా తల్లి?

పాప:

బాలకు పూలకు
కడలేదా?
చెప్పమ్మా! మరి
చెప్పమ్మా?

తల్లి:

కొంత కాలమ్ములై
గింతులేయును బాల
వేడుకతో కాయంబు
వెళ్ళబుచ్చిన దవుడు

పాప:

ఆ ఆ తర్వాతర్వాత?

తల్లి:

వండుతుండలు ముదిరి
నాడే గ్రీష్మము నచ్చె,
ఎండనేడికి చెల్లు
ఎరిచోపాగిన;
పూలబాలలు రాలి
నేలపాలైపోన
తీరె మన బాల కి
వారితో నేస్తాలు.

పాప:

కెంతికి చెడిన తేనెగా
చినరకు బాల చెడిపోయె.
పాపం! చంద్రుని ప్రాధిక్త
ఫలితం ఉండేదేమోగా?

తల్లి:

పాప మిక మన బాల
పరుగు పరుగున వచ్చి
జాలిగా చంద్రుణ్ణి
ప్రార్థింపసాగింది.

* * *

పరిశ్రమ సంజగారు చంద్రసాధి
అగత్యమైన కుటుంబ బాధలములు
కానీమనీ కష్టాల హత్రయ... నీహి-8-0
కర్జు గోరొడవ హత్రయ... 0-8-0
బాలక్స్ బోధనమగుటకు హత్రయ... 0-5-0
మా మందుల పూర్వ జాబితాకు వలయును
యన్టెటిడ్ క్లెనెరిక్, బందరు నది, మద్రాసు-1, విజయవాడ.

18. కుళ్లు మోతు పళ్లు

గ్రీకు కవయిత్రి శాఫో ఒక వివాదగీతంలో వ్రాసినట్లు, మూడే మూడు ఎర్రని, పక్కమైన, అందరి చేతా విస్మరించబడిన ఆపిల్ పళ్లు ఒక చెట్టుమీద మిగిలాయి.

ఉన్నట్లుండి వినురుగా వీచిన గాలి నేగానికి మూడుపళ్లు రాలిపోయాయి. ఖర్చించాలక అవి ఒకే

చోట పడ్డాయి. ఒకదాన్నొకటి తోసుకోడం, తన్నుకోడం, తిట్టుకోడం, కొట్టుకోడం సాగించాయి. దాన్ని ఇవీ, దీన్ని అవీ నెట్టుకుంటూ నెట్టుకుంటూ, చివరి కొక పిట్టదగ్గరికి వెళ్లి తీర్పు చెప్పమని అడిగాయి.

“నే నలా తీర్పు చెబుతానూ?”

19. కోడి, జెర్రి

నేలమీద పాకుతున్న చిన్న జెర్రిని చూసి దొక కోడి. వెంటనే రెక్కలార్చి, పళ్లు విదిర్చి, శౌర్య ధైర్యాలన్నిటినీ కూడగట్టుకుని జెర్రిమీదికి దండెత్తిపోయి, కబళించడానికి ఆయత్తమైంది.

ఆ ప్రక్క నే తిరుగాడుతున్న

బాతు కోడిని, దాని సన్నాహాన్ని, యధానికి పోతున్నట్లు చేస్తున్న ఆ హంగామాని చూసి నవ్వుకుని వ్యంగ్యంగా ఇలా అంది:

“కొండలన్ని కొట్టి పిండి చేసెడు భంగి

మీరు ముగ్గురూ ఒకచోటి కలావచ్చారో, మీరు దేనికోసం చెబ్బలాడుతున్నారో నాకేం తెలుసు? నాకు తెలిసిందల్లా మీరు కుళ్లిపోయిన కుళ్లుమోతు పళ్ళనీ, మీరు తగవులాడినకొద్దీ కుళ్లిపోతారనీ. పొండి, పొండి, తీర్పు చెప్పాలట, తీర్పు!” అని పిట్ట ఎగిరిపోయింది.

చేసినావు హంగు జెర్రి
కొరకు!”

కోడి ఇలా సమాధానమిచ్చింది:
“శత్రువన్న పిదప శత్రువే
యగు గాదె,
ఎంత అల్పమైన జంతువైన”

బాల:
చందమామ! రావె
జాబిల్లి! రావె
నేను నీ బాలనే
నేస్తాని కొచ్చాను,
దిగిరావె దిగిరావె
దివినుండి భువికి

చందమామ! రావె
జాబిల్లి! రావె
చందమామ:
నేల కెప్పుడు రాను
బాల నీ నేస్త మిక,
చాలు చాలును పోవె
చాలు నీ మర్యాద

బాల:
పూనమ్మ మోనపోతి
చాలు నాకు సిగ్గు పచ్చె
చందమామ! రావె
జాబిల్లి! రావె

కొండెక్కి రావె
గోగుపువ్వు తేవె
చందమామ:
రాను పోపో బాల
రానంటే రానింక,
మంట చుక్కలు నాకు
జంటగా నుండెదరు;
ఆకాశవీధిలో
ఆడుకొంటూ నింక
దిగిరాను దిగిరాను
దివినుండి మీ భువికి
రాను పోపో బాల
రానంటే రానింక.

*

పాత:

రానే రాలేదా అమ్మా!
బాల్ పార్థనమె వినలేదా?

తల్లి:
చందమామా! రావె
జాబిల్లి! రమ్మంచు
ఎన్ని రోజులూ బాల
యేడ్చింది యేడ్చింది;
బాల్ పై చంద్రునికి
జాలి కల్లన లేదు.
ఎంతోకాలమునుండి
యింతవర కట్టులే
పిల్లలందరు తనను
పిలుచుచుండిన గాని
చుక్కలతో పైనుండి
చూచి నవ్వుచునుండు;
పావలంటే పంచ

ప్రాణమ్ము లాతనికి
కాని యీభువి కింక
తాను దిగిరాడమ్మ.

తలలు విరిగిన బొమ్మలు.

గోటూర్ భవానీశంకర్

[బొమ్మల కోలుపుకోసం అలంకరించబడిన గది. ఆ గదిలో బల్ల మీద మూడు తలలు విరిగిన బొమ్మలు; ఆ బొమ్మలముందు రాధ విచారంగా నిలుచునుంది.]

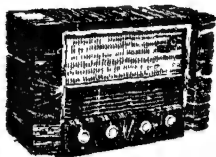
తల్లి: (ప్రవేశించి) ఏం రాధా అలా నిలుచున్నావో? తోవలకి రా, పూలు కట్టుదువు గాని.

రాధ: ఏం లేదమ్మా. యీ మూడు బొమ్మలు చూశావా?

తల్లి: చూశాను. వాటి తలలు విరిగిపోయాయిగా.

రా: నా ముగ్గురు స్నేహితు రాళ్లు నా కెంతో ఆప్యాయంగా ఈ బొమ్మలు బహూకరించారు.

(ప్రస్తుతమైన శబ్దగ్రహణమునకు)
రుంకార్ రేడియో
(విల్లవారి యాజమాన్యమున తయారైనవి)
కో రం డి

జరసమైనదంతో ప్రత్యాగించిన రేడియో అన్ని ప్రేషనులనుండి వినవచ్చును. కి వాయిదలు, కి వ్యాంధులు, అందమైన వార్తలతో కేటినట్లు-
A. C., A. C./D. C. 22 వ్యాపారీతో
హారు పును.

ధర: రు. 180/-
ఆంధ్రకు సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:
టెరిటోరియల్ ఏజెన్సీస్,
పి. బి. నెం. 373, విజయవాడ-2.
ప్రాతినిధ్యములేనదోట్ల ప్రతినిధులు కావారి

కానీ నాదురదృష్టం మూటికీ తలలు విరిగిపోయాయి.

త: పోతే పోయాయిలే! ఆ బొమ్మలు లేకపోతే వేరే బొమ్మలు కావలసినన్ని వున్నాయిగా!

రా: అది కాదమ్మా; తమ జ్ఞాపకార్థకంగా యివి యిచ్చారమ్మా. దసరా సెలవుల్లో వస్తాం, మేమిచ్చిన బొమ్మలను బాగా సింగారించి కొలుపులో వుంచు అన్నారు.

త: పోనీ, అలాంటి బొమ్మలు బజారులో వున్నాయేమో చూడు.

రా: చూశానమ్మా ఎక్కడా లేవు.

త: పోనీలే. విరిగిపోయినందుకు ఎవరు ఏం చేయగలుగుతారు. విరిగిన ముక్కలు యిలా యివ్వు అతికించి యిస్తాను. నా నేర్పుకూడా చూద్దువు గాని.

రా: అదయినా కాస్త చేసి య్యే!

[అంతలో మాలతి, లలిత

ప్రవేశిస్తారు]

లలిత } : రాధా! రాధా!!
మాలతి }

రా: రండి! రండి! ఎప్పుడొచ్చారు?

ల: ఇప్పుడే!

రా: సుమతి వచ్చేసిందా?

మా: ఓ...వచ్చేసింది. అందరం ఒకే బస్సులో వచ్చాం. దానికి యిల్లు వాకిలి మీద అక్కర ఎక్కువ. మాలాగా అది స్నేహితులచుట్టూ తిరుగుతూ వుండదు.

మా: అదేం రాధా! ఒకమాదిరిగా వున్నావా?

రా: ఏంలేదు మాలతి!

ల: అబ్బ; చెప్పవే. మాకు చెప్పకూడదా ఏం?

రా: ఏమిలేదే అంటే మీరు వినరే.

త: ఏమిలేదు. నీవు, మాలతి, సుమతి మూడుబొమ్మలు యిచ్చారట. వాటికి తలలువిరిగిపోయాయి. వాటిని నే నతికించి యిస్తానని చెప్పాను, అయినా అది బాధ పడుతూవుంది.

మా: ఇందుకే దుఃఖిస్తున్నావా రాధా! వాటి తలలు నే నతికించి యిస్తా ఆ బొమ్మల తలలు యిలా యివ్వు.

(రాధ తిన్నగాలేచి ఒక పెట్టెలోనుండి మూడుబొమ్మల తలలు తీసి మాలతి చేతికి యిచ్చింది)

మా: (ఒకబొమ్మతలతీసి) ఇది చూశావా? ఎంత ఘోరంగావుందో. ఇది నీ బొమ్మదేకదూలలితా?

ల: ఛీ! నా బొమ్మతల అదెందుకవుతుంది.

మా: అయితే సుమతి బొమ్మ తలేవుంటుంది. (మరోతలతీసి) లలితా కాస్త మెల్లకన్ను గావున్నా నీబొమ్మ తల నా బొమ్మతలకు ఏమాత్రం తీసిపోదు.

ల: ఆహా! అయితే మెల్లకన్ను తల నా బొమ్మకు అతికిస్తావా? ఆ మూడుతలల్లో బాగున్నతలే నా

బామ్మది. తేరే తలలు అతిక్రేతే
ఒప్పుకోను.

మా: అయితే నా బామ్మతల
నాకే తెలియదంటావా?

ల: తెలుసుంటే ఆ మెల్లకన్ను
తల నీ బామ్మ కటికించుకోరాదా?

మా: అయితే, ఈ సొట్టముక్కు
తల నీ బామ్మకు అతికించమంటావా?

రా: అయితే అందంగా వున్న
తల సుమతిదే అయివుంటుంది.

ల: కాదుకాదు దానిది సొట్ట
ముక్కు బామ్మ.

మా: కాదు కాదు దానిది
మెల్లకన్ను బామ్మ.

రా: మీరు కొన్నప్పుడు బామ్మ
లనుచూసి కొనలేదా?

మా: చూసే కొన్నాం. అన్నీ
ఒకేరకం బామ్మలుకొన్నాం. అవి
ధరించిన దుస్తులరంగుల్లోనే తేడా.

రా: అదిగో! మన సుమతి
వస్తూంది. దాన్ని అడుగుదాం.

(సుమతి వస్తుంది)

రా: ఏమే సుమతి అంత ఆల
స్యంగా వచ్చావు?

సుమతి: ఊరినుంచి వచ్చాను
కదా, అవీ యివీ మాట్లాడుతూంటే
ఆలస్యమయింది.

రా: మరి, మాలతి, లలిత, నీవు
నాకు మూడు బామ్మలు యిచ్చారు
కదా! వాటికి తలలు వూడిపో
యాయి. ఏ బామ్మది ఏ
తలో తెలియకపోయింది. ఇప్పుడు
వాటి నెలా అతికించమంటావు?

సు: ఏదో ఒకదానికి ఏదో ఒక
తల అతికించండి. మూడు ఒకలాగే
వున్నాయిగా.

రా: కాదు. ఒక తలకు మెల్ల
కన్ను; మరొక తలకు సొట్ట

ముక్కు; మూడో తల మాత్రం
అందంగా ముద్దుగా వుంది. ఏ తల
నీ బామ్మదో చెప్ప చూద్దాం.

సు: అలాగా! కొన్నప్పుడు ఆ
భేదాలు వున్నట్టు నాకు భావం
లేదు. ఆ బామ్మల తలలు యిలా
యివ్వు చూద్దాం.

రా: (సుమతికి బామ్మల తలలు
యిస్తూ) ఇందులో నీ బామ్మది ఏ
తల, చూపించు.

సు: ఇందులో నిజంగా ఒక తలే
అందంగా వుంది. కాని ఆ తల నా
బామ్మదేనని నే నెలా చెప్పగలను?

మా: చూశావా! ఆ తల
సుమతి బామ్మది కానప్పుడు మరి
నా బామ్మదే అయివుండాలి కద
రాధా?

ల: అది నా బామ్మది మాత్రం
ఎందుకు కాకూడదా?

సు: నా బామ్మది కాదు అని
నేను ఖచ్చితంగా చెప్పలేదే! ఏ
బామ్మదో చెప్పడం కష్టంగా వుంది
అన్నాను.

ల: దానికి కాస్త తెలివిమందం
గాని, రాధా! ఆ ముద్దుల తల నా
బామ్మదే.

మా: దాని మొఖం చూడు.
నా బామ్మదే రాధా ఆ తల.

రా: అబ్బబ్బ! ఆగండి! ఈ
విషయం మిమ్మల్ని అడుగుతే తెలి
యదు గాని; ఆ బామ్మలనే అడుగు
తాను.

మా: ఆ బామ్మలతో ఎలా
మాట్లాడుతావే?

ల: అవి నీకు జవాబులిస్తాయా?

సు: అవి మాట్లాడేట్టయితే, ఈ
చిక్కు సులభంగా తీరిపోతుంది.

రా: నేను బామ్మల నడిగి కను
క్కుంటా. రేపు తెల్లవారి రండి.

(సుమతి, మాలతి, లలితా
నిష్క్రమణ)

2

(స్థలం అదే.

కాలం - మరునాటికిగయం)

త: ఏమే రాధా! ఆ బామ్మలకు
తల అతికించావా?

రా: రాత్రంతా యోజించాను;
ఏ బామ్మకు ఏ తల అతికించు
దామా అని.

త: అతికించావా?

రా: ఆ అతికించానమ్మా.

త: ఏది యీ తీసుకె రా
చూద్దాం.

రా: ఇప్పుడు కాదు. వాళ్లు
ముగ్గురూ రావాలి, ఆ బామ్మలను
చూడాలి. అంతకుముందు బ్రహ్మ
దేవుడువచ్చి అడిగినా చూపను.

త: అదిగో వాళ్ళు వచ్చేటట్టు
వుంది.

రా: అయితే నీవు ఆ ప్రక్క
గదిలోకి వెళ్లి మా తమాషా అంతా
చూస్తూవుండమ్మా.

త: అలాగే లే అమ్మా; (వెళ్లి
పోతుంది)

(ప్రవేశం-లలిత; సుమతి)

రా: రండి! రండి! మరి మాలతి
రాలేదే?

(మాలతి తొందర తొందరగా
వచ్చి)

మా: రాధా! రాధా! ఏవీ?...
బామ్మలేవీ?

రా: ఏమే అంత గబగబ
వచ్చావు?

మా: పిళ్ళిద్దరూ మీ యింటికి
రావటం చూశాను; నాకన్న
ముందు ఆ బామ్మలను చూసేస్తా
రేమోనని పరుగెత్తుకుంటూ
వచ్చాను.

★ తలలు విరిగిన బొమ్మలు ★

రా: నీ దీర్ఘ కో! ఇంకా యిక్కడేవుండండి ఒక్కొక్కబామ్మ తెస్తా.

సు: బామ్మలకు తలలంటిం చావా?

రా: కాస్త ఆగండి! తిలజాతూ రుచులకగటం ఎందుకూ?

ల: అబ్బా ఎంత ఆక పుట్టిస్తావో!

మా: అట్టే చంపక చెప్పవే.

ల: నీకు కోటిదండాలే, ఆ బామ్మలు చూపించవే!

రా: నా వెనుక కాకుండా,

యిక్కడేవుండండి ఒక్కొక్కబామ్మ తెస్తా.

(అని లోనికి వెళ్లి ఒక బామ్మ తెచ్చింది)

రా: ఈ పచ్చపాతడా బామ్మ ఎవరిది?

మా: అదేమిటి? తలకాడు అతి కించలేదు అది నా బామ్మ!

రా: ఇది నీదగ్గరే వుండు; మరో బామ్మ తెస్తా.

(వెళ్ళిపోయింది)

మీదా ఇంత
అందంగా
కనపడవచ్చు

అందమైన స్త్రీలను మంచి అనూ యపడవచ్చు. అందానికి కీలకం మీ చేతులలోనే వుంది. క్రమం తప్పకుండా కేరళ చందనం నాడండి.

కానీ వుడ్డులపైన నువ్వుల మంచి నువ్వులు కరిగి, మిగడలై వుంటుంది. అది మీ కేరళాన్ని మృదులవరచి అందంగా వుండేట్లు చేస్తుంది.

కేరళ చందనం

కేరళ సోప్ ఇన్స్టిట్యూట్
కొచ్చి.

(శుభ్రమైన నువ్వులతో
తయారు చేయబడింది)

మీదాను ప్రభుత్వ పరిశ్రమల వాణిజ్యకాళలో ఒక విభాగము

ల: ఇంకా తలలంటించలే చేమిటే నుమతి. రాధ ఏదో పెద్ద ఎత్తు వేసినట్టువుండే.

రా: (రెండు చేతులతో రెండు బామ్మలు తెస్తుంది) ఇవి ఎవ రెవ రివో చెప్పండి?

ల: ఆ నీలి పాతడా బామ్మ నాదే!

సు: ఆ తెల్ల పాతడా బామ్మ నాదే!

మా: అదేమిటి ఒక్క దాని కయినా తలలంటించలేదు.

ల: పోనీ ఆ బామ్మలతో మాట్లాడతా?

మా: నీ ఒచ్చి గాని బామ్మలు మాట్లాడుతాయా?

సు: ఆగండి! రాధ ఏం చెబు తుందో చూద్దాం.

రా: మీరు వెళ్ళిపోయిన తరు వాత, ఆ మూడు తలలను "మీరు ఏవీ బామ్మల తలలూ" అని అడి గాను. అవి దానికి జవాబు చెప్ప దానికి బదులు పెద్ద ఉపన్యాసమే ప్రారంభించాయి.

ల: మట్టి తలలు!

మా: ఉపన్యాసమా?

రా: మొదట సొట్ట ముక్కు బామ్మ చెప్పిందికదా, "మరి నాకు సొట్టముక్కు వుందని మాలతి ఎగ తాళి చేయక మానడు; కాబట్టి దాని బామ్మకూ కాస్తా ముక్కు సొట్ట చేసేయ్" అన్నది.

మా: (ఆశ్రంగా) అందుకు మెల్లకన్ను బామ్మ ఏమన్న చేమిటి?

రా: "నాకు మెల్లకన్ను వుందని లలిత వేళాకోళం చేయకుండా మానడు, కనుక దాని బామ్మకు కాస్తా మెల్లకన్ను చేసేయ్" అన్నది.

ల: ఆ—ముందే సొట్టముక్కు,

అందులో మెల్లకన్నయితే ఎలా వుంటుంది...అబ్బ, చాలా ఘోరంగా వుంటుంది. పోనీ అందుకు సొట్ట ముక్కుబామ్మ ఏమనింది? (బాధతో)

రా: సొట్టముక్కు బామ్మ ఏం చెప్పిందనికదూ నీవడగటం? “వాళ్లి ద్దరూ మమ్మల్ని ఎగతాళిచెయ్యక పోతే చాలు. మేము ఒకరినొకరు వెక్కిరించుకోము. మనుష్యుల్లో వున్న ఆ హేళనచేనే దురభ్యాసం మాకులేదు” అన్నది.

సు: ఎంత తెలివిగా మాట్లాడింది రాధా ఆ బామ్మ!

మా: } (ఇద్దరూ విచారంగా
ల: } నిలుచు నుంటారు)

సు: రాధా! సొట్ట ముక్కు బామ్మకు మెల్లకన్నూ, మెల్లకన్ను బామ్మకు సొట్టముక్కు చేయడం కన్నా, రెండిటినీ అందంగా తీర్చే యత్నం చెయ్యకూడదా?

రా: ఆ విషయమే చెప్ప వచ్చాను. అప్పుడు ముద్దులతల ముందుకువచ్చి “మీరు ఒకరంటా రని వికారాలు చేసుకోవడం దేనికి. ముగ్గురం అందంగావుండడానికి ప్రయత్నించకూడదా?బుద్ధి అన్నిటి కయినా ముఖ్యమయినది. అది సొట్టయితే అందరూ అసహ్యించు కుంటారని తెలుసుకోండి. ఎవరి కోసమో మనం రూపాలు మార్పు కోడం దేనికి” అన్నది.

సు: ఆ రెండుతలలకూ అండాలు కూర్చావా?

రా: ఆ ముద్దులతల ఆమాటలు చెప్పేసరికి మేము ఎప్పటిలాగే వుంటాము. మాకేం అందం అక్కర లేదు. తెలియకుండా వాళ్ళకోసం

ఆవేశపడి మేము మరింత వికార మవడానికి సిద్ధమయ్యాము” అన్నాయి.

ల: పోనీలే! సొట్టముక్కు తలకు మెల్లకన్నూ...

మా: మెల్లకన్ను బామ్మకు సొట్ట ముక్కు చేసేయ లేదు కదా? (నిట్టూర్పు విడిచింది)

రా: ఉండండి! నేనేంచేశానో చూపుతా.

(లోపలికి వెళ్ళింది)

ల: } (వీరింతగా ఆ మైత్రే
మా: } చూస్తూవుంటారు)
సు: }

రా: (ప్రవేశించి) చూశారా?

ల: అదేమిటి దేనికి సొట్టముక్కు లేదు.

మా: ఏ బామ్మకూ మెల్లకన్ను లేదు.

సు: మూడుతలలూ ముద్దుగా వున్నాయే!

ల: మంచిపని చేశావే రాధా.

రా: ఇప్పుడు మూడుతలలూ ముద్దుగొలుపుతూ వున్నాయికదూ! మా: అవునే.

రా: మా నాన్నకు నిన్న ఈ సంగతి చెప్పాను. ఆయన నేర్పుగా యీ మూడు తలలూ తీర్చి యిచ్చారు. వీటిని మీరు తీసుక పోయి, తల లతికించి, గేపు తెచ్చి యివ్వండి. వెళ్ళిరండి!

(లలిత; మాలతి; సుమతి; వెళ్ళ బోతుంటే—)

రా: మాలతీ! ఇలారా! ఏమీ అనుకోవద్దు నీ బామ్మది మెల్ల కన్నుతలకదూ!

మా: ఔను. ఇకనుంచి ఎవరినీ వెక్కిరించనులేవే.

రా: మరి; లలితా!

ల: అడగడ మెందుకులేవే బుద్ధి లేక సొట్టముక్కుబామ్మ నాది కా దన్నాను. ఇప్పుడు బుద్ధివచ్చింది.

సు: రాధా! నీబెలా తెలుసుకు న్నావే యిదంతా. నిజంగా ఆ బామ్మలు మాట్లాడాయా.

రా: ఇదేం బ్రహ్మ విద్యా? వాళ్ళ మాటలుబట్టి గ్రహించాను. ఆబామ్మలు నాతో మాట్లాడలేదు. నిజంగా ఏ బామ్మది ఏ తలో నిర్ణ యించడానికి మా నాన్న ఇదంతా కల్పించి చెప్పారు. అది మనం ప్రయోగంచేసి చూశాం. ఫలిం చింది.

సు: మీ నాన్న కల్పనకు నీవు ప్రాణంపోసి, గొప్పచిక్కు తీర్చావు!

మా: పెడతాం. మంచి గుణ పాఠం నేర్చుకున్నాం. నమస్తే!

రా: నమస్తే! వెళ్ళిరండి.

(రాధ నిలుచునుండగా అందరూ వెళ్లుతారు.)

మజీన్ 3 జెమ్య!

- (1) How to speak & write correctly Rs. 2 0
 - (2) Model letter & Business Correspondence Rs. 1 8
 - (3) Guide to spelling.... Rs. 0 3
- పోస్టింగ్ అరవం; ఇంగ్లీషు వ్రాతలు
A. S. మణి & కంపెనీ (A. P)
14, హైదరాబాద్ పేరి, ప.చాక - 1.

పంచతంత్రం

బొమ్మల కథల వుస్తకం

మొదటి భాగం

(మిత్రభేదం, మిత్రలాభం)

కర్త: కీ. శే.

విశ్వాత్మల ఐరసింహుమూర్తి

వెల: రూ. 1-8-0

ఆంధ్ర గంధమాల ముద్రాశాల.

విక్రమ్ ప్రొడక్షన్స్ సారి "తెనాలి రామకృష్ణ"లో మహాకవి అల్లరికి ఆశ్చర్యపోతున్న కమల.

సంసకానమైన సౌందర్యం కలిగిన భవనాంతర్యాగదృశ్యాలు నిర్మించడానికి కళాదర్శకుడు కమాతాయ్ తమ కళాసంపత్తిని అంకితమిచ్చారు. భవనాంతర్యాగాలలోని ప్రతిదృశ్యమూ, దృశ్యంగా ప్రతివస్తువు ఎంతో మనోజ్ఞమైన కళా నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.

తరువాత కేంద్రీకరించిన పృథ్వీలు, గోపీకృష్ణ, సంస్కృతి కలిసి చేసిన రాధాకృష్ణ, రతి మదన, శివపార్వతీ పృథ్వీలు, మేనకా వివాహానికి పృథ్వీ, భీష్మ పృథ్వీ, మయూర పృథ్వీ-ఇవన్నీ నామాన్య ప్రేక్షకులు కూడా ఆనందించగలిగిన తెలివైన వున్నాయి. ఏదో విధంగా పృథ్వీ ప్రవేశ పెట్టిన భారతీయ చిత్రమే ఉంటుంది. అలా ఏదో విధంగా పృథ్వీలను ప్రవేశపెట్టిన ప్రతి చిత్రాన్నీ తిట్టడం ప్రేక్షకులందరికీ అలవాటైపోయింది. అలా కాకుండా ఈ చిత్రం ప్రత్యేకంగా పృథ్వీ ప్రసానమైన ఇతివృత్తం కలిగి ఉండడం చేత, ఎన్ని పృథ్వీలు ఉన్నప్పటికీ అనవసరమనిపించలేదు. ప్రేక్షకుల ఇతివృత్తమే అనవసరం అనిపిస్తుంది. ఇతివృత్తాన్ని పూరిగా లాగివేసి కేవలం పృథ్వీ ఎన్ని వేళాలతోనో చిత్రం తీసే ఉంటే చాలామంది దీనిని విమర్శిస్తారు.

ఎందుచేతనంటే, ఈ చిత్రంలో ముఖ్యమైన బలహీనత కళ్ళలో ఉంది. ఇంకాక కెప్పివెట్లు బొంబాయి చిత్ర నిర్మాతలు ఇటీవలి కాలంలో నిర్మాణ శిల్పంపై చూపినంత శ్రద్ధ కథా శిల్పంపైనా చూపించలేదు. కళ్ళకు సంబంధించినంతవరకూ ఇతర భావాల చిత్రీకరణ హిందీ చిత్రాలకంటే మెరుగ్గా ఉంటున్నాయి. అందులో,

“రూనక్ రూనక్ పాయల్ బాబే”

కేవలం కలవచిత్ర శిల్పాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని మాస్టర్, వి. శాంతిరాం నిర్మించిన “రూనక్ రూనక్ పాయల్ బాబే” మన కలవచిత్ర చరిత్రలో ఒక ప్రత్యేకాధ్యాయాన్ని ప్రారంభించిన దానకమృతం. బొంబాయి చిత్రపరిశ్రమ ఇటీవలి కాలంలో శిల్పానికి సంబంధించినంతవరకూ చిత్ర చిత్రాలను ప్రయోగాలుగా, ముగిసే కేంద్రాలకంటే ఎంతో పునోమించింది. ఈ ప్రయోగాలన్నీటికీ ముఖ్యమైనదానగా ఉంటూ, నిర్మాణంలోనూ, శిల్పంలోనూ విభారతీయ చిత్రమూ పొందిన అత్యుత్తమ విజయం సాధించిన చిత్రాన్ని శాంతిరాం నిర్మించాడు. భారతీయ భారతదేశంలో నిర్మించబడిన కెక్వికలీ చిత్రాలలో ఇది

మానవజీవితం, ప్రమాణ ప్రాయం గా ఉండాలన్నది ఈ చిత్రం అంగురవు.

“రూనక్ రూనక్...” చిత్రంలో కెక్వి కలీగోని సౌందర్యంతో కొలువచేయబడినది. చామగ్రహం నిర్మించిన బాలకృష్ణ చాలా ప్రశంసలను మేల పలికాడు. భారతదేశపు ప్రతీ రామజీవితాన్ని, వివిధరూపాల పుష్పాలను, వ్యవలను, వసులను, మరలను ఈ పురుగు సౌందర్య బుద్ధి కలిగినా ప్రతి ఒక్కరినీ సంతోషిస్తోంది. కొన్ని కొన్ని భాగాలలో, సుఖ్యంగా విశ్రాంతి ఎరుయించాకా ఈ చిత్రం ఏదో స్వల్పంగా కంటాకి తీసుకుపోతుంది. మెనూల్లోని బృందావన ఉద్యాన దృశ్యాలు, శివతర బహిరంగ కల దృశ్యాలు అలరారగా ఉన్నాయి. పీటితో

“రూనక్ రూనక్” లో సంస్కృతి

అపూర్వమైన శిల్ప నైపుణ్యం ప్రదర్శించిన "యూవక్ యువక్." చిత్రంలో కథ శాంతారాం చేరు ప్రతిష్టలకు ఏ మాత్రమూ తగినది కాదు. మొదటినుండి చివరి వాకా అన్నీ ఆనందరూపాలు, ఆనందానంద. పాత్ర పోషణలో కూడా చాల లోపాలున్నాయి. అనవసరంగా బిక్ గుప్తబుద్ధి పాత్రను, హాస్య పాత్రలను ప్రవేశపెట్టారు.

కళాదర్శకత్వం ఎంతో బాగున్నప్పటికీ, ఇన్నటి కాలంలోని కథకి, ఆ కథలోని పాత్రలకు అభివనాలూ, అవి ఆతికడంలేదు. ఆలాకాక కథను ఏ మూర్ఖ, సుప్త చక్ర చక్రల కాలంలోనో పెట్టి ఉంటే ఆ బ్రహ్మాండమైన కథనాల వాణ్ణా మనస్సును మోకానికి కీలుగా ఉండేది ఈ కథలో కథనా ప్రేమకూ వైరద్వయం లేదనేది ప్రధానమై నీతి నీన్ని నిరూపించడానికి గాను బోలెడు కథ అల్లబడింది నాయక గుణాలు చిత్రంలో నాయకలందరి వలెనే అనేక కష్టాలపడి చివరికి నాయకుడు భారతి నటరాజ్ విరుదించి కోల్పోయే సమయానికే సరిగా వచ్చి, అతిగాడివి రిక్షీస్తుంది కేలవ మై: ఈ సంఘటనతో సై సత్వం నిరూపితి

త్యరలో మరొక వర్ణ చిత్రం

ఇంకొక టెక్నికల్ చిత్రం త్యరలో నిర్మించబడుతున్నానని ప్రకటించి. శాంతారాం ఇంకొక చిత్రం విడుదల కుంద ర్థంలో మహాన్ వచ్చినప్పుడు ప్రకటిం చారు. పత్రికా విలేఖరులతో ఇష్టా గోష్టి జరుపుతూ, తాను ఈ సారి నిర్మించే టెక్ని కల్ చిత్రం విచిత్రకల్పన (ఫాంటసీ)గా

మవుతుంది ఇంతకంటే హృదయంగమమైన కథ ఉంటే ఈ చిత్రం అత్యుత్తమ చిత్రమై ఉండేది.

ఈ లోపాలన్నిటినీ కప్పి పుచ్చుతూ, శాంతారాం చక్కని చలన చిత్ర శిల్పాన్ని కనబరిచారు. ముఖ్యంగా నృత్య ఘటాలను చాలా జయప్రదంగా చిత్రించారు ఈ నృత్యాన్నీ కేవలం సాంప్రదాయకం అవునో కోర్కో తెలియదుగాని, అయినా

ఉంటుందని, అందులో కూడా భారతీయ నృత్య, సంగీత సంస్కృతికే ప్రాధాన్యం ఇస్తానని ఆయన చెప్పాడు.

"యూవక్ యువక్" చిత్రం నిర్మించడా నికి వాకాపు 80 లక్షలు ఖర్చు యించి చెబుతూ "భారతజీవంలో టెక్నికల్ చిత్రం నిర్మించడం సాహస మైనదని. మనకు సమర్థులైన టెక్నిషియన్లు ఉన్నారు. టెక్ని

కొకపోయినా, అవి మాస్టున్నంతినీలా తవ్వకుతు కలిగిస్తాయి ఆఖరున, "జలా కలాపా సంభ్రమభ్రమన్నిలంప నిర్దురీ" అని శివతాండవ సాత్రి శ్లోకంతో ప్రారంభ మయ్యే తాండవ నృత్యం ముఖ్యంగా ఎన్న దగినది ఈ నృత్యాలతోనేమే ఈ చిత్రాన్ని ఎన్ని సార్లునా చూడవచ్చును.

—ఎన్నార్. ★

"కృష్ణతులాభారం"లో రఘురామయ్య, ఎన్. విరలక్ష్మి

మద్రాస్, న్యూ ఫుడ్ లాండ్స్ లో ఈ నెల 14 వ తేదీన వ్రతీకా విలేఖరులతో
ముచ్చటెస్తున్న నిర్మాత వి. శాంతారాం.

★ త్వరలో మరొక వర్ణ చిత్రం ★

కలర్ మతగిన ప్రకృతి దృశ్యాలు ఉన్నాయి. కానీ లక్షలు పెచ్చించి తీసిన చిత్రానికి దాని పెట్టుబడిని దానికి రాబట్టే మార్కెట్ మన దేశంలో లేదు. టెక్నికల్ చిత్రం మన దేశంలో అపారమైన విజయం సాధనన్నా సాంకేతి, లేక ఇతర కేటాలకు ఎగుమతి అయి మరికొంత ధనం అదనంగా సంపాదించాలి. అంటేగాని సాధారణ విజయంపొందిలే లాభంలేదు. ఈ కారణంచేత టెక్నికల్ చిత్ర నిర్మాణం ఈ దేశంలో ప్రస్తుతం భారీ ఎత్తున పాగే అవకాశం కన్పించడం లేదు," అని ఆయన అన్నారు.

"మా చిత్రంలోని సృష్ట్యలలో యూర మీయక, డ్రైస్ ప్రభావం అక్కడక్కడ కనిపిస్తోందని కొందరి అనుమానం. దానికి మీరకుంటారు?" అని ఒక విలేఖరి ప్రశ్నించగా "అది నిజంకాదు. అవి భారతీయ సృష్ట్యలే. కథకే సృష్ట్యం అలాగే ఉంటుంది" అని ఆయన అన్నారు. ఆఖరున డ్రైస్ పద్ధతి సృష్ట్యాన్ని పోలిన బృంహ సృష్ట్యాన్ని పేర్కొనగా "అది డ్రైస్ న్

సృష్ట్యం అని ఎందుకనుకోవాలి? డ్రైస్ యులే మనసుండి గ్రహించి ఉండునప్పుడు. దీపపు సెమ్మెలను పోలిన వేషాలతో వచ్చి సృష్ట్యం చేస్తే అది డ్రైస్ ఎంగుకపుతుంది" అని నమర్చించుకున్నారు.

చిత్రంలో ఒక విశుద శక్తి వేళంలో ప్రవేశ పెట్టిన పాట అనవసరం కాదా అని ఒకరడిగారు. "అవును. అటువంటివి కొన్ని లోపాలు ఉన్నచూట నిజమే. కానీ నేను కొన్ని అందమైన అంశాలను, కొత్తవాటిని ఈ చిత్రంలో ప్రవేశపెట్టాను. ఆ కొత్త వాటిని చూచేవా, పాతవాటిని సహించ వలసిందిగా కోరుతున్నాను. అంతరాతీయ ముగా యీ చిత్రాన్ని విడుదల చేసేటప్పుడు అనవసరమైన భాగాలను తొలగిస్తాను," అని శాంతారాం చెప్పాడు.

రుషన్ రుషన్ చిత్రాన్ని టెక్నికల్ కేమరాతో 'షూట్' చేయలేదని, ఈ సుమన్ కల్లోలో ముందు షూట్ చేసి, ఆ తరువాత దానిని టెక్నికల్ ఫీలింగ్ మిడికి మార్చుననీ, ఈసారి తీయబోయే చిత్రాన్ని పూర్తిగా

టెక్నికల్ కేమరాతో 'షూట్' చేస్తామని ఆయన చెప్పాడు. వేరేఫీలింగ్ మిడి తీసినా, టెక్నికల్ ఫీలింగ్ యధాతథంగా వచ్చి నందుకు ఛాయాగ్రాహకుడు నిజంగా ప్రశంసనీయుతు.

ఇన్స్టాన్టీ తరువాత బ్రాడ్వే టాకీస్ యజమానులు శాంతారాం గౌరవాల్లం ఫుడ్ లాండ్స్ లో అల్పచిత్ర వింగు చేశారు.

బొంబాయి సినిమా లేఖ

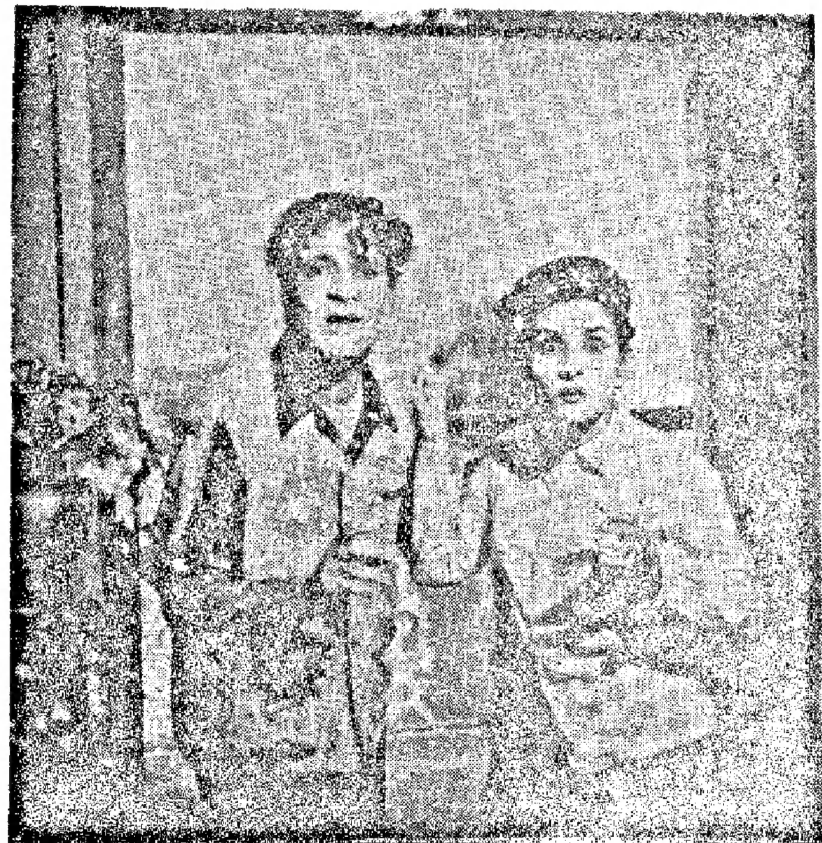
గీతాబాలి, అజిత్, హాట్, చంద్రశేఖర్ మున్నగువారు పటిం చిన "బారాబరీ" చిత్రం ఈ నెల 14-వ బొంబాయిలో విడుదల అయింది. కథ, దర్శకత్వం డెబ్బులిస్కర్ కానీ నటులందరూ, ముఖ్యంగా గీతా, చంద్రశేఖర్ బాగానటించారు. సంగీతం చాలా అనూదకరంగా ఉన్నది. రాజపుత్ర జాతి కార్మిగుణాన్ని సరిగ్గా చూపించలేదు.

పట్టులు, ఘోటోగ్రఫీ, నృత్యాలు మొదలైన ప్రాజెక్ట్ విలువలు సర్వసాధారణంగా ఉన్నాయి

* * * *

భారతి ఫీలిం పెడల్వక్ అగ్నితుడు ఎస్ ఎన్ వాన్ ప్రాడ్యూసర్స్ గిల్డ్ లో సేగారు ఆయన ఇంకా బొంబాయి వచ్చినప్పుడు భారత్ భూమి ను మాడడానికి "బసంత్ బహార్" చిత్రం డెల్టాను సందర్శించారు వాన్ గారి "ఇన్స్పిరేషన్" లో నటించడానికి మొదట భారత్ భూమి బుక్ అయ్యారు తరువాత మొత్తం తారాగణం అంతా మార్చివేయబడింది తమ తరువాతి చిత్రంలో నటించవలసిందిని వాన్ భారత్ భూమి ను చాలాపాదు కోరినా, అతడు అన్ని పాత్రుల నిరాకరించాడు ఎలాగైనా యీవారి తమ చిత్రంలో భారత్ భూమి న్ నటించేట్లు మూలని వాన్ పట్టుదలగా ప్రయత్నిస్తున్నార వాన్, భారత్ భూమి లకు ఏ విగేదాలున్నా అవి సమసిపోయి కనీసం ౬౬ చిత్రానికైనా ఇరవైరూ కలిసి

జి ఎల్. నంబోషి నిర్మిస్తున్న
"Xత్మా Xరమ్" చిత్రంలో
నదిరా, ఆగా

"శ్రీ 420" బొంబాయిలో విడుదలైనప్పుడు రాజ్ కపూర్ ను కాగలిస్తున్న దిల్లీ కుమార్.

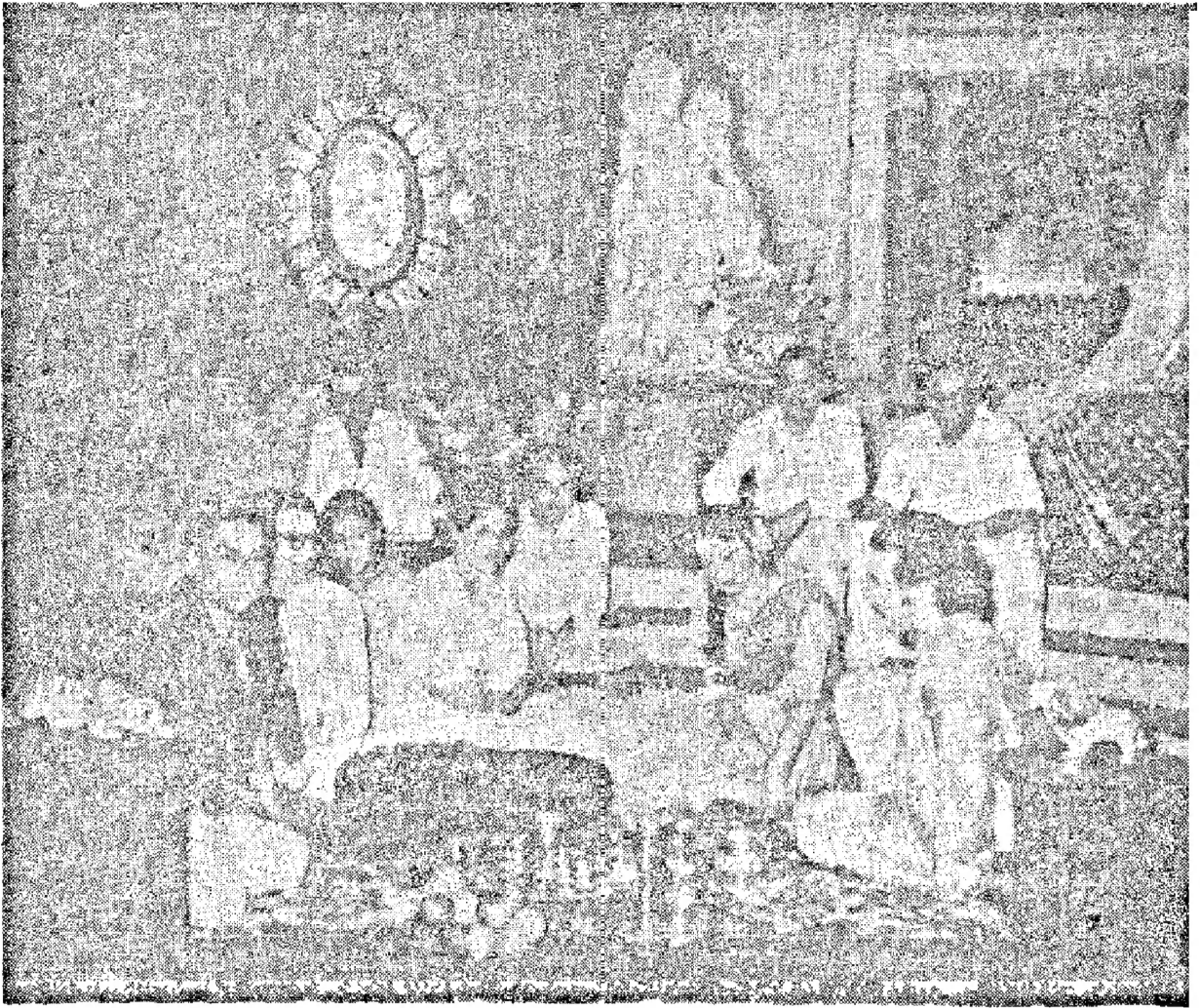
పనిచేయడం మంచిది దీనివల్ల విభేదాలు బొంబాయి ఫీలిం వర్గాలలో రాష్ట్రీయ సంకుచితత్వాలు కలిగించేవరకూ పోవడం కోవనియం.

* * * *

హాల్లీవుడ్ తారలలోను, గాయకులలోనూ ఆగ్రహణ్యులైన కొందరు ఈ ఏడాది డిసెంబరు ప్రాంతాల్లో బొంబాయి, ఢిల్లీ వగైరా లకు వచ్చి వివిధ ప్రజా హిత నిధులకు ద్రవ్యం సేకరించడానికి విస్తృత ప్రదర్శక లిస్తారని హాల్లీవుడ్ "నెగటివ్ ఇంటర్నేషనల్" మేనేజరు బాన్ హాస్కెల్ ఇంకా బొంబాయిలో వెల్లడించారు హాల్లీవుడ్ తార మేరిలిన్ మున్రో, గాయకుడు ఫ్రాంకో సిమాట్రా, మేరిలిన్ మాశ్లేర్, బేబీ జాల్ విఖ్యాతుడు అయిన జో సి మోగియో, విలీ పాన్స్, వాల్టెర్ క్రోల్, ప్ర సి థు డె న లింగ్ క్రాస్నీ ముఖ్యులవారు ఆ సందర్భంలో వచ్చారట.

(ఆంధ్ర-వారపత్రిక బొంబాయి విశేషం)

“తెనాలి రామకృష్ణ” పెట్టు సందర్శించిన అశోక్ కుమార్, నిరూపారాయ్, కమల్ రాయ్, దర్శక నిర్మాత బి ఎస్. రంగా, భానుమతి, ఎన్ టి రామారావు తదితరులు.

ప్రేక్షకుల అభిప్రాయాలు “దొంగరాముడు”

ఆర్. వాశ్వరావుగారి నటన చెప్పకపోతే ఎ వాశ్వరావుగారు తమ తమ సరిగ్గా పట్టుకొని వచ్చిన అందరినీ ఆకట్టించే నటన, అద్భుతమైన దర్శకత్వం, నేటి జీవితవిధానంలో ఉండే వాస్తవికతను విశదీకరించే రీతిలో చూపించిన అద్భుతమైన చిత్రం. ఇందులో “ఎల్లెక్కడో మన బాపూజీ” చాలా తేలికగా చూపించిన అద్భుతమైన చిత్రం. ఇందులో “ఎల్లెక్కడో మన బాపూజీ” చాలా తేలికగా చూపించిన అద్భుతమైన చిత్రం.

ఎమ్. బి పూర్ణచంద్రారావు,
—విజయవాడ.

భద్రయ్య తన చెప్పినట్లు ఆపటాన్ని ప్రామాణికంగా బయటపెట్టేందుకు నయనానికి రాముడు కలిగించిన దీక్షను ఆ పరుషానికి ఎదురైన గంటలు కొడుతుంది ఇది విజయవాడలో నూతనగా భద్రయ్య భయపడుతూ ప్రేక్షకులకు రాముడు చేత భద్రయ్య చంపబడి చివరికి కథ విజయవాడలో ముగుస్తుంది భావిస్తారు కొవి భద్రయ్య యింకొకటి అనిచేయబడతాడు ఈ ఘట్టం మరచరానిది

దర్శకత్వంలో కొన్ని లోపాలు కూడా కనబడతాయి ఉదాహరణకు భద్రయ్య పట్టుకొని, చీర పొయ్యిపట్టుకు చీర, గొలుసు రాముడినది గొలుసు తొలగి ఇంతేవా పోయినది భద్రయ్యని పోలికలు ఆకు నుండి ‘యింతే’ నంటాడు దర్శక సంకతి చెప్పటం మరచిపోతాడు ఇదొక

లోపం లక్ష్య తన చిన్నప్పకు తన అన్నయ్యతో కలిసి పాడిన పాటలు విడదీయగా రింట్లో సిల్లలవద్దపాడతూ ఉన్న అన్నయ్యలో ఆమె వదనంలో విచారతలలైనా కనిపించక పోవటం ఇంకొకటి లోపం ఈ లోపాలు కథా గమనానికి అడ్డురావు

★
అండ్రియాస్ పీరజీగారావు -

విజయవాడ

* * *
ఎన్నాళ్ళకుండా ఎదురు తాళున్న ‘దొంగరాముడు’ చిత్రం నేటికే ఆంధ్ర సాహిత్యంలో విడుదలయింది చిత్రం విడిచి కొంతకాలం తర్వాతే తాగుంటే అయినప్పటికీ కథంతో హాస్యదోరణిలో నడిచింది అందువలన ప్రేక్షకులకు విసుగుపరిచలేదు. దొంగరాముడుగా వాశ్వరావు తన కీర్తి

నామధ్యస్థులను, నలునాకాళులను యీ చిత్రంలో చూపాడు. సావిత్రి 'నీతి' గా చక్కగా నటించింది. ఆర్. నాగేశ్వరరావు నటన ఏమంత చెప్పకోతగ్గదికాదు. జమున, జగ్గయ్య, రేలంగి, వంగర మొదలగువారు తమతమ పాత్రలను అర్థంచేసుకొని చక్కగా నటించారు. వంగరగారి 'నీ బొంద', 'నా బొంద' అనే మాటలు ఆనందాన్ని చేకూర్చాయి. బాలకృష్ణ, పద్మనాభాలు అనన పరం. సముద్రాల పాటలు, డి. శరనరాజు మాటలు బాగున్నాయి. పాటల్లో ఒకటి రెండు తప్ప మిగిలినవన్నీ ఏమీ బాగా లేవు. డైరెక్టరు కె. వి. రెడ్డిగారు, నిర్మాత మధుసూదనరావుగారు ఆభివంద నియులు.

బుర్రా ముకుందకృష్ణమూర్తి -
చేటసాలెం.

"దొంగరాముడు" చాల బాగున్నది. కథ కూడ బాగుంది. కొన్ని పాటలు బాగున్నాయి. నాగేశ్వరరావు బాగా నటించాడు. నాగేశ్వరరావుకి రాముడు పాత్ర బాగా నచ్చింది. సావిత్రి, జమున, నూర్య కాంతం బాగానే నటించారు. పాటలన్నీ టీలో "బలేతాత బాపులే! గాలలతాత బాపులే" అన్నపాట చాల బాగుంది. ఈ చిత్రం తప్పక ప్రజాదరణ పొందగలదు. ఈ చిత్రం కెరెడినోత్సవం చేసుకొనవచ్చునని ఆశించుచున్నాము.

చావలి భాస్కరరావు-కాకినాడ.

"దొంగరాముడు" చిత్రం ఆనుకున్నంత తృప్తికరంగాలేదు. కొన్ని అసహ్యకరమైన పన్ని వేరాలు ఉన్నప్పటికీ చిత్రము పరప రాజుగారి మాటల మూలంగా కొంత నరహా వన్నెకొచ్చినది. నటీనటులలో చిన్న రాముడుగా నటించిన మాస్టరు తర్క చాలా ప్రతిభావంతముగా నటించాడు. నాగేశ్వర రావు నటన ఎక్కువ తృప్తికరంగా లేక పోయినప్పటికీ మొత్తముమీద బాగానే నటించాడని చెప్పవచ్చు. జగ్గయ్య, జమున, రేలంగి, రామన్న పంతులు చాల చక్కగా నటించారు. సముద్రాలవారి పాటలు, పెండ్యాలవారి సంగీతము చాల బాగున్నవి. ఇంకనూ ఒకటి రెండు పాటలు ఉన్నా పరవాలేదు. సావిత్రి రాణింతులకు అతికా శములు తక్కువ.

జి. లింగమూర్తి,
—అమలాపురం.

సినిమా వార్తలు

ప్రతిభా పిక్చర్స్ వారు ఈసారి ఒక పాంథికచిత్రం నిర్మిస్తున్నారు. ఇందులో నాగభూషణం, జానకి, గుమ్మడి, వంగర, జోగారావు, అల్లు రామలింగయ్య, పి. హేమలతి మున్నగు వారు నటిస్తున్నారు. దర్శకుడు ఎస్. బాలచందర్, సంభాషణలు, పాటలు సుంకర సత్యనారాయణ. సంగీత దర్శకుడు వేణు. ఒక సెల్ మోడ పని పూర్తయింది తెలుస్తోంది. శ్వాడియో వీనస్. ఈ చిత్రానికి ఇంకా పేరు పెట్టలేదు.

* * *
విజయావారి "మిస్సమ్మ" చిత్రాన్ని హిందీలో నిర్మించడానికి ఎ.వి. ఎమ్. వారు

ఈక్కులు కొనుక్కున్నారు. వాయల్ పాత్ర కిలోర్ పుమార్ ధరిస్తాడట. మాటలు, పాటలు రాజేంద్రకృష్ణ, సంగీతం హేమంత పుమార్, * * *

వై నాలో జరుగుతున్న భారతీయ చలన చిత్రోత్సవంలో పాల్గొనడానికి వృత్తీ రాజ్ నాయకత్వాన బి. ఎక్. హక్మార్, విమల్ రాయ్, చేతకాత్రివంద, రాజా పరంశ్రీ, కామినీకాశర్, బులాశ్ సానీ, కృష్ణగోపాల్, కృష్ణచందర్, జగత్ మురాశీ వెళ్లారు. * * *

టాకీ చిత్రాల రజతోత్సవం వచ్చే మార్చిలో జేతమంతటా జైధివంగా జరపడానికి ఫిలిం షెడరేషను నియమించిన ఉత్సవ సన్నాహం సంఖ్యం నిశ్చయించింది. ఈ డిసెంబరులో జరపడానికి ఇదివరలో జరిగిన నిర్ణయం మార్చబడింది. ★

"బాత్మా నలామత్" హిందీ చిత్రంలో అమరనాథ్,
నృత్య విశ్వాస్.

“బాప్ రే బాప్” చిత్రంలో కిశోర్ కుమార్, చాంద్ ఉస్మాన్.